4575

Różne akta
do Klinki
należące

Duplikat

Wykaz wieku chorych na Klinice Lekarskiej leczonych.

Lata	Mężczyźni	Kobiety	Summa	Lata	Mężczyźni	Kobiety	Summa
1.	1.	3.	4.	41.	9.	7.	16.
2.	2.	0.	2.	42.	23.	22.	45.
3.	4.	2.	6.	43.	25.	10.	35.
4.	3.	0.	3.	44.	14.	11.	25.
5.	3.	3.	6.	45.	25.	16.	41.
6.	2.	2.	4.	46.	19.	7.	26.
7.	8.	4.	12.	47.	11.	4.	15.
8.	10.	7.	17.	48.	25.	10.	35.
9.	13.	2.	15.	49.	12.	5.	17.
10.	36.	11.	47.	50.	32.	30.	62.
11.	25.	14.	39.	51.	5.	2.	7.
12.	38.	29.	67.	52.	6.	2.	8.
13.	44.	24.	68.	53.	9.	8.	17.
14.	61.	39.	100.	54.	10.	3.	13.
15.	79.	33.	112.	55.	9.	6.	15.
16.	84.	66.	150.	56.	12.	6.	18.
17.	85.	78.	163.	57.	8.	1.	9.
18.	125.	140.	265.	58.	5.	5.	10.
19.	139.	108.	247.	59.	4.	0.	4.
20.	166.	181.	347.	60.	18.	15.	33.
21.	89.	55.	144.	61.	0.	0.	0.
22.	111.	90.	201.	62.	5.	1.	6.
23.	94.	72.	166.	63.	6.	0.	6.
24.	122.	96.	218.	64.	9.	0.	9.
25.	98.	63.	161.	65.	4.	0.	4.
26.	110.	58.	168.	66.	0.	1.	1.
27.	60.	48.	108.	67.	3.	2.	5.
28.	66.	80.	146.	68.	1.	0.	1.
29.	49.	26.	75.	69.	1.	0.	1.
30.	96.	117.	213.	70.	5.	7.	12.
31.	27.	18.	45.	71.	1.	0.	1.
32.	60.	27.	87.	72.	1.	0.	1.
33.	41.	25.	66.	73.	0.	1.	1.
34.	35.	27.	62.	74.	0.	0.	0.
35.	30.	28.	58.	75.	1.	0.	1.
36.	35.	46.	81.	76.	2.	0.	2.
37.	33.	12.	45.	77.	1.	0.	1.
38.	33.	28.	61.	78.	1.	0.	1.
39.	18.	12.	30.	79.	0.	0.	0.
40.	80.	79.	159.	80.	1.	1.	2.

Wykaz Lat według siedmio-letniej Skali

Od lat	Mężczyźni	Kobiety	Summa.
1 do 7.	23.	14.	37.
8–14.	227.	126.	353.
15–21.	767.	661.	1428.
22–28.	661.	507.	1168.
29–35.	338.	268.	606.
36–42.	231.	206.	437.
43–49.	131	63.	194.
50–56.	83.	57.	140.
57–63.	46.	22.	68.
64–70.	23.	10.	33.
71–77.	6.	1.	7.
78–84.	1	1.	2.

Omyłka o 1 mniej z kobiet

nalezy do artoxio klinicznych
i pravd pryw

Nro. 4

JPan

Kandydat

zapisany na rok ma

uczęszczania jako

Do KLINIKI WEWNĘTRZNÉJ

w Roku naukowym 183

Nro. 5

JPan

Kandydat

zapisany na rok ma

uczęszczania jako

Do KLINIKI WEWNĘTRZNÉJ

w Roku naukowym 183

Nro. 4

JPan

Kandydat

zapisany na rok *ma*

uczęszczania jako

Do KLINIKI WEWNĘTRZNÉJ

w Roku naukowym 183

Nro.

JPan

Kandydat

zapisany na rok *ma*

uczęszczania jako

Do KLINIKI WEWNĘTRZNÉJ

w Roku naukowym 183

W 1826

6

Wielmożny Mości Dobrodzieju!

Gdy otwarcie Instytutu Wód mineralnych sztucznych niebawnie nastąpi, przeto mamy zaszczyt WWMć Pana niniejszym o tem zawiadomić, z prośbą o obdarzenie rzeczonych wód i w roku bieżącym łaskawém zaufaniem; zwłaszcza iż pochlebiać sobie możemy, że ich skuteczność w tylokrotnych już zdarzeniach widocznie się okazała.

Ponieważ sposób ich przyrządzenia, jakoteż rozbiory podług których są przyrządzone, wielce się różnią od wszelkich innych, a dla Lekarza uczonego konieczną jest potrzebą znać gatunek i ilość pierwiastków w skład wody lekarskiéy wchodzących; przeto uważamy za naszą powinność załączyć wykaz części składowych wszelkich wód w Instytucie naszym przygotowanych, a zachowując sobie oznaczenie przez publiczne pisma, dnia w którym otwarcie Instytutu z pewnością nastąpi, zostaiemy z wysokiem upoważeniem.

WWPana Dobrodzieja

nayniżsi Słudzy

Właściciele Instytutu Wód Mineralnych

w Warszawie dnia 11. Maia 1826 roku

Wielmożnemu Jmć Panu

WARSZAWA
1 JUNI

Brodowiczowi

Professorowi

Wm Panu Dobrodziejowi

franco. 78 w Krakowie.

32

No. 828

8

Historya chorego operowanego pro magisterio ophthalmiatriae

✠ 183

Krakow. –

Professor i

Poznatem go

w przyjacielskim

1822

Anamnesis.

Samuel Polak; vir 56 annorum; ex robusta stirpe Slavorum, quae montes Carpathicos habitat, ortus; comitatus Posoniensis agricola; architecturae corporis regularis ac firmissimae, statura grandis, procerus, torosus; temperamenti ex natura calidioris, aetate moderati; a multis inde annis uxoratus, trium filiorum parens; vitam vivens laboriosam, exercitatam, pro sua tamen conditione commodam; victu sufficienti et aliis necessariis abunde provisus, ceterum paucis contentus; atque more pluribus monticolis communi tabernas inhabitans, quae non tam aëre, quam potius fumo exaestuato calefieri solent, cui veluti nubibus capita immersi die noctuque habent, et quamquam splendidae metropoli summe vicinus, ac frequens in eadem hospes, nihilominus incurius morum et culturae illius immitator avitae contubernalium suorum ruditati tenaciter addictus, ac prope barbarus.

Ad annum aetatis quinquagesimum sanissimus et ita quidem ab omni morbo imolumis vixerat, ut nec infantilem quemdam aut febriculam ullam unquam expertum se fuisse meminerit. Illo vero circiter tempore dentium primo doloribus vexari coepit, qui tat crebro recurrentes jacturam aliquot molarium lateris sinistri, multorum arrosiones, omnium vero spurcitiem et tartarum, spongiosam gingivarum laxitatem, livorem, halitum oris tetrum, verbo totius oris conditionem scorbuticam pedissequam habuere; quam et modo conspicere licet. Eodem fere tempore sinister etiam oculus in profundo dolere, rubere, passim etiam lachrimas fundere ac lucem fugere; ipse autem visus hallucinari, objectorum immagines confundi, ac veluti nebulis circumfusae vel pulveribus squallidae ab aegro conspici coeperunt.

Atque omnes hæ molestiæ modo vices modo vero socios odontalgiæ a„gere, perinde intermittere, alias iterum dolorifica supraorbitalis plagæ affectione stipari solebant; donec tandem, lentis suffusio„ne probabiliter ex integro absoluta, dolores et omnia irritationis symptomata penitus disparuerint.

Interea æger, familiaris rei magis, quam valetudinis nobilissimi organi studiosus, eadem continua sollertia officiis suis vacare, ac eadem prorsus incuria sub infensis visui potentiis vivere non de„stitit, eo facilius excusanda, cum intactus dic alter oculus periclitantem alterius statum inexperto adeo observatori abscon„dere utique potuerat; quidquod absoluta licet ~~perfecti~~ plenaria illius caligine, et tunc adhuc probabiliter eandem ipsi abscondisset aut saltem minus molestam reddere potuisset: nisi et hunc ~~æger~~ in similem successive processum abreptum eandemque prorsus metamorphosin subire animadvertisset. Ubi vero, ante tres circiter menses, eousque ventum est, ut alter ex integro jam obseccatus et alter insigniter caecutire inciperet; æger tum primo miseriæ suæ magis sibi conscius ~~esse~~, ac + factus plenariæ cœcitatis metu perculsus medicinam parare constituit. Quem in finem in urbem devectus ~~æger~~ ac in hujus xenodochio ~~[illegible]~~ salutem aut solatium expetens, qua specimen publicæ instructioni idoneum ad Clinicum ophthalmiatricum susceptus est. Die 23ª. Martii 1822.

Status præsens

Postridie examini subjectus, præter illa, quæ ex ore ~~ægri~~ percepimus momenta anamnestica, nec non relationem su„pra individui constitutionem, sequentia adhuc in ipsa ma„li sede observare licuit: Oculus uterque rite formatus atque locatus, nec nimis profunde orbitæ suæ immersus nec ultra modum ex eadem protuberans. – partes externæ, palpebræ cum ciliis, conjunctiva et adnata, sanissimæ, si levem corrugationem, senectutis annis inductæ progeniem, excipias; – fissura palpebrarum debite arcuata ac sufficienter extensa; – sclerotica, præter alienan„tium aliquomodo colorem nativum album, eumque in lurido-flavescentem conversum – normalis; – ita quoque cornea transparens debita con„vexitatis

unquam opem tulisse, ac ferre posse, cum expertissimis
hac in arte magistris, persuasissimus — pro hac igitur
in curatione ~~[illegible]~~ — quea tempo
benedegenere ex via lucis regia secunda, libere itemque car
dictis illius auspicis ad retinam confidentiae — unice
auxilium ac salutem latere, unanimiter consentimus.

De ipsa porro operationis methodo deliberantes, eam in
casu praesenti neque per depressionem aut reclinationem,
neque per Keratonixin cum discissione, sed unice per
extractionem cum fructu institui posse, perspeximus:
et quidem non priorem; quoniam etiamsi ab eo ab-
strahatur, depressionem ac reclinationem minus radica-
lis [illegible] esse [illegible], cum, quod in profundum oculi absorp-
titur corpus delicti, facile, data causa, carcere suo
emergere et denuo visum obscurare valeat — quoniam
inquam nostro in casu, propter volumen cataractae am-
plius et minorem illius ~~[illegible]~~ cohaesionem, haec
facile sub ipso actu, angusta acu diffindi — aut aegre
tantum et cum magna corporis vitrei laesione depri-
mi, ac difficillime in fundo hujus retineri — et itat,
omnem ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ operationis laborem eludere
posset; — non alteram, utpote cui, etiamsi molli-
tiei lentis adducere illi videtur, simultanea capsula
obsessentio, et praeprimis aetas subjecti provecta,
resorbtioni adeo voluminosae cataractae minus faven-
absolute repugnat. Quamobrem extractio lentis per
sectionem corneam, ac plenaria hujus ex bulbi ditione exter-
minatio decreta fuit, ad quam tutissimam et
vere radicalem cataractae medendi methodum coma-
gis determinati fuimus, cum neque in oculo aegro, ne-
que in tota reliqua individui constitutione, vel unicum
argumentum gravius, eandem vetans, inveniatur fuerit

fuerit, sed imo potius omnes illae conditiones praesto ad-
sint, quales vix una extractio cum fructu institui valeat, artis magistri desiderant — et quemadmodum superius in descriptione oculi [illegible] exposui. —

Prognosis. Atqui si hisce ex parte subjecti [illegible] operandi utcumque circumstantiis, morbi simplicitas, [illegible] aut saltem omnis gravioris complicationis absentia, ipsius methodi, quam hoc nostro aevo attigit, alta perfectio, instrumentorum et assistentiae omnis conditio exquisita — et locus denique, et, si veterum praejudicio indulgere vellemus, ipsum plane tempus vernale, addatur — fausto omnino exitu operationem hancce coronatum iri praesagire liceret, nisi multiplex experientia, quae nempe omnes operationes chirurgicas, et hanc in specie, [illegible] licet maxime et sub optimis, uti videbatur, auguriis susceptas, ob [illegible] aut praecavenda aut corrigenda — ob causam nulla prudentia humana praevidendam, [illegible] firmissima aegri voluntate prohibendam, tum hujus et [illegible] potissimum ipso organismi turbas rebelles, post felicissime [illegible] absolutam extractionem saepe saepius insequentes [illegible] illis auxiliis temperandas, — toties [illegible] medici frustrari, et dulcissimam spem eludi, [illegible] — nisi [illegible] haec experientia [illegible] omni prudenti operatori, [illegible] injungeret — a qua [illegible] natione in prognosi, tanto rigorosius mihi cavendum esse [illegible], cujus [illegible], etiamsi censeam in cadaveribus et [illegible] sub auspiciis [illegible] assidue exercitata fuerit, prima tamen, publice insuper atque in amplissimo medicorum coetu in vivo [illegible], ut cepit hoc solum jam argumentum gravissimum ambiguum reddere operam, et operae eventum frustrare potuisset.

Hanc tamen inexperientiam [illegible] fundamentis atque spem [illegible] iterum jubet, vicinia expertissimi professoris — [illegible] mihi [illegible] + et peculiaris erga me benevolentia, quae tanto magis animum ab omni timore et confusione liberant, quanto [illegible] periculo eorum [illegible] et [illegible] qua in me ponunt plena honoris fiducia, ad [illegible] provocant, ut opus hoc cum summa attentione et maxima, qua mihi licet, celeritate, jucunditate, et securitate, perficiam. —

vehementiorum, tum oculi sub ipso operationis actu, ne quidem

cautum hunc semper in praesagiis suis esse [illegible] prius quam omnis periculi metus ex integro ac longe semotus fuerit [illegible] aegri [illegible] praedicta

+ et indulgentia et

11

+ Studii medici.

[illegible] prorsus operationem illico, in presentia Magnifici Dni Vicedirectoris et Spectabilis domini [illegible] Decani, institui, sub qua quidem presentia [illegible] digna [illegible]: Ægri [illegible] bulbum [illegible] rotans, inflexionem [illegible] [illegible] tendebat, quo vero [illegible] ab ophthalmiatris [illegible] facto, [illegible] penetrior [illegible] per medium cameræ [illegible] [illegible] ac [illegible] cornea marginem [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] argentibus [illegible] [illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible] hujus [illegible] amplectentur aciem; [illegible] superimposito corneæ [illegible] medii apice mox + reddere coacta, [illegible] diffissionis [illegible] continuare [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible] marginem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et forma [illegible] unde [illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marginem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que etiam [illegible] marginem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] corneæ lobulus [illegible] amplitudine et forma — [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reactio ex parte ægri non modo non [illegible] hoc potius, [illegible] [illegible] jamjam [illegible] + [illegible] altiorem gradum — unde factum est, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operatoris manum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidem [illegible] cataracta [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Marginal notes:

apia instrumenti in [illegible] cameram [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] angulum in [illegible] emergeret.

+ a longo

+ ab eodem

+ [illegible] progrediat [illegible] terminum usq̃ summum [illegible]

+ quod quidem [illegible] ophthalmiatrici [illegible] fieri [illegible] —

[illegible] mox [illegible]

in nostro casu

[illegible] conditione [illegible] presentes,

levata abeoque lenti tegendum oculum — quam ipso magis contracta
ad ipso ampliorem [illegible] pupilla, jam ante extractionem
[illegible] — illum obiectum ponere valuisse qui
abiit, ubi [illegible] pupilla [illegible] [illegible] catarracta
non jam fere eruptionem illius coerces, et ad lentem egit [illegible]; quod [illegible]
non raro ipsam musculorum bulbi actione superatis [illegible]
+ mitis modo horum viribus, cum moderata pressione bulbi, [illegible]
[illegible] operante eidem [illegible] inducta, [illegible] —
Ceteroquin eundem hanc, quamvis operanti casu, alterum
tertium extraordinariis momentum ad leges artis perficiendi
[illegible] subtraxerit, numquam non unius [illegible]
transiisse [illegible], sed dulci semper gaudio, quod [illegible]
[illegible] restitutae facultatis visus perciperet [illegible]
eo momento observavit: cum ob metum majoris [illegible]
[illegible] jacturae ab omni experimento prudenter abstinuimus
minimi [illegible] : confundere [illegible], vel ad tristia
augurio pronuntiando tanto animos perducere valebit,
cum similia [illegible] ex [illegible], neque
en medio prudentia, maximis etiam ophthalmiatris
pluries accidisse et ipse viderit — et, in
eligendis [illegible] substantiae hyaloideae jacturam, [illegible]
[illegible]
ex [illegible] omnium fere medicorum [illegible] observationum,
tantum invenit abesse, ut [illegible]
[illegible] restitutionis visus adversentur, ut hae
potius, [illegible], [illegible] philosophos post operationes
subsequi solitos, praecaveant [illegible] meditate ad tutiorem
visus restitutionem conferat
Absque operatione absoluta [illegible] — palpebrae ope
emplastri anglicani conglutinatae et deligatione simplicissima,
linteolis compositis super utramque orbitam ex fronte suspensis, unica [illegible]
pura — ipse [illegible] lectum [illegible],
et in situm dorsalem, horizontalem, capite sublato, compositus est,
atque [illegible] ipsi injunctum fuit, ut ab omni [illegible]
motu tam partis [illegible], tum reliqui corporis abstineat
ad eu quod etiam sanctissime servavit — [illegible] — Pharmaceutica nulla

+ quae irregularitates pro eandem inclusas reddunt

Pharmaceutica [illegible] nullo plane ordinabantur —
Explorato post horam in oculo quidem nil plane coram conspectus est — nec alia ventriculi
attentione persensit; — frigent tamen cutis illius et pulsus tangebatur lentus;
quae omnia perhibitent ex animo terrore permisso de [illegible] rebus suis. — Atqui circa
circa horam 4am a meridie et pulsus et cutis conditio normalis redierat, nec ulla alterationis
minoris [illegible] officia — manifesta apparere [illegible] — Ipso vero in oculo insumerit se do-
lor aliquis punctorius per vices recurrens et intermittens, cum aquoda effluvio saepe
ex crinis palpebrae, attamen ibidem remitte et plenis, dicta quidem, ut effluere
(velate) infans dolorem [illegible] invitaret, postmodum vero eundem sublevaret, et hinc inde cum
[illegible] sublongiae conjunctae — quem mox pro humoris aquei sensim collecti et ex
ventrum [illegible], periodico quasi effluvio cognovimus — qui tamen cum dolorem adesse
et incitantis nocte magis insurgerent, aegro praevigilem reddebant, quod secunus
omnis [illegible] inflammationis fons [illegible] obstaretur, [illegible] frigida adhibere ordinabatur
[illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abdormivit. —
Die 29 Martii, altero itaque ab operatione facta die — dolorem de [illegible] nimio
maxima, nec alia, quae ob ...modam quietem [illegible] in lecto infectum, ab aegro
morabantur querela — quam hoc quoad [illegible] [illegible] et fomentis frigidis
[illegible] abjectis; aeger sub ordinato frigidi regimine (relictus est — At [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab operatione facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] aprilis, et 9a ab operatione [illegible] temporis [illegible] operatione [illegible]
[illegible] [illegible]tatione, [illegible] singulis [illegible] aeger ad 9a — ex ab operatione [illegible]
Atqui sub hoc tractamine singulis diem aeger ad 9a — [illegible] [illegible] operationem [illegible]
[illegible] 9a aprilis in lecto [illegible] — [illegible] [illegible] alia, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolores
dein [illegible] nec status illius [illegible] phaenomena obtulit — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] phaenomena [illegible] et [illegible] [illegible] humoris aquei, [illegible] [illegible]
cum aliis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magis [illegible] [illegible] [illegible] plenarie evanuerit; [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]; quae a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] conjunctiva irritatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
conspectu habeamus [illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible], ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et aeger [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] satisfaciebat
ullo febricula symptomatica supervenerunt indicia — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oper.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per vices injectis [illegible] [illegible] aegro
[illegible] appetitu a cibo [illegible] tandem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subinde in lecto
[illegible] — Alvum quoque tandem [illegible] [illegible] [illegible], circa [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — Et ubi omnis periculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in latus dextrum [illegible] [illegible] conducebatur.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Ubi demum novum ab operatione facta die renovatis antea vinculis oppositque [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] anguli ossis palpebrae aperiebantur, sequentia observabantur — [illegible] [illegible] diffusus — cornea splendens et [illegible] — pupilla paululum [illegible] palpebrae [illegible] — [illegible] ad partem inferiorem [illegible] [illegible] [illegible] et superficialiter modo [illegible], in fundo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — et [illegible] quamvis de visu quaestio mota fuerat, ego eo, quod [illegible] sibi indicia [illegible], inde [illegible] vobis illius perfectae documenta exhibuit — [illegible] [illegible] die plura [illegible] [illegible] [illegible] a viro et [illegible] oculo, cursus occludere, et [illegible] [illegible] ipse, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] aut [illegible] aut quaecunque alius [illegible] [illegible] — quod [illegible] curiosus ager [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — Visus in [illegible] [illegible], — [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] magis anterius [illegible] [illegible] —

Altera die, decima [illegible] ab operatione et [illegible] aprilis — idem in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] visu attamen [illegible], cum [illegible] [illegible] ea cum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] distinguere valuerit — [illegible] die [illegible] et [illegible] aprilis ad [illegible] [illegible] objecta — atque [illegible] eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo quo ad formam, sed etiam quo ad colorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] plane in horologio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cornea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exigua [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullo modo aut [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valeat — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totam omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit — hic [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo a [illegible] [illegible] aprilis et [illegible] ab operatione facta die — [illegible] esset — ex [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] in instituto clinico dimissus, totaliter suis [illegible] restitutus, [illegible] est —

debilem convexitatem offerens, perfecte diaphana, et nec senili arcu notata, nec maculis aut cicatricibus, nec ulla excrescentia observata;— camera antica humore aqueo limpidissimo turgida;— iris ex brunneo-fusca, quidquam inaequaliter tincta, ~~plane~~ et quamvis pigrius paululum mobilis, lentis ~~[illegible]~~ contiguo obtectus, interum optime conformata, plena, juxta lentem magis contracta, et ita quae antrorsum cum cornea, nec retro cum lente — quod tempore visus, praemissa pupilla, per hyoscyami tincturam oculo instillatam, dilatatione, attingi et explorari potuerat — alibi cohaerens attamen ipso magis contracta; unde pupilla utriusque oculi solito amplior, etiam nullibi difformis aut angulosa, sed [illegible] ~~[illegible]~~ conformata perfectissimum. Hac in utroque oculo... In specie vero cameram posticam oculi sinistri investigantes, eam pene ex integro sublatam, aut potius corpore quodam opaco, lenticulari, vero, area proxime adjacente, coloris in profundo albido-grisei, aliquantulum flavicantis, in superficie vero, et praeprimis ad peripheriam, maculis candidioribus ac splendidis, prominentibus interstincta — expletam conspeximus, quod lentem esse, eamque capsula sua sufficiam mox agnovimus. In oculo dextro duabus quae lentis degenerationem minus tamen provectam ac in ipsa ad hoc contentione detentam, observare licuit; unde crystallus magis utique adhuc transparens et pauco in griseum vergentem gerit colorem, et capsula tenuem ad circum formitatem tendens insignem jam albedinem contraxit. Corpus vitreum et normalis utrobique tangebatur consistentiae, nec ulla synchyseos indicia manifesta obtulit.— Ipsam denique visus facultatem examinantes, eam in sinistro oculo ad solam inde lucis perceptionem redactam; in dextro vero objectis adhuc etiam, confuse licet, dignoscendis parem esse, ex ore aegri pene primus et experimento comprobatum habuimus. Neque topica [illegible], praeter memoratam superindicationem scrofulosam symptomata, in toto reliquo corpore nullum laesae valetudinis signum ~~[illegible]~~ inveniri potuit.—

[illegible] 76

Diagnosis

Quibus omnibus collectis, morbum utriusque oculi pro cataracta sta capsulo-lenticulari, et quidem maturam in oculo dextro [sinistro], maturescente

maturescente in ~~[illegible]~~ centro, consistentiæ mollioris in periphæria solidioris in centro — ac pro malo sincere topico, nec se diathesin illam scorbuticam excipiemus, cum ulla alia ægritudine complicato, — declarare ancipites non dubitamus.

Nosogenia. ~~[illegible]~~

Quod si de nosogenia hujus cataractæ interroger, cum probabiliter per lentam diffusam phlogosin, quæ in capsula primo sedem ~~[illegible]~~ fixisse ~~[illegible]~~, et cui dispositio scorbutica potissimum opitulasse videtur, — natales suos debere ~~[illegible]~~ quia infaustam illius ‡ processus terminationi aut potius qua productum hujus considerandam esse — symptomata tum anamnesi relata sufficienter ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ movent — analogia cum aliis inflammationibus chronicis — similiter in similes terminationes vergentibus — ultro consignant — et plerumque denique morbus cum ophthalmia. [illegible] magni nominis, consensus — ~~[illegible]~~ ex quibus pars maxima cataractarum per ejusmodi chronicas inflammationes generari ~~[illegible]~~ creditur — ~~[illegible]~~ in defectu melioris hypotheseos — facile (auctor) in eandem producit opinionem.

Therapia. De methodo medendi huic morbo opponenda consulentes, in oculo quidem dextro, nihil imprætermissum ac consequi, donec processus, quo (hic) nunc detinetur, non bitis absolutus, id etiam eundem pro operatione reddiderit, et id quidem eo minus tentandum ~~[illegible]~~ esse, censemus, cum labefactata illius facultate videndi, per respectam alterius functionem, magnum auxilium latum iri merito speramus. — — Quod vero sinistrum attinet oculum, pro hoc, cum omnia, quotquot ad solvendas ~~[illegible]~~ effusiones et sanandam cœcitatem abunde ordinem, a variis medicis prodita tenemus remedia interna; eaque summum sub primo illius exordio + aliquid proficere posse concedamus — in ~~[illegible]~~ autem perfecta ac matura cataracta, ne minimum unquam

+ certis modo in casibus,

P.

14

Descriptio morbi Scorbutici, qui Anno 1842 in Gubernio Kioviensi apud populum rusticum grassavit.

per Med 1.mi ord. Jl. Pietrzykowski
An. 1843.

Descriptio

Morbi Scorbutici qui epidemice in Gubernio Kijoviensi inter Populum rusticum grassabat. Anno 1842.–.

per. J. C. Pietrzykowski M. 1. Ord. T. R.

Illustrissimae, et

Celeberrimae,

Facultati Medicae.

in Alma et Antiquissima Universitate

Jagellonica

Tanquam Documentum piae et gratae

memoriae

quondam discipulus hujus Universitatis

consecrat

auctor.

Descriptio Morbi Scorbutici, qui Anno 1842do in Gubernio Kijoviensi epidemice regnavit.

Priusquam ad descriptionem hujus morbi accedamus, mentio facienda est, de Anni tempestatibus, quae epidemiam hanc praecesserunt. Anno 1841 totus fere Autumnus aerem serenissimum atque siccum ob plenarium pluviae defectum offerebat. Initio anni 1842^di hyems non erat frigidus, vix enim aliquoties mense Januario frigus ad 16° R. perveniebat gradum: nivis quoque parva copia erat. In villis et pagis homines parva quantitate frumenti abundabant, in pluribus locis imo fames regnavit, oleribus etiam quibus vulgus rusticum nutritur plane deficientibus.

Morbus quem describere in animum duxi, initium suum habuit mense Februario 1842 anno, apparuitque primo in Circulo Squirensi, postea in Circulo Machnoviensi (Machnówka), dein maximam partem Circuli Taraszczensis et Białocerquensis cito occupavit, durabatque usque ad finem mensis Maii 1842^di anni. Utrum in aliis partibus Gubernii Kijoviensis morbus hic grassaverit? bene scire non possum, hinc nil certi in hac re dicere vellem; excepto, quod in commemoratis circulis, ubi epidemiam istam maxime saevisse. Tamen inter hos circulos habitans, volui istum morbum

describere

describere, praesertim dum plura centena aegrorum hoc morbo graviter adfectorum curare coactus sum.
Hic etiam id notandum quod in villis et pagis, ubi nutrimenta in sufficienti copia erant, et ubi munditiers observabatur, ibi non tam valide saeviebat morbus: his vero locis, ubi miseria fames, inopia et immunditiers regnabat, plura individua, hoc morbo detenta mortua sunt. Hoc dicto, ad descriptionem ipsius morbi sicuti eum observavi, accedendum iam puto:
Diagnoseos, quod attinet, sequentia Symptomata observabantur, quae secundum characterem, et varietatem suam, morbum in tria Stadia seu Gradus dividere me cogunt.
1. Gradus primus morbi: Cognoscitur lassitudine totius corporis, debilitate extremitatum inferiorum quae post septem v. octo dies sub genubus contrahuntur, ita ut functio pedum plane abolitur; si vero aeger procedere conatur, statim magnis doloribus cruciatur: contractio haec provenit ex magna extensione tendinum muscularium in poplitibus, cui post aliquot dies tumor crurum durus atque dolorificus, interdum frigidus, saepiusque autem calidus succedere solet. Intumescentia haec telam cellularem occupans, duritiei fere lapideae, apud individua robusta temperamenti sanguinei, summopere dolorifica est, semperque calorem insignem offert. Morbus sub hac forma, unum mensem, aut quinque v. sex hebdomadas durare solet, aegerque praeter gressum impeditum lassitudinem atque dolorem extremitatum
infe-

inferiorum, nihil conqueritur, ceteraeque functiones corporis in bono statu esse adhuc videntur.

2. Gradus secundus: Dum morbus sibi relictus erat, nullaque cura per unum mensem aut amplius aegris in hoc gradu morbi dabatur, accedebant alia et nova symptomata, quae nobis jam de natura morbi suppositionem praebuerunt. Tumor enim pedum crurum et poplitum, ob indurationem telae cellularis volumen suum auxit, debilitas universalis, et lassitudo corporis in majori gradu comparebat. In extremitatibus inferioribus tumefactis maculae ex nigro lividae circumferentiae aliquot digitorum figura angulosae saepiusque rotundae apparebant. Interdum macularum loco vidimus puncta nigra duarum vel trium linearum copiose totas extremitates inferiores usque ad regionem coxarum obtegentia. Hoc in gradu durities tumoris atque ejus calor diminuitur, dolor quoque paullatim mitigatur, sed nunquam ex integro cessat. Facies quoque perdit naturales colores suos, nam tristitiae et passionis signa offert: enim color genarum lividus, aut flavus comparet. Oculi sine vigore, nigro colore sub palpebris inferioribus cinguntur, atque in orbitas collabuntur. In ore praecipue vera scorbutica signa sub oculos nobis cadunt, quippe dentes in sua basi debilitantur, gingivae sanguine plorant, emolliuntur, flaciditatem in supremo gradu offerentes. Hinc apud plura individua fere omnes dentes ex utraque maxilla labuntur. Id tamen est peculiare, quod in hoc morbo praeter summa putredinis in ore signa, foetor (quod nobis demonstrat naturam hujus morbi longe aliam esse quam in vulgari scorbuto, qui odore inamoeno oris insignitur) fere nullus persentitur; affectio tamen in ore majorem vigorem quam in vulgari

scorbuto

scorbuto nanciscitur, nam post tres v. quatuor hebdomadas apud plura individua, gingivæ disparent et dentes fere omnes elabuntur. Non tamen in omnis ægris hoc fit, nam penes curam, et sæpe faventibus circumstantiis malum hoc sponte diminui aut disparere solet. In hoc gradu etiam systema circulationis patitur, nam febris evidens continua in conspectum veniebat, tamen non apud omnia individua febris hæc pulsu accelerato insignis observabatur. Hemorrhagiæ sæpe pertinaces hoc in stadio sese offerebant.

3° Gradus tertius morbi: Post duos menses durationis tunnsque descripti morbi, præcipue apud individua debilia complexionis delicatæ et senilis ætatis, si morbus naturæ relinquatur, nullamque opem ægris demus, debilitas corporis in majori gradu seu vera atonia, itemque ventriculi activitas morbose adaucta, seu nimia sensibilitas cum debilitatione totius adparatus digestivi accedit; tum magna dyarrhoea cum doloribus in ventre, atque cardialgia, quæ postea plærumque cessat, sed dyarrhoea hæc nunquam diminuitur, imo augetur, ita ut omnia quæ æger sumit cruda ejiciuntur; quod nobis plenariam abolitionem facultatis digestivæ probat. Dyarrhoea hæc ab acidis potionibus et aqua frigida quam ægri sæpissime magna copia sumunt, majorem violentiam nanciscitur, ægrosque summopere debilitat, ita ut ex cubili sua sponte moveri non possunt. Post tres vel quatuor hebdomades durationis hujus dyarrhoeæ, accedit summum culmen morbi, tanquam effectus validæ prostrationis virium

vitalium

vitalium, scilicet Hydrops universalis, qui originem suum in cavo abdominali habere solet; hydrops hic postea in Anasarcam mutatur, nam in toto fere corpore tela cellularis subcutanea tumorem pastosum et frigidum offert, ita ut non solum extremitates superiores et inferiores, sed etiam facies atque genitalia in suo volumine augentur. Notandum etiam quod apud individua temperamenti sanguinei et cholerici praecipue si architecturam corporis robustam offerant, scorbutica passio tubi intestinalis sub forma Dyssenteriae seu haemorrhagiae abdominalis occurrebat, vidimusque casus, ubi haec sanguinea evacuatio per anum totum mensem et amplius durabat, donec arte cohibita fuisset. Dum morbus in hoc tertio et ultimo suo gradu diu perstabat, naturaeque relictus fuerit, tum post 20, 30, aut 40 dies Dyarrhoea durantis, mors plerumque omnes miserias aegrorum finit, et nunquam solis naturae viribus aegri in hoc stadio seu gradu morbi convalescunt. Erant casus sicuti mihi notum, ubi in pagis mille hominum omnis aetatis utriusque sexus continentibus, in hoc summo culmine morbi quatuor vel quinque quotidie in centum seu N° 100 hoc morbo detentorum mortui sunt.

<u>Natura morbi</u>: Sicuti in multis morbis internis, mutationes pathologicae humorum plane nobis ignotae sunt, ita et in hoc morbo, qui non frequenter epidemice regnat, natura ejus seu causa proxima perdifficilis huiusque investigatu est. Quodcunque hic dicere possumus, hypothesis erit, quam aliorum rationali observationi et sagacitati medicae relinquimus. Opinio sequens maxime nobis tamen placet:

Sanguis qui apud omnia animalia vertebralia calore et vi vitali maxime gaudet, et cujus haec

pro-

proprietas, ab chemicis et phisicis justis rationibus dependet; dum quocunque modo in his rationibus turbatur aut mutatur, statim cohæsio ejus debilitari solet, indeque corporis organa non bene restaurat, sed subcutaneas evacuationes ex suis vasibus seu echhimoses atque hemorhagias causat, quibus morbus hic præcipue insignitur. hinc et maculæ nigræ aut lividæ in corpore præcipue autem in extremitatibus inferioribus explicantur. – Status hic debilitatis sanguinis semper fere in principio morbi non observatur, imo naturam irritabilem offert, quod tumores calidi inflammatorii duritiem magnam in extremitatibus inferioribus offerentes manifeste probant. Debilitas vero hæc in ulteriori gradu morbi manifestari solet.

Aethiologia Causæ occasionales hujus morbi non solum in defectu nutrimentorum, in nostra regione necessariorum, sed etiam in qualitate aeris mutata, investigandæ sint. Attamen dicendum est quod observatio docuit: morbum maxime sævisse in his locis ubi miseria et fames regnavit, ubi defectus plenarius olerum præcipue autem brasicæ et cucumerum acidorum nec non betæ cicla et pomorum terrestrium erat. Notandum tamen quod etiam in his locis ubi inedia non erat completa, ubi et frumenti sat erat, nihilominus tamen morbus sæviebat, multosque homines occidit, qui nullam opem mediam habuerunt. Sic in locis siccis elevatis, ubi et aquarum parva copia aut nulla erat, morbum frequentissimum et maxime sævientem vidimus, ita et curatu difficiliorem observavimus. Mirum id videbitur, nam plerumque

rumque scorbuto vulgari sporadico nobis noto, regiones humida non elevatæ favere solent, in hoc autem ex opposito, nam in his locis ubi silva, aquæ, lacus, et fluvii vicini sunt, morbus non tam gravis et in minori gradu comparuit. Immundities habitaculorum rusticorum, ubi aer ab agris, sanis et pecoribus insimul habitantibus, corruptus erat, valde morbum istum exasperabat.

Therapia Secundum nostras observationes, remedia a multis illustribus medicis contra vulgarem sporadicum scorbutum præscripta, in hac epidemia solummodo in primo aut secundo gradu morbi levamen aliquod offerebant. sed in ultimo gradu nil juvabant. Proinde secundum naturam morbi et symptomata sese offerentia, remedia porrigebamus talia quæ probabiliter naturæ morbi in quocunque gradu respondere censuimus. et sic:

In gradu 1° morbi ubi extremitates inferiores dolore atque tumore adfecta erant, si tumor atque contractio tendinum in poplitibus naturam inflammatoriam offerebat, adplicatio hirudinum circa genuum articulationem valde juvabat. Quantitas emissi sanguinis hirudinum ope secundum intensitatem inflammationis et secundum constitutionem individui varia solet esse. Apud individua debilia ubi sanguinem evacuare non potuimus, pediluvia tepida, emplastra saponacea magnum levamen offerebant. Maxime tamen in tollenda rigiditate tendinum, cataplasmata emollientia tepida diu continuata juvabant.

In gradu 2do morbi contra putredinem jam incipientem therapia dirigenda est: quippe tumor dolorificus extremitatum iam maculis lividis aut punctis nigris obtegitur. Status hic remedia externa ex ordine fortificantium exigit: hinc frictiones Balsami saponacei ope cum camphora et opio, aut cum

acido

acido pyrolignoso ter de die eximie quadrabant; sequens formula optima ad hunc scopum nobis sese obtulit: Rp Linim sapon campht. ℥jv Tinct op simpl ℥iij Acidi pyrolignosi ℥ij mds. Ter de die partes dolentes illinienda. — Quoniam vero signa putredinis jam in toto sanguine apparent, quod passio gengivarum et magna debilitas virium probat, ergo intus porrigebamus acidum carbonicum cum opio in forma pulverum aerophororum quorum formula sequens erat: Sodæ bicarb. gr xv Opii puri ⅕ v ½ grani partem Saccharri ʒj mf pulv aerophorus, qui in poculo aquæ simplicis solutus, cum ℈j Salis essent. Tartari commixtus bis de die ægris ventre non laborantibus porrigebatur. Gas acidum carbonicum hoc in casu cum pauxillo opii salutares effectus in hoc gradu morbi demonstrabat, nam post decem continuos dies, in quibus pulveres sumebantur, signa putredinis in ore atque in extremitatibus aut plane disparebant aut saltem diminuebantur. In defectu pulverum, acida mineralia v vegetabilia cum aqua mucillaginosa ad gratum saporem diluta, cochleatim præstans remedium nobis quoque in hoc 2do gradu præstabat: mitigat enim febrem, quæ in hoc stadio morbi comperitur, impellitque, quominus humores in putredinem vergant.
Quoniam vero in hoc gradu morbi, tendinum et musculorum extensio in extremitatibus cum ingenti dolore ægros vexat, proinde cataplasmata tepida ex far sem lini et secalina cum speciebus aromaticis cum magno successu ad poplites adplicavimus. Ad mitigandam devastationem, quæ in ore locum habuit, egregie nobis sese demonstraverunt lotiones oris et gargarismata, aliquoties per diem reiterata, ex corticibus adstringentibus ut China Quercus et Salicis insimul concisis, cochlear mensale pro ℔j aquæ ad decoquendum. In hoc gradu morbi febris ægros

ægros crucians, magnam sitim excitat, qui plerumque ingentem aquæ copiam deglutiunt, ex quo vires debilitantur et dyarrhœa citius provocatur; hinc melius ægris quadrat potio ex Infuso herbarum ~~tonicar~~ aromaticarum, quarum cochlear pro duabus libris aquæ fervidæ sufficit - Species hæ sequentes sunt: Rp Turionum pini silv. Hbæ Millefolii, Hbæ Fumariæ - Infos fibr- Ligni Juniperi Rad Calam arom ā partes æquales Ds. Cochlear pro libra una aquæ fervidæ, stent in infus ꝑ unam horam. Pro potu -
Cerevisia pro potu tam laudata in scorbuto sporadico hoc vero in morbo valde nocet, nam dyarrhœam quam maxime medicus timet excitare solet.

Jn Gradu tertio morbi ubi symptomata summam prostrationem virium in organismo denotant. Hinc cacochymia et leucophlegmasia, summa debilitas, dyarrhœa colliquativa cum febre depascente atque mors frequentissima hoc in stadio (si ægri præcipue senectute confecti naturæ relinquantur) facile explicari possunt. Observavimus tamen cum magno gaudio, quod plerique ægri in hoc stadio, etsi provecta ætate erant feliciter penes curam diligentem orci faucibus eripiebantur:
Prima indicatio est ut vires labentes erigantur. Huic scopo respondentes ex tonicis roborantibus mixturam sic dictam antisepticam vires restaurantem præscripsimus cujus formula sequens erat:

Rp Vini Gallici rubri ℔ ß seu lagenam unam
Raphani rusticani rasi ℥j (unc unam)
Extracti chinæ frigide parati ʒjj (drach. duas)
Macerentur per 24 horas Cola Ds. Ter de die cochlear mensale -

Sub continuo hujus remedii usu, ægri post 14 v 20 dies ex integro convaluerunt. Notandum tamen, quod etiam in hoc stadio præter

comme

commemoratam mixturam, gargarismata et lotiones oris adstringentes, nec non frictiones extremitatum atque cataplasmata ad poplites continuabantur. Mixtura haec in omni casu virium labentium et in hydrope universali scorbutico et in anasarca exinde provenienti (quod symptoma frequentissime in hoc 3tio gradu occurrit), si adhuc nulla dyarrhea adsit porrigi debet; nam hoc modo viribus resuscitatis, hydrops penes externum Balsami Opodeldoc cum Tra op. simpl usu, lente disparet. Contra dyarrheam colliquativam in hoc gradu morbi semper fere venientem, quae naturae relictas aegros ad mortem praeparat, haec si adhuc non est inveterata, decocto Lini (seminum) cum Tra rhei aquosa et aliquot guttis Laudani Sydenhami facile sistitur — Quoniam vero dyarrhea haec, etsi scorbutica, semper fere cum vario gradu irritationis tubi alimentaris comparet, proinde ad pacandos dolores abdominis, tanquam remedium egregium contra inflammationem cum atonia junctam toto abdomini diligenter et continuo per aliquot dies cataplasmata ex Farina sem. lini et secalina cum speciebus aromaticis cum magno successu adpliavimus — Curatio haec in recentibus dyarrheis optimum effectum nobis procuravit — In dyarrhea jam inveterata, scilicet in hac, cujus duratio, aliquot hebdomadas, aut duos menses erat, ubi evacuationes valde frequentes esse solent, nam tricies aut [illegible] vices aegri alvum aquosam et foetidam deponebant, optimum

remedium

remedium nobis sese obtulit in mixtura cerea, cujus formula sequens erat:

Rp. Ceræ flavæ ℥ij subige s. q.
Mucillag. gum arab. adde
Aquæ Com destil ℔ij (libr duas)
Syrupi diacodii ℥β (Unc semis)
Ttræ rhei aquosæ ℥j MDS. omni bihorio duo cochlearia mensalia sumenda.

In dyssenteria scorbutica ubi alvi dejectiones liquida et sanguinea occurrebant, qui casus non raro observabatur, mixtura eadem cerea sine Tta rhei remedium efficax nobis præstabat — ipso potu hoc in casu Emulsio papaveris, v amygdalina optime quadrabat.

Reconvalescentia. Dum hæc gravissima et periculosa symptomata, sub hac curatione disparuerant, ægri meliorem faciem et adpetitum magnum offerebant — Lassitudo solummodo in extremitatibus inferioribus et emaciatio corporis sæpe diu adhuc, nam fere per totum mensem durare solet, quæ penes dyetam nutrientem paullatim disparebat, ægrique post tres v quatuor menses suæ miseria et morbi, sub finem veris cito vires recuperabant. —

Hac est vera imago morbi quem in pluribus villis jam a nonullis civibus

civibus Gubernii Kijoviensis ad agros vocatus, jam per Magistratum ad curandam hanc epidemiam incitatus, diligenter observavi, et sicuti facultates meae permittunt describere conatus sum, felix, quod in hac curatione aegri fere omnes pristinam recuperavere valetudinem.

Prognosis: Ex his facile concludere possumus, morbum hunc inter incurabiles numerari non posse, nam penes curam maturam, ad ultimum gradum non pervenit; quin imo etiam in hoc deplorato statu tertii et ultimi gradus, raro quis aeger succumbit, sed fere omnes licet tarde, tamen pristinam recuperant sanitatem — Dicere etiam possumus quo ad facultatem infectionis, quod per simplicem contactum sanis non impertitur, excepto si diu sani cum aegris in corrupto aere una habitant: hinc explicatum habemus, cur maxima pro parte universas familias morbus occupaverat? Attamen respectu habito in facultatem infectionis, haec in aere

pro

pro maxima parte, conquiescere videtur. et sicuti Cholera Asiatica impertitur sanis, qui iam Dispositionem in suo corpore ad recipiendum morbum habuerant. Unde patet, (quod cum maxima certitudine dicere possumus), morbum hunc scorbuticum, nec per simplicem contactum, neque per vestimenta, sed per aerem ab aegris infectum, si sani diu cum respirant se communicari. – Principium tamen inficiens hujus morbi Epidemiam caussans latere videtur in aere etsi puro, tamen in suis qualitatibus, hucusque nobis ignotis mutato; nec non in modo vivendi rusticorum, qui ipsi tantum huic Epidemiae in nostris regionibus succubuerunt. – Finis –

Joannes Cantius Pietrzykowski M. A. O.
in Gub. Kijoviensi –
Mense Martio An 1843.

L. 11591.

Okólnik

do W.W. Lekarzy wolno praktykujących w Krakowie

Z powodu pojawiających się w Krakowie chorób zakaźnych upraszał Magistrat jeszcze pod dniem 7 Lutego 1878 r. L. 2925. tutejsze Towarzystwo Lekarskie aby poinformowało P.P. Lekarzy wolno praktykujących o obowiązku donoszenia Magistratowi stosownie do przepisów o każdym szczegółowym wypadku choroby zakaźnej. —

Wzory drukowane tych doniesień były P.P. Lekarzom przez Sekretarza Komisyi Sanitarnej doręczone.

Pomimo tego jednak niewszyscy P.P. Lekarze wezwaniu temu zadosyć czynili a to głównie jak wieść niesie z powodu, iż przesełanie tych doniesień Magistratowi natrafiło na pewne trudności a w szczególności że P.P. Lekarze nie mieli posłańców, którzyby te doniesienia mogli odnieść do Dziennika podawczego Magistratu. —

Ponawiając więc żądanie swoje, Magistrat wzywa uprzejmie P.P. Lekarzy praktykujących ażeby na przyszłość zechcieli doniesienia o których mowa celem ułatwienia Magistratowi szybkiego zarządzenia środków chorobom takim zapobiegających, wkładać doniesienia swe na kartkach im wręczonych do skrzynek pocztowych z napisem „Magistrat w Krakowie na koszt Gminy."

Magistrat ma nadzieję że P.P. Lekarze oceniając żądanie Magistratu ze stanowiska humanitarnego i hygienicznego raczą od tej tak łatwej a bardzo zbawiennej usługi się nie uchylać, zastrzega też, że niestosowanie

się

uż do dalszego zarządzenia zmusiło by
Magistrat do użycia środków prawnych. —
w Krakowie dnia 13. Czerwca 1878 r.

Odpis. do W^go^ Pana Prezydenta miasta Krakowa.
C. k. Namiestnictwo L. 8437. **Okólnik** do wszystkich
PP. c. k. Starostów i W. Prezydentów miast Lwowa i Krakowa.
Dr Kwiecinski ekspedowany do powiatu Stanisławowskie-
go celem leczenia chorych zaś i dotkn. na błonicę doniósł spra-
wozdaniem z dnia 13 b. m. iż używany przez niego kwas
borowy (: Acidum boracicum :) zalecony przez Dr Vogla w
Eisleben, wobec innych środków najskuteczniejszym przed-
stawia się lekarstwem przeciw błonicy. - Ponieważ i śmier-
telność w miejscowościach powierzonych Dr-owi Kwiecinskie-
mu do dozorowania między chorymi na błonicę znacz-
nie się zmniejszyła, a oraz pożądanem jest by w wypad-
kach panowania epidemii osiągnąć i rezultaty co do
działalności lub nieskuteczności pewnych środków, przeto
poleca się Panom zawiadomić o niniejszym lekarzy, którym
polecono dozorowanie chorych błoniczych celem używania
kwasu borowego (: do płukania i wstrzykiwania gardła 3%
roztworem co 1/4 godziny używać :) z wezwaniem, by o skutecz-
ności tego leku zdali sprawę. - Lwów dnia 19 Lutego 1878
W zastępstwie Karasiński mp

L. 4674.

do

W^go^ Drª Brodowicza Józefa
lekarza wolno praktykującego
w Krakowie

komunikuje się do wiadomości i zrobienia użytku.
Z Magistratu kr. gł. M. Krakowa
dnia 1 Marca 1878

Metodo per Curare la Podagra Chiragra
in una parola l'Atrite

All'primo apparire dei Sintomi di podagra linfermo dovra purgarsi efficacemente scegliendo quel purgante che piu li Sara aggradevole ed il Sale d'Emepson se non e' di asoluto Contro genio à dare proporzio=
=nata al'eta Sara da preferirsi à a'qualunque altro. Terminata lazione del purgante si pasera inmediatamente al China verra Perusanca usata in sostan=
=za e' ridotta in finisima polvere al Dosa di Due Ottave ogni Due Ore Sino à Consumare in 24 Ore un oncia e'mezo ed anche due Secondo la grandezza delli attacci, Calmati Li dolori nel Secondo giorno Sene Consu=
=mera unaltra oncia nel quantita dit un Solo ottavo — ogni 3. Ore, Nei Succesivi giorni Si Continuera per Due ho 3. giorni ad Usarne due Ottavi per giorno quando le articolazione prima infiammate e Rose incomincievanno ad inpalidire tornera utile luso del seguente bagnio che Si potra replichare =

= due ho tre vollte in uno il giornno la equi durata di aplica=
=zione non deve Oltrapasare le meza Ora. ——

Bagnio = Acido Citrico Oncie 6 Muriato di Soda
pourghato ½ Oncia ypolvere di Rosa Rassa uno Ottavo
e' Mezo Si riducie a' bollere Con foco lento aggitando
la mescolanza, indi Si immerga nel bagnio una pezza
duplicata e quasi rientrne Spremuta Si aplichi difere=
=ntemente Cal di Suleypiedi investiti dalla gotta =
Rego librare le articolazioni dal attacò gottoso per
Corroborare li giovaranno le bagniature con una Colazione
di Mirra in Vino gieneroso Caldo, o meglio ungiendole
col linimento detto di Oppodeldoch, Questo è in gienere
il metodo di Curare l' Artrite la diversità indole
però della Stesa malattia le mollte anno Mali
e' Sue presenta lata il temmperamento il grado di forza
il grado di minore ho maggiore àggitaza esigono
Modificazione nel trattamento qualche vollta un tra=
=tamento diferente che troppo prolisso Sarebe il trattarne
Diferentemente

R H

Mon na Gulabra i e ii

Gra na Jactdan e i

un fi an

Mor gn na fi e

un fi eano

Auf. 2. macht in Galtan

wagger ein zu nenn

Lebich

Udzielam WmPanu wyjątek z Gazety Berlinskiey

Der Dr. Giov. Dom. Nardo aus Chioggia (: im Venetianischen :) hat kürzlich die Entdeckung gemacht daß viele Algen des adriatischen Meeres eben die wurmabtreibende Kraft besitzen, wie die Corallen-moos von Corsica (: succus ~~helminthos~~ helminthocorton :) Er hat sie als Pulver, den Kindern theils allein, theils mit andern Arzneien gegeben, und immer mit bedeutendem Erfolge. Herr Nardo wird nächstens ein Mehreres darüber bekannt machen. —

Jan.

Eau éprouvée pour conserver la fraicheur du teint jusques à une vieillesse tres avancée.

Prenez de l'eau de Nénuphar
—— de melon
—— de concombre serpentine de une once
de la Racine de Bryonne *brionia aspera*
—— de chicorée sauvage
des fleurs de lys
—— de la bourache
des fèves —— chacune deux onces
Prenez huit pigeons plumés cruds et hachés tres menus.
Mettez le tout ensemble dans un Alambic
Ajoutez par dessus
du sucre pilé tres pur quatre onces
du borax
du camphre chacune une drachme
de la mie de pain tres blanc huit onces
deux livres de vin blanc de france tres pur
Le tout bien melé et bien bouché doit rester en digestion pendant 18 jours; on procède ensuite à la distillation au petit filé pour obtenir environ deux petites bout[eilles] du cosmétique désiré.

Cette eau est particulierement appropriée aux climats
humides et froids — On s'en sert en l'étendant le soir
avec un pinceau sur le visage les bras et les mains, pour
l'y laisser sécher avant que de se coucher; le lendemain
matin on se lave avec une petite éponge tres propre
uniquement et toujours destinée à cet usage; on peut
se servir ensuitte d'une eau simple legerement odorante
pour dissiper l'odeur de la racine de Bryonne, s'il s'en
trouve encor; cette odeur etant désagréable — NB. On
suppose toujours, que la personne qui fait usage de
cette eau est en santé parfaitte, exempte de toute acreté
dans le sang, et de tout vice qui puisse altérer la lymphe
et les glandes cutanées. On peut en faire l'essai sur
les bras d'une personne de 30 à 40 ans d'un bon choix
On en éprouvera les progrès au bout de 20 à 30 jours
en se servant de cette eau de deux jours l'un.

Que si on veut faire préparer cette eau par
un Pharmacien de confiance, la recette Magistrale
en forme est aisée à faire, et ni medecins ni Phar-
-maciens ne peuvent en deviner l'usage.

Chodorowski

31

Pośmiertne oględziny.

Na tylnej ścianie błony śluzowej krtani był wrzo-
dzik płaski wielkości soczewicy, okrągły z dnem
i brzegami szaremi – błona śluzowa tchawicy bla-
da – Płuca obadwa przyrosłe do klatki piersiowej
przez plastyczne nibybłony – obydwa płuca ma-
łe, zgniecione – twarde; szczególnie zaś płuco
lewe, nierówny za dotknięciem przedstawiało
miąsz, wypełniony gruzełkami, które w gór-
nym zrazie rozmiękczone i wyplute zosta-
wiły dziury w zniszczonym miąszu –
jamy te w płucach łączyły się z sobą przez
mniejsze otwory i tworzyły sobie za-
łoki – na dnie była gęstawa żółta ropa
cuchnąca – w ścianach zaś chropowatych
sterczały gruzełki twarde, nierozmiękczone
w dolnym zrazie lewego – a w całym pra-
-/.

wew płucu znajdowały się w tkance środmią
szową niezliczone massy szarych gruzełków
wnet pojedynczo wielkości główki od szpilki,
wnet złączone do wielkości orzecha laskowego,
zostawiały między sobą ledwie zgnięcone i nierówno tkan-
zone. ~~między sobą~~ oskrzela. W osercu do 2
uncii cieczy wodnistej żółtawej: serce małe,
blade, wielkie - krwią skrzepłą wypełnione.
Wątroba przedłużona, szarawa - twarda - na
przecięciach krwista - miąsz dzielił się
na dwie barwy, żółte i brunatne. Śledzio-
na przerosła do podwójnej wielkości, mięk-
ka. Żołądek i kiszki cienkie próżne.
W kiszkach zaś grubych od kątnicy
począwszy aż do zstępującej części okręż-
nicy w błonie śluzowej znajdowali się
wrzody gruzełkowe /: Ulcera tuberculosa :/
Te były kaliste, otrążały jelito - w obwo-

dzie koło wrzodów były twarde osadzone
w błonie śluzowej gruzełki - brzegi nierówne
szare gruzełkami obsadzone - dno nierówne
chropowate sięgało do warstwy błony mię-
snej - gdzieniegdzie jeszcze wisiały resztki bło-
ny śluzowej i gruzełki twardawe. Wrzody te
od wielkości soczewki wzrastały aż do wiel-
kości 2 cali i opasywały jelito grube. Nawet
zewnątrz kiszki grubej odpowiednio tym
wrzodom na otrzewnej znajdowały się nie-
co ciemne osadzone kupkami gruzełek.
Gruczoły śródjelitowe nabrzmiałe, twarde
różnej wielkości, od groszku do orzecha wło-
skiego - Nerki wielkie - odbarwione,
blade - nieco żółte, szczególnie zaś w środ-
kowej rurkowej części - gdzie były twarda-
we i występowały chropowato nad po-
wierzchnią przecięte. Pęcherz moczowy

/.

ściągnięte, moczem wypędzony. —

Krzyżanowski

a. 13 martii – wyszła 10 maji – 9a m[illegible]/58

Foem. N. 72.

W. X.

Historya

Choroby Ascites et anasarca cum Amenorrhoea [retentio] zwanej, którą pod przewodnictwem Jaśnie Wielmożnego J. M. Brodowicza Profesora Terapii i patologii szczególnej oraz Dyrektora Kliniki Lekarskiej

obserwował i opisał

Kajetan Majewski
Kand. Chirurgii

Klimkiewiczówna Maryanna lat 22 licząca
Służąca rodem z wsi Wołowic w Okręgu Wol.
M. Krakowa - budowy ciała miernej, ciałotworu
skrofulicznego, temperamentu flegmatycznego -
w mieszkaniu wilgotném na teraz pozostająca -
Ospę miała szczepioną - w dzieciństwie często
cierpiała bolewanie często głowy i robaki -
W roku zaś 19tym jej życia pierwszy raz pojawiły
się czyszczenia miesięczne i takowe regular-
nie się odbywały -

Początek obecnego cierpienia

W końcu miesiąca Sierpnia przeszło około
pięciu zaczęła doznawać mocnego pragnie-
nia po poprzednim objedzeniu się owoców
pragnienie to zaspokoiła przez napicie się wody
zimnej; po czém zaczęła czuć ból w oko-
licy dołka podsercowego, pobocznie i ciśnienie
tamże do czego następnie dołączył się mocny
ból głowy w czole - w kilka godzin po tém
uczuła napieranie na stolec z powiększe-
niem się boleści brzucha - Stolce zaczęła odda-
wać często wodniste zabarwione. Diarrhoea
ta objawiająca się kilkoma stolcami dziennie,

trwała

trwała przez trzy tygodnie - po dobrowolnym ustaniu tego cierpienia - zaczęła nawracać obrzmienie twarzy i odnóg oraz z pożółknie- niem się i naprężeniem brzucha - pomimo cierpienia tego chora ciągle oddawała się wszelkiej swej pracy - wystawiając się przy- tem często na przeziębienie. gdy więc cier- pienie to coraz więcej wzmagając się po- ciele i wzdęcie brzucha - mocno chorą osłabiło a zarazem zmusiło ją do szu- kania rady. w Klinice lekarskiej gdzie w dniu 13 Marca przyjęta została i następny stan przedstawiła:

Stan obecny.

Głowa wolna twarz blada obrzmiała język blady wilgotny - smak nudły - apetyt mały pragnienie niecoś powiększone. Kaszel cza- sem pojawia się suchy - oddychanie dosyć wolne - ból w dołku podsercowym brzuch pełny fluktuujący - Obrzmienie ca- łego ciała a szczególniej odnóg dolnych Skóra sucha twarda - ciepło ciała mniej

spadło

przyspieszony ściągnięty wyrzutowy - osłabienie i osłabienie wydzielin dolnych - brak wypróżnień -

Rozpoznanie - przy uwadze wyżej wymienio-ni a szczególniej nienormalne zwiększenie objętości całego ciała, osłabienie, zupełne tra-wienie, bladość i miękkość części stałych, gdy również i objętość brzucha znacznie jest zwiększona. a przy dalszem badaniu czuć można łatwo chełbotanie, z tych więc zna-ków wnosimy że cierpienie obecne pocho-dzi od zebrania się cieczy w tkance komór-kowatej podskórnej jako też i w prze-strzeni brzucha - według więc tego Chorobę tę odnosimy do Kachexyi i Puchliny brzusznej i skórnej z brakiem czynności miesięcznych - Ascites et anasarca cum Amenorrhoea nazwiemy. -

Charakter. ponieważ cierpienie to po-ciągnęło za sobą znaczne osłabienie jednak zważając na wiek młody i siłę ciała Charakter niższy czynny nazywamy. -

Stopień. Gdy zebranie się cieczy w tkance komórkowatej podskórnej oraz w jamie brzucha jest

jest dość znaczne prędko i stopień znaczny cier-
pienia temu nawracać wypada –

Stanowisko. Gdy chora aż do czasu dostania się do Kliniki Lekarskiej prawie z każdem dniem gorzej się miała przy wzrastaniu puchliny ciała i brzucha – przy coraz większem osłabieniu sił – z tego więc powodu stanowisko wątpliwe orzec nam potrzeba –

Przyczyny. Wskutek powolnej biegunki przez tak długi czas trwającej łatwo nastąpić mo-
gło zupełne tracenie i ubytek soków, co dało powód przewagi wodnistości we krwi a właściwie stanie łatwo przypuszczenie cieczy która w niej przeważała – i zbieranie się tako-
wej w tkance komórkowatej podskórnej i próżni brzucha – gdy przytem chora w mieszka-
niu wilgotnym i w innych okolicznościach łatwo na zaziębienie się narażających zosta-
wała przy zatamowanym parowaniu skórnym i słabem oddawaniu moczu – z tego powodu powstać łatwo musiała –

Przepowiedzenie. Zważywszy ogólny stan osłabienia sił, tudzież trwanie owego cier-
pienia przy bardzo słabym wydzielaniu się moczu i zupełnie zatrzymanym

przeziębienie którym co łatwo może sprowadzić
wyrodnienia w organach a następnie wszel-
kie osłabienie — z tego więc powodu przypo-
mnienie wszystkiego czyniemy. —

Leczenie. Wymaga szczególnej wydalenia
Chorobowo nagromadzonej cieczy tak z jamie
brzucha jako też i z tkanki komórkowatej
podskórnej przez przywrócenie czynności skóry
i nerek. w tem więc celu posłużą nam środki:
Diuretyczne i Diaforetyczne. jako Tart. tartari-
satus - Tart. boraxatus. Squilla. Juniperus
środki na czynność skóry wpływające jak
Roob Sambuci, Liq. Kali Acetici obok odwarów
pobudzających rozgrzewających jako Mięta-
Rumianek itp. po czem starać się będziemy
siły wspierać i wzmacniać czynności tra-
wienia poprawiające co przez środki gorzkie
wzmacniające zadosyć się stanie. —

Spostrzeżenia.

Dnia 14 Marca —
Chora spała dobrze — Stolec miała rzadszy. rozrobiony.
Moczu oddała 2 funty słomowego — Język — Skóra
sucha — Kaszel czasem pojawia się suchy — apetyt
mały pragnienie całkowicie zmniejszone. — obrzmie-
nie twarzy i odnóży dolnych — oraz pełniejszy brzu=

cha- ból w dołku podsercowym tylko przy mocniej-
szém uciśnięciu się daje - ciepło ciała mierne tętno,
ściągnięte przyspieszone - przy wzięciu samym
miała następne środki zalecone:

Rp. Rad. Althaeae unciam
Coque aquae com. q. s. ad ¾ lib. lig.
col. libra - adde
Roob Sambuci semiunciam
MDS. co 2 godziny pół filiżanki

Dnia 15 Marca

Spokojny sen dosyć dobry - stolec wyrobiony jeden
mocz skąpy czerwony - porannie obrzmienia
odnóg dolnych i całego ciała w stanie jedno-
konnym - kaszel suchy mniej mocno się pojawia
apetyt mały - brzuch płaskawy wokolnie
podżołądkowej ból tylko za mocniejszym
uciskaniem się daje - ciepło ciała umierne -
tętno przyspieszone ściągnięte większość
i osłabienie - przy wzięciu samym miała
zalecone: Rp. Aq. Foeniculi unc. quatuor
Oxymel. squillit. dr. duas
Syr. Diacodii semiunciam
MDS. co 2 godziny dwie
łyżki - Dieta ścisła -

Decoctum Hordei pro potu -

Dnia 16 i 17 Marca–

Głowa wolna – twarz i całe ciało obrzmiałe–
kaszel suchy – czasem tylko pojawiający się–
apetyt mały – pragnienie nieco powiększone–
piersi dosyć wolne – brzuch fluktujący
naprężony – ból w dołku podsercowym mniej=
szony – ciepło ciała miarne – odnogi dal–
zienne – Tętno przyspieszone częściowe–
Stolec dosyć regularny – Mocz chmurny
lżejszy – używała następujących środków:

Rp. Aquae Menthae crispae
unc. sex.
Rob Juniperi
Syr. Simplicis ana semiunciam
MDS. co 2 godziny dwie łyżki;

Diaeta stricta–

Dnia 18 i 19 Marca–

Głowa wolna twarz blada obrzmiała – język
blady dosyć czysty – pragnienie nieco powię=
kszone – kaszel suchy – apetyt mały – piersi
dosyć wolne – brzuch fluktujący – naprę=
żony – obrzmienie odnóg powiększa się–
ciepło ciała miarne – Tętno przyspieszone
częściowe dosyć regularne – oczy zaobiegłe i
osłabienie znaczne – przez te dni nastę=

przyjęć środki używała –

Rp Aqua Menthae crispae unc. sex.
Liq. Kali Acetici
Oxymel scillitici aa unciam
Spir. Nitri dulcis drachmam
Syrupi Simplicis unciam
MDS. co 2 godziny 2 łyżki –

Doba trzecia –

Od dnia 20 do 22 Marca –
Nocami sen dobry bez okazania się potów – Stolca dziennie jeden dość rzadki – Mocz równie rzadki urodzisty bez osadu – Obrzmienia ciała w stanie jednakowym – Kaszel rzadko się pojawia suchy – brzuch [illegible] – bez[illegible] i osłabienia [illegible] – w przeciągu tych dni następne środki miała zalecone:

Rp Aqua Menthae crispae unc. sex
Tart. Tartarisati
Oxymel scillitici aa unciam
Spir. Nitri dulcis drachmam
Syr. Simplicis unciam
MDS. co 2 godziny dwie łyżki

Doba czwarta –

Dnia 23. Marca –
Nocy spała dobrze – Stolec miała jeden rozwolniony – Mocz rzadszy urodzisty blady –

krwawa. Obrzmienie odnowy dotknięte i twardy cokol-
niety się powiększa. Język wszystek blady - apetyt
cokolwiek poprawia się - pragnienie do kwa-
śnego - kaszel rzadko się pojawia suchy - tętno
stetoskopijny probny - Ciepło ciała mniejsze - Stolec
przychodzi mniej regularnie - przy miej-
scie pewny następnie środki miała zalecone

Rp. Aquae Menthae crisp. unc. sex
Tart. Tartarisati
Oxymel. Scillit.
Extr. Taraxaci an. semiunciam
Spir. Nitri dulcis drachmam
Syr. Simplicis semiunciam
MDS. Co 2 godziny dwie łyżki:

Dieta quarta –

Popołudniu miała po użyciu lekarstwa czynno-
ści - przy czém mocz była niespokojną –

Dnia 24. Marca –

Wczoraj czuła dosyć dobrze. Stolec miała jeden
wolny. Mocz nadmierny - Chorowała - Spania
mniej niespokojnego - apetyt mały - pragnie-
nie powiększone język blady wilgotny - tętno
dosyć probny stetoskopijny - Obrzmienie odnowy
i reszty ciała wszystkie jednakowe –
Ciepło ciała mniej - Stolec przychodzi –

przy większej dusznej następne środki miała zalecone: Rp. Tart. stibiati grana duo
solve in
Aquae destillatae unciis sex
adde
Oxymel scyllitici
unciam unam
MDS. co kwadrans łyżkę —

Dnia dzisiaj —

Po południu około godziny 4tej nastąpiły mdłości, odbijanie i wymioty materyą wodnistą — później miała oddała dwa stolce rozwolnione dość obfite —

Od Dnia 25 do 29 Marca

Apetyt cokolwiek się polepsza pragnienie zmniejszone — język wilgotny blady — czasem pojawia się kaszel suchy — brzuch więcej się napręża — obrzmienie twarzy odnóży dolnych zmniejsza się — osłabienie wzrasta — skóra ciągle sucha szorstka — ciepło ciała umiarko-wane [illegible] przyspieszone — Stolec dzien-nie jeden dość wolny — Mocz bardzo skąpy z osadem ceglastym — w ciągu tych dni

następne

następujące środki używała –

Rp Camphorae tritae
Sulphur. Aurat. Antimonii āā
semigranum
Sacchar. albi grana quinque
m. f. p. d. t. p. sex.
Ds. co 2 godziny proszek –

Rp Aquae Menthae crispae
unc. sex
Kali bicarbonici
Oxymel scillit.
Mellago Taraxaci āā
semiunciam
MDs. co 2 godziny 2 łyżki

Rp Ung. Juniperi
unciam
Ds. 3 razy dnia nacierać
okolicę krzyżów –

Doba quarta –

Dnia 30 i 31 Marca –

Kaszel suchy pojawia się czasem – oprócz małej
pragnienie powiększone – osłabienie ciała
wzmożone odnośnych dolnych narasta – brzuch
skłonny nagrzany – skóra sucha – ciepło

ciała mniéj - czasem ujtrzenie odorej szerojszej znane-okazuje się. Stolca dziennie wolny jeden stolec bardzo skąpy- ciemny zielony- odbijanie ustało- wciąga tych dni wyjmuba-

Rp Aquae Menthae crisp.
unc. sex.
Oxymel. squillae
Mellago Taraxaci aa
semiunciam
Syr. simplicis unciam
MDS. co 2 godziny 2 łyżki

Rp Camphorae trit. gran. quatuor
Sulph. aurat. Antim. gr. duo
Sacchari albi semidrachmam
m. f. p. d. in dolo par. aequales
S. co 2 godziny proszek na prze:
mian z Miksturą.

Dieta quarta et vinum. Balneum —

Od 1 do 4 Kwietnia.

Kaszel mniej-częściej się pojawia- apetyt i może pragnienie mało co powiększone- język obłożony nieco blady wilgotny- obrzmienie twarzy i odwrotnie jednakowym brak mocno nieprzeciwny-mdły. Skóra sucha- ciepło ciała mniejsze- tętno częs:
częste-

Mocz ciężej stolce wolny dosyć regularny - przez ciąg tych dni następne środki używała -

Rp Cort. Chinae fusci semiunciam
Aq. comm. q. s. c. p. ½ hor. liq. col.
unc sex. - adde -
Tinct. Rhei aquosae
Syrup. Menthae aa unciam
MDS. Co 2 godziny 2 łyżki -

Rp Camphorae tritae grana quatuor
Sacchari albi semidrachmam
M. f. p. d. in octo partes aequales
DS. Co 2 godziny proszek -

Diaeta quarta et vinum -

Od dnia 5 do 17 Kwietnia - wszystkie przypadłości chorobowe w niczem się nie zmieniły - Mocz ciągle w bardzo małej ilości prawie 1½ funta na dobę - stolce leniwe skąpe - wciągu tych dni używała środki w dniu 4 Kwietnia wyszczególnione - oraz miała dawane z rana i wieczór lewatywy z następujących środków

Rp Rad. Graminis
— Taraxaci
— Cichorei aa unciam
Flor. Chamomill. vulg. semiunciam
m. f. species - DS. ziółka na lewatywy -

Od Dnia 8 do 13 Kwietnia –

Kaszel suchy bardzo wykrztuszanie – oddech mały przynajmniej mało co poniżkowano – ciężkość mała w piersiach – brzuch mocno napęczniony Flaktujący – ból w krzyżach – obrzmienie odnóg i reszty ciała w stanie jednakowym ociężałość i osłabienie – Ciepło ciała mierne – Skóra sucha – Język ciągle czerwony – Mocz bardzo skąpy z osadem śluzowym Stolec dziennie jeden dosyć wolny – wszystkie tych dni na: stępne środki używała –

Rp Ext. Trifol. fibr.
Pulv. rad. Rhei aa drachmam
Camphorae trit. gran. decem
Ol. Terebinthinae scrupulum
Pulv. sem. foeniculi q. s. ut
fiat pil. gran. duorum –
Consp. pulv. Licopodii
Ds. co 3 godziny pięć pigu:
łek –

Rp Rad. foeniculi unciam
Aq. Com. q. s. c. p. ½ hor. dig.
col. libra – adde –
Sachar. albi unciam
Ds. napój –

Dieta [illegible] –

Dnia 14 Kwietnia –

Stan ten sam – apetyt mały – język czysty wilgotny – Uczucie ciśnienia w piersiach – oddychanie utrudnione – mdłości czasem po napiciu się napoju trochę napędzony [illegible] – Opuchnienie odnóży i reszty ciała w stanie jednakim – Ciepło ciała mierne – osłabienie i ociężałość – Skóra sucha – [illegible] przystawione dobrze ciągnęły – przy zdjęciu [illegible] miała [illegible] –

Rp. Rad. Graminis unciam
Coq. c. aq. q. s. c. p. ½ hor. lig.
Col. Nitri unciae – adde
Tart. Stibiati granum
Oxymel Scillitici
Syr. Foeniculi āā unciam
MDS. co 2 godziny pół filiżan-
ki –

Dieta quarta –

Po północy o godzinie 4tej doznawała [illegible] m-dłości ciężkich po których nastąpiły wymioty skąpe materyi ciemnej gorzkiej – Stolec miała jeden wolny – Mocz bardzo skąpy –

Dnia 15 i 16 Kwietnia

Stan ten sam, apetyt mały – ciśnienie i cięż-
kość

w piersiach, oddychanie utrudnione, brzuch przy fluktuujący mało za uciśnięciem w podżebrzach bolesny — osłabość i osłabienie znaczne — Ocieplenie ciała w stanie jednakowym — często ciało wilgotne ku wieczorowi okazuje się gorączka i takie pocenie po którym chora jest mniej rozgrzaną — Skóra ciągle sucha — tylko Leżące przy spisaniu drobne — Mocz bardzo skąpy — Stolec jeden średni — przez te dni następne środki zmie-rzane —

Rp. Calomelanos semigranum
Ext. Hyosciami 1/4 part. grani
Sacchar. albi gran. sex.
m. f. p. d. t. pulveres octo
DS. Co 2 godziny proszek

Rp. Rad. Althaeae unciam
Aq. com. q. s. c. p. 1/4 hor. liq.
col. libra — adde
Syr. simplicis unciam
MDS. Co 2 godziny pół fili-
żanki — Dieta quarta —

tudzież miała palcowe przyciskanie 12tu
Bardzo czułych w okolicy brzuszka podże=
browej. —

Od dnia 17. do 19 Kwietnia —

Kaszel dosyć mocny suchy, twarz blada obsypana
język dosyć czysty wilgotny — apetyt mierny —
oddychanie utrudnione z przyczyny ciśnienia
w piersiach — brzuch miękki naprężony przy
nie bolesny — wybaczenie [illegible] — Mocz skąpy
z osadem ceglastym — Stolce dzienne
dwa dosyć skąpe zepsute — w ciągu tych
dni następne środki używała:

Rp Calomelanos
Rad. Squillae rec. [illegible] ana [illegible]
Ext. Hyosciami 1/4 part. grani
Sacchar. albi grana sex.
m. f. pulv. d. t. [illegible] —
S. Co 2 godziny proszek —
2dum Althaeae cum Syrupo
Simplicis.

Dieta ścisła —

Dnia 20 Kwietnia —

Przypadłości Chorobowe zmieniły się nieznacznie=

niby. Mocz ciężki w małej ilości oddaje — przy stanie tym następne środki miała zalecone.

Rp Rad. Squillae scr. semigranum
Sachar. albi gr. sex.
m. f. p. d. t. p. sex.
S. Co 2 godziny proszek

Rp Rad. Althaeae unciam
Aq. com. q. s. u. p. ½ hor. col.
libra — adde
Syrupi Simplicis unciam
MDS. co 2 godziny pół filiżanki

Doba czwarta —

Od dnia 21 do 24 Września —

Kaszel ciągły zwiększający się — apetyt ciągle mały pragnienie cokolwiek zwiększone — oddychanie utrudnione ciężkość i ściśnienie w piersiach brzuch przy [illegible] nabrzmiały — nie tak boleśny — Obrzmienie ciała w stopniu jednakowym — osłabienie ciągle zwiększa się — ciepło ciała mniejsze — skóra przy[illegible] wilgotna — [illegible] Mocz skąpy z osadem [illegible] — Stolec dziennie jeden skąpy — gdyż cokolwiek wciągu tych dni następne środki do

użycia miała zakazano: —

Rp. Rad. Scillae rec. sic. semigranum
Chinini sulphur. granum
Sacchar. albi gran. sex
m. f. p. d. t. port. octo
DS. Co 2 godziny proszek
Rp. Malti unciam
Aq. com. q. s. u. f. ½ hor. liq. col. libram unius —
Acidi sulphur. dilut. [illegible]
Syr. simplicis unc. duas [illegible]
MDS. Co 2 godziny pół filiżanki —

Dieta quarta —

Od dnia 25 do 28 Kwietnia —

Kaszel najmniejszy [illegible] okazuje się [illegible] — [illegible] mniej — przepocenie ustało co przyczyniło [illegible] [illegible] wilgotny — oddychanie [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] najwięcej [illegible] — [illegible] odnoś i resztę ciała w stanie jednakowym — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

ciągu tych dni następne środki używała

Rp. Malti unciam
Aq. com. q. s. u. f. ½ kor. Coq.
Col. libra – adde
Acidi Sulphur. diluti
scrupulum
Syr. Simplicis unc. duas
MDS. co 2 godziny pół filiżanki

Dziela Grunsta –

Od 29 Kwietnia do 5 Maja –

Kaszel zwolna mocniejszy – apetyt nieco co
polepszony – język dosyć czysty niepokoj-
ność pierwsza mniej do kaszlów – odey=
chanie zwyczajne – ciężkość i ciśnienie
w piersiach zmniejszona się – brzuch mniej się
napręża [illegible] – ustawanie zmysłów
i ból w warunkach – otrzymanie twarzy
i odczuć dobrych zmniejszona się – który
stale przyspieszone ciągnęło – Chora
stąpy z osadem obfitym czerwonym
stolce dwa dziennie dosyć wolne – w
ciągu tych dni następne środki do
użycia miała zalecone –

Rp

Rp. Pulv. Rhei Sinens.
Syr. Cort. Aurantior. āā uncias
M.D.S. co 3 godziny łyżkę –

Potem Mikstura pro potu – Dieta tertia –

Dnia 6 i 7 Maja –
Kaszel przynoszący wykrztuszanie utrudnione oddychanie owszem mniejsze – apetyt [illegible] pragnienie zwiększone – ciężkość i ściśnienie w piersiach – brzuch fluktuujący mocno napięty – oddawanie się – ból [illegible] języka dosyć przyjemne – Stolce wodniste kilkakrotnie na dzień pojawiają się. Mocz równie skąpy z osadem ceglastym – przez te dni używała: Infus. flor. Tiliae pro potu – Lekarstwo miała zalecone te same [illegible] – Dieta tertia –

W dniu 8 Maja –
Nocny sen niespokojny. Stolce wodniste dwa pod siebie oddała. Mocz razem ze stolcami – krwawe – oddawanie [illegible] – twarz i odnogi niżej mniej obrzmiałe – kaszel z trudnym wykrztuszeniem – ściśnienie i ciężkość w piersiach – brzuch bolesny napięty fluktuujący – [illegible] odnóżo-

wych

przy wizycie rannej następne środki zostały zalecone:

Rp. Aquae Menthae crisp.
unc. quatuor
Tinct. Opii Simplicis
guttas quindecim
Mucil. Gummi Arabici
Syr. Althaeae aa
semiunciam
MDS. Co godzinę dwie łyżki

Decoct. Althaeae pro potu. Dieta ścisła—

W dniu 9 Maja—

W nocy sen miał dobry, stolce dwa pod siebie wodniste oddała. Mowa bardzo zkapy-trana— Twarz blada zmieniona—obrzmiała—język blady suchawy—pragnienie zmniejszo-ne, apetyt mały, oddychanie mozolne ciemienie i ciężkość w piersiach wzrasta brzuch miękki naprężony bolesny—zimno odnóg dolnych— Skóra sucha— Tętno małe przyspieszone drobne—osłabienie wzrasta—przy wizycie rannej następne środki zostały zalecone:

Rp. Rad. Colombo dr. unam
Aq. Com. q. s. c. p. 1/2 hor.
Sig. col. [illegible] unc. duabus
adde

Aquae Menthae crispae unc. quatuor
Tr. Opii simplicis guttas septem
Mucil. Gumm. Arabici
Syrupi Althaeae ãã semiunciam
MDS. Co godzinę dwie łyżki —

Dieta ścisła z winem —

Popołudniu Stolec oddała trzy wodniste razem z moczem — osłabienie ogólne ciała pulsikowa tej widocznie — zimno odnóży dolnych — które bardzo słabe przyspieszone drobne — przy zaczęciu wieczornym następne środki miała zalecone:

Rp. Aquae Chamomillae uncias
Tr. Opii simpl. gutt. viginti
Syr. Menthae semiunciam
MDS. Na dwa razy wziąć —

W dniu 10 Maja —

Nocy nie przespana — Stolec wodnisty pod siebie oddaje — wraz z moczem skąpym — zrana — Obrzmienie ciała i brzucha zna=cznie tej pulsikowa — Kaszel mocny — oddycha=nie coraz więcej utrudnione — ciężkość i duszność w piersiach — brzuch bolący nabrzmiały — ciepło ciała zmniejszone — które coraz słabsze i prędsze osłabienie etc.

iż ogólne coraz się pogorszał - przy ciągłej
słabości następne środki miała zalecone:

Rp. Opii puri granum unum
Pulv. Gummosi [illegible] drachmam
m. f. p. divide in quatuor
part. aequales -
S. Co 2 godziny proszek

Rp. Rad. Colombo dr. unam
Aq. com. q. s. c. p. ½ hor. [illegible]
Col. [illegible] ref. unc. duabus
adde
Aqu. Menthae crisp. unc. quatuor
Mucil. gum. Arabici
Syr. Althaeae ~~aa~~
semiunciam
MDS. Co 2 godziny 2 łyżki -

Rp. Spir. Vini Camphor.
S. 4 razy dnia nacierać
okolicę brzucha -

Wypróżnienia - które codziennie dwa razy z
trudnością oddała - przy ciągłej mierności
miała polecone dalsze kontynuowanie
środków już wyżej poleconych -

Gdy zaś kaszel dusznością ciągła wspierany
[illegible] oddychania ponieważ się pogorszał
przy tętnie nikłym słabym przyśpieszonym i
ogólnym osłabieniu iż życie ogarniało

11-tej w nocy zakończyła —

Autopsia.

Głowa od wszelkich przeistoczeń wolna. W piersiach znaleźliśmy: płuca a szczególnie prawe, wodą oblane – płuco prawe w górnym płacie owrzodziałe a miejscami nieco większej twardości. Serce wraz z naczyniami wielkiemi nie zmienione jednakże znaczną ilością wody oblane, która zajmuje całą przestrzeń worka sercowego.

W jamie brzucha znaleźliśmy ciecz wodną oblewającą trzewa. Wątroba twarda, blada, powiększona. Śledziona krucha, miękka, mało co powiększona. Kiszki i żołądek próżne miejscami okazują się mało czerwone ciemne plamy. Nerki w stanie [illegible] obrzękłe. Substancya tychże, zbita, nieco twarda, kanały i miedniczka tychże przekrwione – prowadzy

mocz

moczowe i pęcherz skurczone. – Anasarca tylko się do tkanki komórkowej ograniczała. Części rodne wewnętrzne i zewnętrzne normalne. –

Nawrański

Pośmiertne oględziny

Krtań ropą z powietrzem zmieszaną wypełniona; błona śluzowa krtani i tchawicy nastrzykana czerwono i rozpulchniona - Obydwa płuca zrosłe z klatką piersiową przez nibybłony do 1 linii grube - płuco lewe zgniecione i pomniejszone /: Atrophia pulmonis sinistri :/ przytem twarde w górze - na przecięciach przedstawiało w górnym zrazie kupki gruzełek twardych szarych - pomiędzy któremi rozszerzone oskrzela przebiegały - krwi nic niemal nie sączyło się - dolny zraz zgnieciony bez powietrza i krwi. Prawe płuco całe twarde, nierówne guzki przedstawiało, które przecięte były to kupki gruzełków, które w górze rozmiękczone przedstawiały ropnie czyli rozmiękczone massy gruzełkowe dwie - wielkości włoskiego orzecha - ciecz wypełniająca była żółta, gęstawa, ciągnąca i cuchnąca. — Serce przero-

ste w prawej połówce z pojemnością roszerzoną — lewa połowa prawidłowa, tylko zastawki półksiężycowe tętnicy głównej zgrubiałe, twardawe — tętnica główna miała gdzieniegdzie ściany niemal chrząstkowate. — Brzuch wciągnięty, Wątroba duża, przerosła na 3 cale niżej żeber ostatnich, szarobrunatna, twarda — wypełniona krwią wylewającą się obficie na przecięcia ze żył wątroby. — Pęcherz żółciowy ściągnięty — mało gęstej ciemnozielonkowatej żółci, w której mnóstwo kamerzków w postaci blaszech soczewicy się znajdowało — resztę pojemności tegoż pęcherza wypełniały 3 kamyki wielkości orzeszka laskowego zwykłego — 2 większe, 3ci wielkości dużego grochu — Zewnątrz były te kamyki kątowate, najwięcej formowały czworokąty nierówne — barwy były czarnozielonej

gdzieniegdzie żółtawo – pod drobnowidzem
/: przez W^o Pana Bierkowskiego :/ w bar-
wach tęczowych – różnie krystalizowane.
/: chemicznie nierozbierane :/ – Żołądek ścią-
gnięte – błona śluzowa szara – kiszki cien-
kie ściągnięte. Kiszka gruba w całej rozcią-
głości ściągnięta – błona śluzowa nastrzyka-
na – gruczoły środjelitowe nabrzmiałe
twarde – massą żółtą twardawą wypełnione.
Śledziona duża, wiotka, krucha – nerki
duże – krwią nastrzykane – Pęcherz przy-
rosły do przedniej ściany brzucha 2 cale
nad spojeniem kości łonowej – rozszerzony.
błona śluzowa tegoż w zmarszczki po-
ściągana – zgrubiała, tak że ściany pęcherza
do ½ linii wynosiły. —

Krzyżanowski

L

Franciscus Lethkiewicz Vir 48um annum agens, habitus corporis bene structi temperamenti calidi, Conditione Oeconomus, vitam sat bonam ducens in Regno Poloniæ ruri Tartów natus, Filius Parentum sanorum, in Infantia variolam naturalem et Morbillos exanttlavit, per omnes annos juventæ suæ nullis morbis cruciatus fuit, sed semper egregia valetudine gaudebat, anno 25o duxit sibi uxorem, quacum septem infantes habuit, ex his enim duo abortus causa mortui sunt, anno 27 ætatis ejus et 1807. a. &. uti ajt, supressa manu dextra a capite aliquam speciem Tetani se expertum fuisse, et cum autem eo tempore extra domum exiret, statim digitos hujusce manus ad metacarpum usque paralysis occupavit, ad debellandum hocce malum utendo vesicantibus, unguento aliquo et remediis internis, quæ assignare nescit spatio duarum hebdomadum pristinam sanitatem recuperavit, ab hoc otio semper sanus fuit, anno 30o vitæ suæ et 1810 a. cum magnam quantitatem Cerevisiæ frigidæ tempore largiter sudantis Corporis sumpserit, febrem passus est, quæ regulariter quotidie per sex menses accedebat, ut ergo febris hæc tollatur, magnam copiam medicamentorum a diversis Medicis præscriptorum sumebat, et cum hæc omnia nihil profuerint, tunc iterum uti retulit Febrim eâ magna quantitate Cerevisiæ fugasse, vix febris cessit, sine mora hydrops præcipue extremitatum inferiorum secutus est, cui sese adsociavit Icterus, totum fere corpus occupans, usis medicaminibus diureticis, uti junipero aliisque quorum nomen determinare nequit, brevi tandem tempore ambo hi morbi cessaverunt, abhinc semper bona incolumitate fruebatur usque ad trigesimum septimum annum vitæ

sue, ubi patematibus animi adeo comotus ut aliqua Species Melancholiæ eum invasisse videtur, cujus quædam signa fuerunt uti visus et fletus continuus, per medicamina derivantia uti vesicantia et alia interna quorum naturam et nomen assignare nequit, spatio unius septimanæ ex integro reconvaluit, anno 42° ætatis suæ et 1821mo post Christum natum prima vice absque manifesta causa succepit impedimentum visus oculi sinistri, imo aliqua obscuritas quidem oculi, ut vero hoc malum praecaveatur jussit sibi parvam quantitatem sanguinis e brachio detrahi, sed absque ullo levamine, serius iterum cum angina membranacea epidemice grassando ipse et ejus liberi ea laborabant, quorum duo hac de causa morbi mortem occubuerunt, ille vero ope medicamentorum purgantium, emeticum promoventium aliorumque quorum vires eum latet, externe, vesicantium, synapismatum brevi pristinae sanitati est restitutus, et cataracta oculi sinistri magis magisque augebatur, anno 1824, ætatis ejus 43°, sæpe ictibus apoplecticis tentabatur, quos aqua frigida mitigando, nihilo minus tamen semel adeo ictus hic validus erat ut vix exinde non moriretur, sed instituta larga venæsectione tam e Brachio quam pede, applicatis duodecim hirudinibus circa regionem cordis, morbus hic pro maxima parte evanuit et serius æger integrime reconvaluit, finito hoc morbo cephaleis diris laborabat et quum varia remedia adhibita nullum levamen attulerint, tum plica evoluta dolor sponte cessavit, quam post duos annos coena domini absque ulla offensione abscidit, præterea semper usque ad hoc tempus bona sanitate gaudet, excepto visu impedito præsertim oculi sinistri, cujus vitium usque ad hunc gra-

gradum invectum est, ut nunc fere nulla objecta ope hujus oculi distinguere potest, in altero vero oculo id est dextro etiam cataracta formatur, hoc itaque malo vexatus opem quaerens Cracoviam se contulit, examinando statum praesentem nullum inveni morbum alium, praeter illud vitium de quo iam superius mentionem feci et omnes functiones tam vitales quam naturales rite procedunt

1832

An Hr. Dr. N.. nach Carlsbad oder Marienbad – 28. April 1832

Hochgeehrter Herr!

Der sehr verehrungswürdige [illegible] Patient ist bloß wenige Tage unter meiner Beobachtung u. Behandlung gewesen, weshalb ich Ihnen keine anamnestica mitzutheilen im Stande bin – Die hauptsächlichsten Symptome [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] des [illegible] ziemlich [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible] [illegible] nach Bewegung, [illegible] [illegible] asthmatische Beschwerden, [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] Urin mit Sediment – [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – allgemeine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Cur [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Diät zu folgen – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Margin notes:] [illegible]; [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] zu ihren [illegible] [illegible] [illegible] seyn wird, [illegible] [illegible], zu
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~, oder, wenn er selbst nicht [illegible] [illegible]
sollte, und den [illegible] [illegible] [illegible] ich allerdings einen [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zu [illegible] [illegible] [illegible]
glauben: [illegible] wenn er selbst unter den [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ und [illegible]
[illegible] [illegible] ich [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~
und zugleich [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ihren ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] zu bringen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] zu ~~[illegible]~~ [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — Dai [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] — [illegible] — i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] — ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] — [illegible] — i [illegible]
i [illegible] i [illegible] —

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] —

Pośmiertne oglądziny.

Na szyji był gruczoł tarczykowaty po obu stronach czy-
li rogach przerosły do objętości wielkiej pięści w postaci
jajowatej; miąsz tegoż był twardy, zbity, gruczołkowy
w przecięciach, na których występowały wnet jak proso
rozrzucone, wnet skupione jak laskowe orzeszki torebki
przezroczyste, żółtawe, które przecięte wylewały ciecz gęstą,
galaretowatą, którą kwas saletrowy osadzał w biała-
wych płatkach. Między temi torebkami ciągły się w ro-
żnym kierunku zbite żółte włókna i naczynia krwio-
nośne.

W klatce piersiowej topograficzne położenie narzędzi pier-
siowych było w tén sposób zmienione: serce leżało
w środku jamy piersiowej pionowo i równolegle ze
stosem pacierzowym. Płuco lewe zajmowało tylko
przestrzeń od górnego sklepienia klatki piersiowej do
4 górnego żebra. Całą zaś dolną, lewą przestrzeń klat-
ki piersiowej t. j. od 4 żebra aż do 2 lędźwiowego
kręgu zajmowała torebka jednostajna. – Granice
tej torebki były: w górze w okolicy 4 żebra lewego

poziomo, lewego płuca dolna płaszczyzna, okryta nibybło-
ną, która przechodziła na opłucną właściwą klatki pier-
siowej; z tyłu i zewnątrz wszystkie żebra od 4. zaczyna-
wszy, a z przodu aż do przyczepienia żebrowego przepony;
od wewnątrz zaś stos pacierzowy i tętnica główna piersio-
wa stępująca od 4 kręgu piersiowego aż do 2 kręgu
lędźwiowego, — a od wewnątrz i przodu leżało serce
ku prawej stronie odepchnięte — Torebka ta
przyrosła do opłucnej płuc, klatki i przepony, a na-
wet do lewej strony oserca, utworzona była przez
nibybłony włókniste, które po swej wewnętrznej stro-
nie okryte były do 1½ linii grubą warstwą strzę-
pków białych, włóknistych, miękkich, które prócz
tego wnet pojedynczo w małych płateczkach, wnet
zebrane w kupkach pływały w cieczy wodnisto-
płynnej, ciemnożółtej bezwonnej, która w ilości
3 kwart wypełniała tę torebkę. Ciecz ta oblewała
w tej torebce gardziel, którą nadzwyczaj rozmięk-

-czony

wolno, i oddzielony od przyległych narzędzi wpuszczał
się w przeponę, która znowu była zniżona
i wgnieciona w jamę brzuchową, a szczególniej
od tyłu, że górny koniec lewej nerki przez
nią sterczał. Kwas saletrowy do tej cieczy dola-
ny ścinał ją częściowo w białe strzępki. –
<u>Płuco lewe</u> w górnym zrazie zbite, trzeszczące, na
przecięciach wylewało bardzo obficie ciecz płynną
czerwoniawą z powietrzem zmieszaną, i miąsz
płuca był miękki i kruchy – był to stan wodni-
stego przesiąknienia; dolny zaś zraz zbity
nietrzeszczący, na przecięciach zbity suchy, wylewa-
jący tylko krew z przeciętych naczyń krwiono-
śnych, był to stan zgniecenia czyli zniesienia
pęcherzyków płucowych. Całe zaś lewe płuco było
do $\frac{1}{3}$ swej objętości zgniecione. Prawe płuco
w stanie wodnistego przesiąknienia, dolny tylko
zraz był prócz tego mocno krwią nastrzykany,
t. j. w stanie zastoin biernych. Prócz tego

oskrzela płucowe były w środkowym zrazie torebkowo rozszerzone. Obadwa zaś płuca w całej swej obszerności były przyrosłe do opłucnej klatki piersiowej za pomocą organizowanych dawnych plastycznych wypocin w formie nibybłon włókni-stych. Serce, prócz położenia prawidłowe.

Jama brzuchowa miernie gazami rozdęta, zawierała po obu bokach ciecz płynną brudną, czekoladową w ilości razem jednej kwaterki. Wątroba duża, miernie krwią nastrzykana, tłusta. Śledziona mała wielka, miękka. Kiszki miernie gazami rozdęte i nastrzykane, szczególnie zaś środjelicie krwią żylną przepełnione. Nerki obydwie prawidłowej wielkości, barwy ciemnobrunatnej – na przecięciach wylewały bardzo obficie krew ciemną płynną. Moczowody i pęcherz prawidłowe. —

Dnia 21° Kwietnia 1849

Był to zapewne z początku tumor cysticus z materyą ~~[illegible]~~ tłustą mniej więcej zawarto — nie tuberculum? który zwiększywszy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] hydropsii [illegible] przestawiał —

w . . . maja 1832 w Lipsku . . . . . .

1832

Spodziewam się, że owe przypadłości wcale nie wrócą: gdyby jednak wróciły, w tym przypadku zalecam . . . .

Ważniejszy zaś . . . . . . bole brzucha, wiatry i hemoroidy na teraz . . . — . . . . Carlsbad, a potym Teplitz..

a gdyby to do skutku nie przyszło: tedy by potrzeba przepisywać Surrogate . . . .

1°. Wody Maryenbadskie, . . . Kreuzbrun, albo . . . Egerskie . . ., Eger=

=Salzquellen . . . .

2°. Skutek wód . . . . Kampfian, ...

3°. . . . . Soli kuchennej, i . . . . . .

n—p.

np. para garncy słodów i ze 2-3 funty soli — Jakich kupili tydzień ze 30 korzec trzeba by w ciągu tego lata —

Otóż to są moje rady przy tak wielce rzeczy: od których najlepszego życzę skutku — całem pragnieniem najgorętszem, ażeby tak szczęśliwe życie ich najdalej przedłużone i od wszelkich cierpień oswobodzone było —

M.

Spostrzeżenia z sekcyi na zmarłym Faustynie Stumme rze uczynionéy, jakotéż opis preparatu z sekcyi téy otrzyma nego i zachowanego w gabinecie pathologicznym Kliniki Uni wersytetu Jagiellońskiego.

Sekcya:

Ponieważ cierpienia chorego ograniczały się do szyi, od téy więc części sekcya rozpoczętą została – cała okolica jednak szyi tak co do kształtu, jak i koloru, w niczem niebyła zmieniona – Po od słonieniu tworów pod skórą na szyi położonych, kierunek ich i budowa były zupełnie normalnemi – Aby jednak nic chorobnego nie opuścić cokolwiek byłoby w związku z główną chorobą, jak najstaranniéy odcięte zostały warstwami muskuły szyjne i nareście krtań odsłoniona, która to ostatnia aby tem lepiéy odkryć i gruczoł tarczowy odseparować wypadało. – Już przy odłączaniu tego gruczołu uderzającym był dosyć mocny związek jego u dołu z częściami przyległemi; a po odjęciu jego całkowitem rzecz cała wyjaśniająca chorobę wyraźniéy się objawiła. – Z obu bowiem stron kanału powietrznego prawie równo z podstawą rękojeści kości piersiowéy (: manubrii sterni). cały kanał otoczony był tumorem który ściskał tak kanał przezeń przechodzący że ten zapuszczał się w wspomnioną narośl jako klin ostro ście niony. – Po otworzeniu dopiero klatki piersiowéy przekonaliśmy się dokładnie, że ciało to obie z lewéy strony rozciągało się aż do rozdwojenia tracheae na bronchie, a z prawéy strony w przebiegu brochi dextri wstępowało aż do miąższości płuca – Takie przeistoczenia organiczne maiąc na uwadze, należało bliżéy je rozpoznać, aby o ich naturze i początku sądzić. Dlatego też krtań z kanałem powietrznym, płucami i czę ściami przyległemi wyjęta – po wyexaminowaniu dokładniéy szém przedstawiła stan następujący. –

Opis preparatu.–

W odległości 2½ cali od chrząstki pierścieniowéy (: carthilago. crieoidea) kanał powietrzny opasany jest wkoło ciałem obcem, twardem prawie chrząstkowatem którego kształt jest naypodobnieyszy do serca jakie malarze zwykli przedstawiać. Przez wcięcie iego górne przechodzi kanał powietrzny który ściśnięty z boków przez narośl zupełnie został zgnie-ciony. – Grzbiety połówek owego serca czyli wyniosłości duże boczne narośli sterczą wgórę po jedney i drugiey stronie kanału powietrznego i te tylko częścią ponad kość piersiową wznosiły się, przykryte jednak zawsze przyczepieniem dolnem każdego z Muszkułów Sternocleidomastoidei niemogły być nigdy palcami wyśledzone przez skórę. – Reszta narośli pod kością piersiową ukryta, niemogła się wyżey ku przodowi rozrastać i dlatego też przybrała kształt spłaszczony. Po wyniosłościach bocznych wyżey wspomnianych przebiegające Arteriae carotides, venae jugulares internae i Nervi vagi wzrostowi narośli wtych mieysacach na przeszkodzie były, jak stąd rowki wyciśnione głęboko przekonywaią. – Z prawey strony Nervus vagus prze-biegłszy tylko kawałek wolno, w dalszym przebiegu zatapia się w masse tey pseudo-organizacyi, z czego wnosić można że wpływ nerwowy i działanie jego jeżeli nie zupełnie, to przynaymniey znacznie było upośledzonem. – Ze strony również prawey dezorganizacya ta zstępuie jeszcze niżey i otacza cały bronchus dexter, i dopiero z pierwszemi rozgałęzieniami bronchu tego wpłucach ukończa się, przez co bronchus ten cały przybrał postać kłęba czyli guza wielkości znaczney, bo do trzech cali grubości. – Wyniosłości zaś boczne u góry wnaywiększym przemiarze zawieraią 3½ cali. – Do pseudoorganizacyi tey z przodu przyrosła jest przedkomórka serca prawa i prawa połowa łuku aorty. – Do tylney powierzchni narośli przyrósł Oesophagus i ściana iego przednia jest twarda tak prawie, jak sama narośl chrząstkowata. – Uskuteczniono cięcie narośli tey od strony prawey, poczawszy od góry (równie) z kanałem powietrznym aż do wspo-

mnionego

mnionego przeistoczonego rozgałęzienia bronchi dextri, pokazało, że narośl ta jest zbita, twarda, słoninowata, białawo sina, bez widocznych naczyń krwistych, że przystaie wszędzie jakby przylepiona do kanału powietrznego, którego jednak chrząstki cerklarte jak równie i błona śluzowa jest zupełnie zdrowa. – Kolor nawet w górney części kanału, w krtani i tam gdzie było ściśnienie bynaymniey niezmieniony; w dolney zaś części przy bronchiach pasy czerwono-ciemne po błonie śluzowey przebiegaia. – Co się zaś dotycze ściśnienia samego przez narośl tę steatomatyczną sprawionego, to zupełną formuie szparę, którey dyametr szerokości zaledwie 3 lub 4 linie wynosi. – W jakim więc stopniu utrudnioną musiała być respiracya każdy znaiący rzecz łatwo sobie wystawić potrafi; i tem więcey o iey niemożliwości zapewni się, gdy rozważy, że nietylko z powodu ściśnienia kanału powietrznego, ale jeszcze i z dezorganizacyi prawego bronchu, jak równie z przerwania życia Nervi Vagi dextri, pod którego panowaniem respiracya odbywa się, respiracya cała zwolna utłumiana była, jak tego wszystkie Symptomata chorobne dowodziły; i że nareszcie były wystarczaiącą przyczyną do zrządzenia śmierci. – Z obeyrzenia narośli tey steatomatyczney poznać można, że początek iey daleko więcey rozciąga się jak do półroku, i że, jak przy powolnym wzroście zbytmoże mało dokuczaiąc choremu, mało go do zaradzenia się naglita, tak też wzrosłszy wydała szereg symptomatów groźnych i stała się uż chorobą nieuleczoną. Reszta organizmu była wstanie przyzwoitym, same nawet płuca dosyć czerstwemi się być okazywały wyiąwszy przyczepienia płuca prawego do żeber, które zapewne skutkami następnemi były z choroby pierwszey wynikłemi. –

Kornbor[illegible] [illegible] [illegible]

Krankengeschichte der Frau v. [illegible] den 22ten May 824. Cracau
von gesunden Eltern abstammend

Die Frau Patientin ist 30 J. alt, und seit 15 Jahren verheirathet;
die Ausleerungen noch ziemlich gut gegangen bis auf die monatliche, welche in der
Entwicklung zurückgeblieben sind; – Leiden der [illegible] der Genital-
organe kann ich nicht bestimmen. – Sie ist von Natur gemüthlich [illegible]
übrigens sehr sensibel, [illegible] zurückhaltend, verschlossen – mit einem Hang
zur Ruhe, Einsamkeit [illegible] und [illegible] Lebensart, [illegible]
vom religiösen Sinn und [illegible] Bildung. – Sie soll [illegible]
mäßig [illegible] allen [illegible] haben, ist [illegible] in der
langen Ehe nie Mutter geworden – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. – [illegible] [illegible] [illegible] blieb sie [illegible]
[illegible] – um [illegible] sie [illegible] Affectionen der [illegible]
[illegible] unterworfen, und litt vorzüglich lange an einem fluor albus
[illegible], der nun aber seit [illegible] Monaten gänzlich schweigt —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sich, die [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; über Hämorrhoidalbeschwerden klagte sie
[illegible] Maße
nie. —
Bis im 5ten Monathe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – [illegible] [illegible] litt seit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], im Epigastrio, vorzüglich [illegible] [illegible], [illegible] – Leber fühlte sie sich
und etwas [illegible] Schmerzen in der [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], und [illegible] wenig [illegible], [illegible] mit [illegible]
[illegible] [illegible] – die [illegible] war nicht klar zu [illegible] – sie hatte aber
ihre Menstruation [illegible], und [illegible] [illegible] seit [illegible] Monathe
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible]
die [illegible] der [illegible] [illegible] – und [illegible] [illegible]

[illegible]

1824

Wyżej [illegible] się Świadkiem, jak SS. Scholastka Syn

J. O. X. [illegible]

z wracając [illegible] swoim krajem do kraju [illegible]

bardzo [illegible] czasie [illegible] gustu z gorzkim — i w [illegible]

[illegible] piórem [illegible] w mojej pomocy lekarz —

[illegible] Salwatory Lorenzo, według [illegible] Syn

Chrystusa [illegible] od którego [illegible] Salwatora i

[illegible] przedmiotem [illegible]

uczynił — a to, [illegible], gruntuje się jedynie

[illegible] dysharmonii [illegible] —

która całą [illegible] wszystkim [illegible]

opanowała: [illegible]

chce [illegible] więc [illegible] od ich [illegible] i zabezpieczyć

od [illegible] wszystkich, jakie tego [illegible]

[illegible] — mianowicie

u dzieci, w [illegible] rozwinięciu się [illegible] —

[illegible] dzieciach w tym [illegible]

[illegible], szczególnie nas wybornych wśród i [illegible]

w okolicach [illegible]: a przyczynę oraz

[illegible] zasypki [illegible] tychże

i odpowiedzi [illegible] ma zaszczyt —

[illegible]

[illegible] i [illegible]

pod tym [illegible] Wawrzyńca, jest to syn [illegible] przyczyny w [illegible]

Liczba porządkowa

Litera N.

Kurzer Entwurf der alten Geographie.

Kostet ungeb. 21 Kr., geb. in steifen Deckeln 33 Kr.

Wien, im Verlagsgewölbe der K. K. Schulbücher-Verschleißes bey St. Anna in der Johannis-Gasse.

1808. In 8vo. Seiten 115.

Szafa. | Półka. | Cena. | Uwagi.

na lat trzy pod okiem moim zostawić zechce i uważa — Wszelakie [illegible] tak [illegible], dopóki [illegible] nie mówię [illegible] wszystkimi [illegible], i nic [illegible] przyjdzie w wieku [illegible] — Wszelki kiedy [illegible] Zdaniem przypomnieć to muszę, że tylko [illegible] [illegible] [illegible] jak [illegible] —

Informacye dla XX. Bazylianów – 16 kwiet[nia] 847 –

Leczenie: 1° Szczepienie wszystkich przypadków

2° Po szczepieniu trzeba używać kąpieli z saletrą, dodając do każdej 1-2-3-4 uncyj saletry surowej, która wprzódy w wodzie ciepłej rozpuścić, a potem do kąpieli zwyczajnej [illegible] – Kąpieli takich używać co drugi dzień(?) – co 2-3 dni – a pomiędzy temi dniami trzeba [illegible] nogi powyżej kolana okładać w wodzie [illegible] do [illegible] 1/2 albo 3/4 uncyi [illegible] dodając –

1847

Rp.

3. Przy kąpielach i nacieraniu, które trzeba pod południem używać, [illegible] i [illegible] trzeba nacierać pod kolanem maść przykładaną – a potem i w samo kolano 1/2 drachmy [illegible] od kąpieli na noc i na następny pod spodem –

Rp. Hydrojodatis potassae ℥ii
Axungiae porci ℥ii 4.
S. Maść do nacierania –

5. Strzedz się do siebie nie wystawiając się [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] z rana — podobnie jak do [illegible] wody —

6. Unikanie [illegible] z [illegible] wody [illegible] — po 2–3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gdyby [illegible] nie [illegible] obficie —

Zarazem radzę: 1° Także 8–10 tygodni [illegible], [illegible] — a [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] 15–20 minut [illegible] [illegible]

2° Używanie [illegible] [illegible] tak przez kilka tygodni 6–8 —

3° W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 4–5 tygodni ~~[illegible]~~ a potym albo [illegible] — albo [illegible] — [illegible] [illegible] i [illegible] będzie [illegible] [illegible] [illegible] —

[illegible] jednak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Extr. [illegible] [illegible] 3ij — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3j [illegible] [illegible] 3j [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gr. iij [illegible] [illegible] po 5.

Pro memoria. [illegible]

1. Dla Synka radzę kąpiele Solne, [illegible] do

[illegible] po [illegible] soli kamiennej, którey garniec

pewny [illegible] zakupić trzeba po drodze —

[illegible] niech weźmie w ciągu [illegible] przynajmniey 30.

~~[illegible]~~ [illegible] w Lipcu i

[illegible], [illegible] być [illegible] — [illegible] w [illegible]

a od [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]

2. [illegible] [illegible] kąpiele [illegible] — po garncu

[illegible] — [illegible] a 30 — a [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] —

3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — po $\frac{1}{2}$

$\frac{3}{4}$ — 1 garnca soli i więcey a 30 — [illegible]

i [illegible] a [illegible] [illegible] —

4. [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

5. [illegible] [illegible] — na powietrzu —

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

6. [illegible] i [illegible] [illegible] — [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]

Informacya dla P. Hrabianki Zamoyskiej 1838

66

1. Powinnaby [illegible] kilka dni w łóżku pozostać, dopóki symptomata zapalne, ból, gorączka, zupełnie nie ustaną —

2. Na ten czas przykładać do piersi kataplazmy aż do zupełnego [illegible] — i wstrzykiwać tylko wodę letnią w ranę, 2-3 razy dzień, dla ułatwienia odpływu materyi i zmniejszenia nabrzmiałości —

3. [illegible] kilka dni można [illegible] po [illegible], dla ułatwienia cyrkulacyi i transpiracyi —

4. Potrzeba [illegible] wstrzykiwaniem wody i [illegible] [illegible] 2—3 razy dzień — [illegible] [illegible] i [illegible] wody letniej — potym [illegible] wodą [illegible] — a nakoniec [illegible] [illegible]

5. Dla [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gruczoły [illegible] — [illegible] będzie [illegible] potrzeba [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] się [illegible] [illegible] dała —

6. [illegible] [illegible] [illegible] przez kilka tygodni ciągle [illegible] [illegible] [illegible] pigułki —

7. Jeżeli przy tych czasach [illegible] wód [illegible] — [illegible] padnie, rano i na noc [illegible]

8. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

9. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2–3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

10. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

11. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

12. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wód [illegible] — i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] wód i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] niż teraz [illegible] [illegible] —

13. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] wód [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

2 marca 1838

Sposób używania [illegible]: Naylepiey w Miesiącu Czerwcu porać — z Rana od godziny 6-ey pijąc co kwadrans ~~pół godziny~~ szklankę ~~mierną~~ ~~[illegible]~~ porterowe

1. w czerwcu — 2°. Z rana od Godziny 6 — 3°. średnie pogodne — 4°: Zawsze na noc kruż z piwnicy do pokoju przynieść —

5°. Pić co kwadrans po szklaneczce porterowey — [iść na spacer] —

6°. Przytym nieustannie [przechadzać się] chodzić w mieyscu suchym ani w wilgoci i Cieniu zbytnim, ani też na słońcu — po ogrodzie —

7°. w Półgodzinki potym lub i wprzódy Śniadanie —

8°. wystrzegać się szczególnie kwasów [octu] sałaty — i surowizn, owoców — i ogólnie rzeczy [illegible] rzeczy — mleka słodkiego mierno używać —

9°. Częstokroć kąpiel z ziołami i Zażywanie [illegible]

10°. Sen wczesny przed północą [do zgody] i życie jak nayregularnieysze —

Wody mineralne, częścią Selcerskie a częścią Egerskie, w następującey ilości potrzeba obstalować:

1°. Dla Jego Exell. Pana Prezesa Wody Selcersk. kręgów wielkich 20 – i tyleż wielk. kręgów Wody Egerskiey

2°. Dla Pani wody Egerskiey kręg. wielk. 40.

3°. Dla Panny Hrab. Heleny Wody Selcerskiey kręgów małych 20, a wody Egersk. kręg. małych 10.

4. Dla P. Hrab. Emilie wody Selcerskiey krę„gów wielkich 15 – a Wody Egerskiey kręgów wielkich także 15.

Summa Wody Selcerskiey	kręgów wielkich	35
	małych	20
Summa wody Egerskiey	kręgów wielkich	75
	kręgów małych	10
	sum.	140.

Przepisy Kuracyi dla JW. Hrabiny.

1º Umysł swobodny — i unikanie wszystkiego, coby tylko tę swobodę naruszyć mogło. Co to zaś iest, Pani Sama nayłepiey wie....

2º Życie na wsi w ciągu całey wiosny i lata — i przepędzanie naywięcey, ile można, czasu na wolném, świeżém i suchém powietrzu — kommocya codzienna mierna, ale pokilkakroć przedsiębrana, nigdy iednak aż do zfatygowania —

3º Sen mierny, szczególnie przed północą, nayMniey dwie godziny — w ogóle siedmiu godzin.

4º Potrawy mięsne z używaniem wiele iarzyn raczey iak legumin. Za napóy piwo — wodę — trochę wina.

5º Kąpiele, ile możności, iak nayczęściey — z myciem i otrzebami — letnie i nie dłużey iak pół godziny — naylepiey przed południem około 9ey godziny lub 8ey

6º We wnątrz, Woda Selcerska z mlekiem lub sama — poczynaiąc od dwóch szklanek — za tydzień trzy — drugi cztery — za trzeci pięć — toż samo za czwarty — piątego znowu cztery — szóstego trzy — siódmego dwie — i ósmego dwie — na tym skończyć — Czas nay lepszy od 20go Maja poczynaiąc — Przytym Kommocya.

7º Uwaga ciągła na wolność stolców — nigdy nie cierpieć obstrukcyi ani ieden dzień — a w przypadku potrzeby używać pigułki rozwalniaiące P. Kreizig.

8vo. Nacieranie boku lekkie codziennie z rana i wieczór, szczególnie w kąpieli. —

9o. W czasie periody kąpiele albo przerwać, albo rzadziej używać albo (jak) zwykle, podług większej lub mniejszej ilości... wody zaś można ciągle używać.

1823.

Przed kilku miesiącami wydarzył się rzadki przypadek ciąży zewnątrzmaciczney, graviditas extrauterina, u jedney z tutejszych mieszczan.. Niedawno ta zmarła w 8mym miesiącu ciąży wśród ciągłych boleści, womitów, puchliny i gorączki trawiącey.. Otworzono ciało (przy b. [illegible] lekarza urzędowego) okazało nadzwyczayne zjawisko płodu w osobney błonie w brzuchu zawartego, przy nienadwerężoney macicy.. Byli nadto obecnemi tego świadkami Pr. Doktor Mohr i Prof. Berkowski.. a ofiarowała tym płód zachowany w spirytusie w słoju [illegible] gdzie każdy widzieć może..

Wiadomo wyszczególnionemu lekarzowi, że rzadko podobne zjawiska życia być z powierzchni [illegible] do porównania, że przytomna w tym zaszłości [illegible] Andrzeja ta poszukiwała [illegible] [illegible] że [illegible] w [illegible] spostrzeżeń [illegible] w tamte błędy za płodem albo zdarzyły [illegible] dany, albo lekarz przypomniał środki, których użycie przeważnie [illegible] obowiązuje — że razem w tym całe jej działanie ograniczają się, żeby [illegible] nie przynosić i życiem [illegible] [illegible] — — [illegible] kobiety [illegible] kolejno wymieniony lekarz

(w uwadze: [illegible] wszystkie [illegible] zdarzenia [illegible] lekarz)

+ i ziemskich [illegible] pomięszaniem się wykonywał jego [illegible]

który, [illegible] [illegible] Adjunkta kleryka —

który+ w kościelnych okolicznościach wyrwał [illegible] pomocy swojej

[illegible] ku Kościołowi+ i [illegible] przed śmiercią i [illegible] tym,

raz [illegible] prośby — [illegible]

aczkolwiek wszelkie [illegible] [illegible]

nie potrafiły [illegible] [illegible] [illegible] — po którym spełnieniu

zostało [illegible] zjawisko — [illegible] krótki, rzetelny

i jaka osnowa tego całego zdarzenia . . . Jam [illegible] [illegible],

[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

jasno i rzetelnie opisana tego całego zdarzenia — które [illegible],

[illegible] z różnych powodów [illegible] [illegible] zaniemówił i

[illegible] i z [illegible] mowy zawitała [illegible] się

[illegible], [illegible] [illegible] utalentowanego i [illegible]

podejrzanego człowieka, że nie nie [illegible] w [illegible]

[illegible] w tej mowy [illegible] [illegible] — który — co

[illegible] — osoby do jej ocenienia [illegible], do tego nie

umieli lub też nie chcieli ocenić — [illegible] do mnie,

[illegible] [illegible] który, [illegible] się ordynaryjnie, całe

[illegible], [illegible] [illegible] dzieło, [illegible] przypisuje winie, sam

[illegible] [illegible] przyczyny, o też [illegible] i [illegible]

nieprzytomnego przed [illegible] [illegible] — który też

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

oddaje

mehr (Armen) Jahren

Vom ~~[illegible]~~ Jahren wurde D. [illegible] zu drei

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rath [illegible]

Die [illegible] und [illegible] mit heftigen Erbrechen –

den angewandten Mittel haben die [illegible] gestillt –

Jedoch in den [illegible] Monaten wiederhohlte sich der

Anfall, und dann so [illegible] ~~nach~~ [illegible] ganz

[illegible] – und jedesmal [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Abortiert und [illegible]

[illegible] Schwangern zu seyn – ~~[illegible]~~

~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ wegen auch die Möglichkeit

zugegeben werde – Im [illegible] Monath der

[illegible] Schwangerschaft, [illegible]

[illegible] nicht gesehen, [illegible] sie

[illegible] und durch einen gewissen H. Seripe,

[illegible] weg, da sie [illegible] und

[illegible] Übel nicht [illegible] wollte, und

die Erbrechen mit der [illegible]

[illegible], so wurde [illegible] Mann [illegible]

[illegible] [illegible] Monat Jenner [illegible] einige

wenige Tage vor ihrem Tode — [illegible]

[illegible] [illegible] – [illegible]

[illegible] – [illegible] [illegible] und

[illegible] – [illegible] und [illegible]

[illegible]

Die Aerzte [illegible] meine ~~[illegible]~~ Sprung in der Gegend d[illegible]
[illegible], wo [illegible] schon [illegible] eine bedeu-
tende harte Geschwulst [illegible] — die inneren
Explorationen [illegible] nicht bestand zu meinem Schmerz
[illegible] — und da die [illegible] Mittel nicht halfen, so
[illegible] ~~[illegible]~~ die Theile [illegible]
[illegible] und [illegible] Tage [illegible]
Leute wurden [illegible] — [illegible] alle

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] eine widernatürliche Schwangerschaft ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible], ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible], und ~~[illegible]~~
[illegible] — —
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] — ~~[illegible]~~
[illegible] Mittel — [illegible] —
[illegible] — [illegible] +
[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] —
[illegible]
[illegible]
[illegible]

+ [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] auf die Blüte [illegible] leicht —
[illegible] der [illegible] Bedeutung [illegible] Stücke,
[illegible] — [illegible], wie sie diese ganz
wissenschaftlich zu untersuchen — und so die [illegible]
d. [illegible] von sich zu wälzen — — [illegible]
[illegible] zu [illegible] — [illegible] nicht, und
die [illegible] werden [illegible]
[illegible] — [illegible] sich [illegible]
[illegible], daß [illegible],
[illegible] einem [illegible] — [illegible]
[illegible] — — [illegible]
[illegible] — der [illegible] in [illegible] und d. [illegible] —
[illegible] [illegible] nichts [illegible] u. [illegible]
[illegible] — [illegible] wenn die
[illegible] nicht zu [illegible] — [illegible] aber [illegible]
u. [illegible] — — [illegible]
[illegible], [illegible] u. [illegible] gestehen
[illegible] d. [illegible] aufgehoben u. [illegible]
zu [illegible] — —
[illegible] die ganz [illegible] in den
[illegible] — [illegible] sich zu [illegible]
[illegible] — die aber [illegible]
[illegible] —
[illegible] eine [illegible]
[illegible] d. [illegible] — [illegible] aber so
[illegible]

diese [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zu machen

gegen und die Sache zur Untersuchung der [illegible]

vorzulegen — [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] von nächsten Tage — [illegible]

[illegible] [illegible] — und übergab die Sache

zur Begutachtung der Prof. [illegible] — wozu auch der

[illegible] gezogen wurde + — [illegible] [illegible]

in 24 St. der [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — aber die [illegible] [illegible] [illegible] auch

die Mühe [illegible] [illegible] [illegible] vergebens! — und

die [illegible] [illegible] [illegible] 9 Monate [illegible] —

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

[illegible] [illegible] [illegible] einen ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] + — welches jedoch die

Appellation [illegible] —

Nun will man die Sache aufschieben —

+ dabey [illegible] der Kreis. [illegible] die Sache gemeldet ist — [illegible] [illegible]

Dokumente die ihr zur Geltung [illegible] # 2 [illegible]

oddaje — a kiedy po wszystkiem i sprawdzeniu złotych mamy, obiecany
honorowe uchodzenie, swojej niewinności nieszczęsny, co
pewnie publicznym, krzyczącym, że pomówieniem czemu,
[illegible] Zelewsky obronie. i ned.
kiedy przypadku ogłosić pospiesza, zawistny niegnuszanił, dla polny,
cia swego zawstydzenia, ohydniejsze jeszcze gotuje oszczerstwo i
w tysiącu licznych gazetach umieścić usiłuje — i gdy tego
dzieciny wyższa władza, na rabunek skarbowego, drukowania
nie dozwala, i nam całe to Opinii komitetu znanemu odszyte,
w osobnym broszurze, niby to w Brukseli drukowanej
ale istotnie od prasy właściwej, publiczności obwieszcza! —
[illegible] — Zamiast wyznaczony
przez komitet [illegible] majątku swoich wszystkie doku-
menta przy kilku miesięcy nam bez depozycji zostanie,
[illegible] nie doś nastąpi. [illegible]
[illegible] potrzeba istotnie zaspokoić uczciwego
do sądów o nieprawny publikacji bez zapłacenia konfiskaty; a
gdy ubogi uchodzienie tego mozolnie dopełnić żąda, wyższa
władza nie pierwszy to uczynić dozwala, aż gdy komitetowego,
dozwoleniu opinii swojej oczne — Tymczasem sprawiedliwi ludzie
uniewinniają go zupełnie — ale komitet wspomniany
wszystkie dokumenta [illegible] względem swoich majątku, dotąd
listy [illegible] zwłoczy — i usprawiedliwiając się w świecie
[illegible]

[illegible]

[illegible] pod [illegible] — [illegible]

dla [illegible] i [illegible], kiedy [illegible]

[illegible]

[illegible]

na żądanie [illegible] mam sobie za [illegible] powiedzieć

że [illegible] N. [illegible] od [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], które go [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

wszystkie [illegible] publicznych [illegible] [illegible]

niebezpieczne [illegible] innych [illegible] szkolnych — iż

że jest to [illegible] [illegible], [illegible] tego [illegible]

[illegible] bardzo [illegible], ale [illegible] [illegible] [illegible]

między [illegible] —

Notat

1. Swiadectwo do wzięcia sobie i wyprawy od nowozaciężnych [illegible] —

2.

mit ~~[illegible]~~ wenig Arbeit

~~und~~ sollten ~~[illegible]~~ in dem Zustande seyn, unterlassen Sie

sich gütigst [illegible] — [illegible] ihre [illegible] noch nicht

~~[illegible]~~

[illegible] vorlegen zu [illegible], wobey [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] zum [illegible] kommen — [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]

zu [illegible] — [illegible] nicht zu [illegible] [illegible] — [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] alten [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] — X

~~[illegible]~~ [illegible] ich ihr nicht ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] —

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] und zu

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — 1830 — [illegible]

Ich habe [illegible] seit diesem [illegible] [illegible] auch
[illegible] — [illegible] zu Folge [illegible]
[illegible] meine [illegible] u [illegible] — und [illegible]
[illegible] mit [illegible]
[illegible] Abends etwas [illegible] haben — die vielfältigen [illegible]
[illegible] — der [illegible] Aufenthalt [illegible] meine [illegible] kleine
u endlich die [illegible] selbst [illegible]
[illegible] Gesundheit [illegible] — u [illegible]
[illegible] und [illegible]
[illegible]
[illegible] Geist, [illegible]
[illegible] u [illegible] der [illegible]
[illegible] — [illegible] u [illegible] u
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] u [illegible]
[illegible] Geist [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] Anwendung der [illegible]
[illegible] —

[illegible] Scientia — [illegible]
u [illegible] Mineralogie
u Verbindung mit einfachen = [illegible] = Salz = u Metallen
u [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] —
u die [illegible]

Marginal notes: [illegible] — [illegible] — zu Folge [illegible] — [illegible]

La maladie de Mme la Comtesse Roman Michałowska exige la plus
grande attention et des soins suivis pour qu'on puisse obtenir un retablis=
sement complet et durable. Des Engorgemens sanguins du bas-ventre,
qui datent probablement depuis long tems, et depuis successivement une
miation defectueuse du sang, trop carbonisé, une circulation penible et
inegal (surtout dans le cercle mineur.) une grande foiblesse des nerfs, et un
considerable epuisement de toute la constitution à la suite d'une toux
violente, negligée pendant plus de deux ans, et accompagnée d'un cra=
chement copieux et long tems prolongé: voila ce qui forme l'ensemble
de son Etat maladif. — Il en est encore survenû cette année, une sensa-
tion desagreable au creux de l'estomac, accompagnée de tristesses, d'an=
xiétés et d'autres symptomes melancoliques plus ou moins inquietans
et accablans. Ce surcroit de souffrances peut bien etre une simple suite
de la foiblesse des nerfs, et de l'accroissement des maux ci dessus mention=
nés; mais la circonstance, que cette affection melancolique ~~est~~ soit survenu
lorsque la toux avoit spontanement et presque subitement cessé, —
cette circonstance, dis-je, laisse quelque soupçon, si cette toux opiniatre
n'aya pas eté produite ou entretenûe par quelque humeur, qui
en quittant les poumons s'est fixé sur le plexus cardiaque ou solair.
Une observation suivie mettra au clair cette question, que je ne saurois
en si peu de tems resoudre. La plus scrupuleuse attention du medecin
sur ce point est encore imperieusement comandé par la respiration
evidement gênée, et par plusieurs autres symptomes, qui attestent quelque gêne ou
defectuosité (*in circulo sanguinis minori*) dans la circulation du coeur
aux poumons et du retour au coeur.
Dans cet Etat des choses les remedes, aussi bien que le regime et la diete
doivent etre, en general, fortifiants, nourrissants, et en même tems reso=
lutifs; tout en evitant avec un soin egal les fortifians, et les nourri=
tures astringens ou echauffans, aussi bien que les medicamens resolutifs,
qui sont trop rafraichissans, ou trop evacuatifs.
En consequence la malade doit etre beaucoup à l'air, tout en evitant
egalement les trop grandes chaleurs, et les changemens subits de tempe=
rature,

ou refroidissemens, prendre de l'exercice, successivement augmentée à mesure
des forces, et ne pas interrompre ou abréger un sommeil paisible. Elle doit
soigneusement chercher de la distraction, et une occupation agréable ou
du moins indifferente, et soigneusement eviter jusqu'à son retablissement
toute occupation serieuse, fatiguante, ou penible —. Elle doit manger
du boeuf, de la volaille, surtout rotis, des fruits cuits, et quelques legumes fins,
mais eviter soigneusement le porc, le mouton gras, les fromages, les legumes
lourds et flattueux, ainsi que les plats farineux lourds, flatteux, — et toutes les
fritures, ou plats gras.. En fait de poissons la perche, le brochet, et les truites sont
les seuls qui puissent convenir. En fait de boisson la malade doit eviter
le thée, le caffée, et ne prendre aux repas que de l'Eau, soit seule, soit coupée
avec un peu de Vin, et un petit verre de vin de france ou de rhin à table.
En revanche on peut lui recomander le chocolat, le cacao, et même le lait
de vache, fraichement trait, pour dejeuner, si toute fois la malade digère
bien le lait. — Entre les repas la malade faira bien de boire de la
limonade coupée avec un peu de Vin blanc soit de france soit de rhin.
En fait de remedes, je conseille à la malade, en attendant, qu'elle con=
sultera les medecins au lieu de son sejour, de prendre les pilules, d'après
la recette ci jointe N. 1., en les prenant successivement deux, et puis
trois fois par jour par sept à huit pour chaque fois, en les augmentant tout
doucement jusqu'à dix. — La malade n'est guère sujette aux constipa=
tions: aussi est il important, qu'elle ayt journellement l'Estomac libre.
Il seroit cependant nuisible de la faire purger liquidement. C'est donc
après cet effet, qu'il faut diminuer le nombre de pilules en cas de purga=
tions. Cependant meme deux ou trois selles par jour ne seront pas nuisibles,
pourvû que les selles ne deviennent point trop liquides et aqueuses.
Puisque la malade est tres importunée par la chaleur, je lui conseille de
prendre pour le chemin une poudre rafraichissante, dont elle se servira
plusieurs fois par jour, à mesure par cuillerée à caffée, dans de l'Eau pûre
ou de l'Eau de Seltz. Cette poudre calmera les bouffées de chaleur à la tête
et au creux de l'Estomac. Moderement employé la malade pourra même
la prendre sur le lieu, si elle ne s'en sent pas l'estomac trop rafraichi —
C'est pourquoi j'en joins ici la recette N. 2. —
Si la malade sous l'usage de ces pilules regagnera successivement l'appetit
le sommeil, la tranquillité et un tant soit peu de forces, elle pourra les conti=
nuer jusqu'à leur entière consomption, et même les faire reiterer.
Mais si sous l'usage des pilules l'anxiété et la tristesse augmenteroit, ainsi
que le battement de coeur et l'oppression de poitrine, ou que la malade
en purgeroit;

alors je conseillerois à la malade, de ne prendre les pilules que matin et soir,
par six ou huit, et de prendre, durant la journée trois à quatre fois la Mixture
selon la recette ci jointe No. 3., ~~en la~~ au commencement par une cuillère à bouche
en augmentant successivement la dose jusqu'à deux cuillerées –.
En cas de violens battements du coeur et des artères dans le creux de l'Estomac,
avec difficulté dans la respiration, – dans le cas de violentes anxietés et tristesses
je conseille de mettre de coté pilules et mixture, et de prendre 20 à 30.
gouttes, avec une demi tasse d'une Infusion des herbes refroidie chaque heure
jusqu'à ce que ces troubles soyent calmés. Je joins pour ce fin la recette No. 4.
qui contient la prescription pour les gouttes et pour les herbes.
Toute fois je conseille de consulter, et sur le champs dans ce dernier cas,
les medecins, qui pourront, dans le lieu de son sejour etre à sa portée; et de
leur communiquer les remedes et le regime que je viens de proposer, aussi bien
que l'opinion, que je viens d'enoncer sur la nature et le traitement de cette
maladie, – opinion, qui à la verité n'est que le resultat d'une observation
de quelques jours; mais qui cependant, – à ce que je me flatte, ne ~~trouvera~~ trouvera pas,
dans l'essentiel, de grandes oppositions parmi Messieurs mes confrères.
Dans cette attente des consultations ulterieures je m'abstiens de details sur l'usage
du Quinquina en Decoction, soit seul, soit en combinaison avec de remedes nervins
ou resolutifs, ~~soit~~ ou avec des acides mineraux, ou même avec la digitale purpurée,
et je me dispense d'exposer les differens cas et changemens, sous les quels l'application
de ces differens remedes pourrat avoir lieu. Je pense cependant de pouvoir
recommander encore de bains tièdes faits avec une Decoction du malt, de la rac
cine de l'Acorus odorant /: tatarskie ziele :/ et quelque peu d'ecorce de saule, en prenant
pour chaque bain trois à six livres du Malt /: slodu :/ et une demie jusqu'à une livre de
l'Acorus et six à 10 onze d'ecorce de saule pour chaque bain –. L'Effet de ces bains
indiquera le mieux pour combien de tems on pourra les continuer. Toute augmen=
tation d'anxieté ou d'oppression de poitrine par les bains en interdira leur usage, tandis
que le bon succès servira d'encouragement à les continuer. Toute fois la malade
ne doit les prendre que très legerement tièdes et ne pas y rester au delà d'une
bonne demi heure. Je serai très sensible, si Madame la Comtesse, ou ses aimables Enfans
voudront me faire connoitre la marche de la maladie et l'Effet des remèdes, m'estimant
fort heureux en tout tems et en tout lieu de pouvoir leurs etre utile et agréable –

Szczekocyn ce 9. Septbr. 1824 Dr Lerhmayr

En cas que l'oppression de poitrine continueroit, et surtout si des observations
ulterieures consolideront le soupçon de quelqu'humeur, il sera probablement
très utile d'employer de revulsifs, et d'ouvrir un cautère pour degager plus promptement
les parties nobles –.

1824

1829 78

Opis spostrzeżeń przy sekcyi

która na zwłokach ś. p. J. O. J. X. Jana Pawła Ławczy Woronicza, Prymasa Król: Polskiego, Arcybisk: Warszawskiego, Kaw. ord: Orła białego i Św. Stanisława, Opata Łęcz: i t. d. na dniu 6 Grudnia 1829 r. w skutku choroby długotrwałey w 73 r. życia w Wiedniu zmarłego, w obecności W. W. Doktorów Malfattego i Dietla, dnia 8 tegoż miesiąca przez niżey podpisanego tamże wykonaną została, poczem nabalsamowanie ciała przez tegoż samego nastąpiło.

A. Zewnętrznie spostrzeżono iak następuie:

1. Ciało wzrostu średniego, z przyczyny wieku podeszłego wyschłe, powłoki powszechnie blade, na plecach zaś plamy trupowe koloru czerwonego, na skroniach kilka mieysc krwią podbiegłych od przystawianych tamże piiawek, na wierzchołku głowy, tudzież na lewym boku klatki piersiowey i na łydkach, skóra, w mieyscach gdzie środki odciągaiące przykładane były, sucha i brunatna.
2. Głowa łysa, z tyłu włosem rzadkim, kędzierzawym, siwym pokryta, rysy twarzy spokoyne, oczy siwe mdłe, co do zębów, tych po części brakowało, po części zaś były starte.
3. Szyia i odnogi ruchome, klatkę piersiową wypukłą, żywot mało zapadły.

B. Wewnątrz znaleziono:

4. Czaszkę cienką, bardzo zbitą, ku światłu prześwieciaiącą, z tyłu sklepistość ku lewey stronie widocznie skierowaną, szwy skostniałe.
5. Błonę mózgową twardą z przykostnią czaszki mieyscami mocno zrosłą, zatoki sierpowe błony twardey, krwią płynną wypełnione, kilka naczyń błony miękkiey nadzwyczaynie rozszerzonych, iednakże

krwią nie przepełnionych, między nią a błoną pajęczynowatą na-
gromadzenie płynu galaretowego

6. Po przecięciu poziomém prawey półkuli mózgu, istotę drdzenistą białą i miękką, w komórce boczney z teyże strony 2 drachmy płynu wod-
nistego, splot żylisty w stanie normalnym; toż samo pokazało się na lewey półkuli mózgowey; nadrośl brunatno-czerwoną, wielkości iaia kurzego, po większey części mięsną, w niektórych tylko mieyscach słoninowatą, przy podstawie zbitszą, prawie utkania skóry, w kraia-
niu mocny opór nożowi daiącą; na tylney części łaty tylney, z lewey strony powyżey komorki boczney, pod istotą korową ukośnie osadzoną, z otaczaiącym mózgiem ściśle spoioną, aż powierzchni dolney dosię-
gaiącą; w komórce boczney lewey, róg przedni płynem wodnistym w ilości pół drachmy napełniony, zstępuiący zaś i tylny od teyże nadrośli ściśnione, splot żylisty po tey stronie mnieyszy niż ze strony prawey i więcey czerwony, gruczoł szyszkowy piasczysty. Komórkę mózgową trzecią i czwartą w stanie normalnym, toż samo móżdżek i drdzeń podłużny, lecz cokolwiek miękkie, w ogólności cały mózg miękki i bez krwi, na zasadzie czaszki bardzo mało płynu wodnistego.—

7 Tchawica i kanał pokarmowy w stanie normalnym.

8 Chrząstki żebrowe zupełnie skostniałe; na żebrze siodmem prawdzi-
wém z prawey strony ku kości mostkowey wyrośl kościstą; prawe płuco w górney łacie w iednem mieyscu zrośnięte, utkanie iego i łaty średniey normalne, w łacie dolney i całém płucu lewém, z błoną opłucną mocno zrostem, obrzękłość wodną; w próżni klatki piersio-
wey z prawey strony i w worku sercowym, zwyczayna ilość płynu wodnistego.—

9. Serce małe, wątłe, cośkolwiek krwi płynnej zawieraiące; w aorcie wstępuiącey i w tętnie sercowém skostnienia wielkości soczewicy.

10. Wątroby stan normalny, w pęcherzu żółciowym płyn brunatny lipki, śledzionę małą i z błoną obrzuszną zrośniętą, siatkę brzuchową małą i tłustą, małe nagromadzenie płynu wodnistego w próżni brzucha, żołądek i cały kanał kiszkowy nieco powietrzem rozdęty, z resztą wraz z gruczołem podżołądkowym i splotem brzuchowym w stanie normalnym, pęcherz moczowy prawie zupełnie próżny i ściągnięty, lewa nerka mnieysza od prawey, z resztą obiedwie normalne i tłuszczem otoczone.

11. Kolumnę pacierzową od kręgu plecznego siódmego do kręgu lędźwiowego trzeciego, prawie na cal od kierunku normalnego ku lewey stronie podaną, na treści ostatniego kręgu lędźwiowego wyrośl kościstą wielkości bobu.

12. W próżni kolumny pacierzowey małą ilość płynu wodnistego rdzeń zaś cały normalny.

(podpisano:) Józef Buczkowski
Mag. Chirurgii i sztuki położniczy,
tymczasowy lekarz szpitalu inkwirowanych.
Jan Malfatti Dr. Med.
Józ: Dittl Dr. Med. i Assystent przy
Uniwersytecie Wiedeńskim.

Sections Bericht

über den Leichenbefund Sr Excellenz des Hochgebornen Herrn Johann Paul von Pawęża Woronicz, Erzbischof von Warschau, Primas des Königreiches Polen, Abt von Lendz, Großkreuz des weißen Adler- und des heiligen Stanislaus-Ordens, etc. welcher am 6ten December 829 im 73ten Jahre seines Alters in Folge einer langwierigen Krankheit in Wien gestorben ist, und am 8ten d. M. in Gegenwart der Wohlgebornen Herren Dr Malfatti und Dr Dill vom Gefertigten eröffnet und einbalsamirt wurde.

A. Äußerlich wurde folgendes wahrgenommen:

1tens der Körper von mittlerer Größe, Alters halber ziemlich abgezehrt; die allgemeine Bedeckung allenthalben blaß, der Rücken mit vielen rothen Todtenflecken besetzt; in der Schläfengegend mehrere sugillirte Stellen von angesetzt gewesenen Blutigeln; in der Scheitelgegend, dann der linken Seite der Brust, und dem Rücken eingetrocknete braune Hautstellen von angebracht gewesenen Hautreizen;

2tens der Kopf kahl, nur rückwärts sparsam mit untermischten grauen Haaren besetzt; die Gesichtsmiene ruhig; die Augen grau und matt; die Zähne theils mangelhaft, theils stark abgenützt;

3tens der Hals und die sämtlichen Extremitäten beweglich; der Brustkorb stark gewölbt; die Bauchdecke wenig eingesunken.

B. Innerlich ergab sich folgendes:

4tens das Schädelgewölbe dünn, sehr compact, vor das Licht gehalten durchschimmernd, und gegen die linke Seite nach rückwärts auffallend verschoben; die Nähte verknöchert.

5tens die harte Hirnhaut mit der Knochenhaut des Schädelgewölbes stellenweise stark verwachsen; die sichelförmigen Blutbehälter der harten Hirnhaut mit flüssigem Blute angefüllt; mehrere Gefäße der weichen Hirnhaut ungewöhnlich erweitert, mit Blut nicht überfüllt; zwischen ihr und dem Spinnwebehäutchen sulziges Serum angesammelt;

6tens Die wagrecht durchschnittene markige Substanz der rechten Halbkugel des grossen Gehirnes weich und weiß; in der Seitenkammer derselbst zwey Drachmen Serum vorhanden, das Adergeflecht normal; die Substanz der linken Halbkugel des grossen Gehirnes eben so beschaffen; rückwärts am hinteren Lappen, links und oberhalb der linken Seitenkammer fand man dicht unter der Rindensubstanz, eine hühnerey große, scheinbar ringsum mit der umgebenden Hirnsubstanz fest verbundene, und bis an die untere Fläche sich erstreckende bräunlich-rothe zum größten Theil fleischige und an einzelnen Stellen speckige Masse, die gegen ihre Basis dichter und lederartig, dem Schneiden des Messers bedeutenden Widerstand leistete; in der linken Hirnkammer das vordere Horn mit einer hellen durchen Serum versehen, das hintere und absteigende Horn aber von dieser carcinomatösen Masse zusammengedrückt, das Adergeflecht derselbst kleiner als auf der rechten Seite und mehr geröthet; die Zirbeldrüse sandig; die dritte und vierte Gehirnkammer normal, das kleine Gehirn, und das verlängerte Rückenmark weich, übrigens normal; das ganze Gehirn im Allgemeinen weich und blutleer; auf dem knöchernen Schädelgrunde etwas wässrige Flüssigkeit.

7tens Die Luft- und Speiseröhre normal;

8tens die Rippenknorpel durchaus verknöchert, an der siebenten und achten rechten Rippe gegen das Brustblatt ein verknöcherter Auswuchs; die rechte Lunge an ihrem oberen Lappen an einer Stelle verwachsen, die Substanz derselben und des mittleren Lappens normal, der untere Lappen oedematös; die linke Lunge durchaus mit dem Rippenfelle stark verwachsen, und das Parenchym derselben durchaus oedematös; in der rechten Brusthöhle und im Herzbeutel die normale Menge Serum;

9tens das Herz klein, welk und mit etwas flüssigem Blute versehen; in dem aufsteigenden Theile der Aorta, und in der Herzschlagaderklappen große verknöcherte Stellen;

10tens die Leber normal; die Gallenblase mit einer braunen zähen Flüssigkeit versehen; die Milz klein und mit dem Bauchfell verwach-

fen, übrigens normal; das Netz klein und fett; in der Bauchhöhle etwas Serum angesammelt; der Magen, so wie die sämmtlichen Gedärme etwas von Luft aufgedehnt, übrigens sammt der Magendrüse und dem Sonnengeflechte normal; die Urinblase beynahe leer und zusammengezogen; die linke Niere kleiner als die rechte, beyde übrigens normal und in Fett gehüllt;

11tens der Rückenwirbelsäule vom siebenten Brust= bis zum dritten Lendenwirbelbeine beynahe einen Zoll von der normalen Richtung nach links gekrümmt; am Körper des letzten Lendenwirbelbeins eine Bohnengroße Exostose;

12tens in der Rückenmarkshöhle etwas Serum angesammelt, das ganze Rückenmark normal.

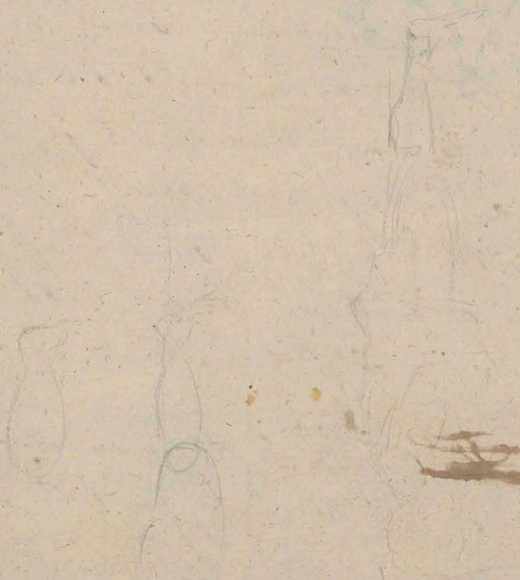
Joseph Buczkowski
Magister der Chirurgie und
Geburtshilfe, prov. Secundar-
arzt im k. k. Inquisiten Spital.

Joh. Malfatti
MD

J. Wagner
Doctor Medicinae
et in C. R. Universitate Vindob:
Assistens.

Henri Schmidt, de Hambourg, étant tombé malade avant six semaines et m'ayant demandé des secours, je l'avois traité durant toute sa maladie, laquelle, quoique combattue heureusement avoit néanmoins tellement ébranlé sa santé, qu'il ne puisse jusqu'à présent regagner toutes ses forces — Ce triste accident, joint à un chagrin interne, dont je ne saurois démêler la raison, et qui cependant paroit contenir la principale cause d'une si tarde guérison, rendent son sort d'autant plus déplorable, que le mettant hors d'état de s'engager à aucun service, ils lui ôtent de cette façon chaque moyen de subsistance [illegible] Comme je suis le [illegible] instruit de son état, je me vois obligé de céder à ses prières en lui accordant par écrit le présent témoignage

[illegible]

1837

J. S. lat 39 życia liczący, urodzony z Rodziców zdrowszych, z których Ojciec późnego wieku dosiedłszy umarł na chorobę mnie nie wiadomą, Matka przy życiu i zdrowiu pozostaje. — Choroby wyłącznie właściwe wiekowi dziecinnemu odbył i w tymże wieku prócz Strupu słodkiego i Sześcio-tygodniowej febry przypuszczającej codziennej innych chorób nie znał — Cały wiek młodzieńczy był pasmem zdrowia, a przeszedłszy do wieku męzkiego przedstawiał przy regularnym składzie ciała budowę mocną i silną, i w tym to perjodzie życia zaczął nie dość szczęśliwie oddawać pierwsze offiary Wenerze, — dostał bowiem szczepytynu członka /Gonorrhea/ z mocnem paleniem i bólami z którego w Sześciu Tygodniach przez W. Dziękana został wyleczony. — w 8m miesiącu miał powtórnie i podobnie przez W. Dziękana był traktowany. —

Potem 832 po nieczystem spotkowaniu dostał wrzodu na grzbiecie członka — Miejsce to nie zwykle objawiania się pierwotnego wrzodów wenerycznych, albo te zwykle na żołędzi członka pierwotnie powstają /. w prawiało początkowo W. Dra Rosengweig o naturze tegoż nie wenerycznej, lecz gdy później wrzód rozwinął się i charakter nie wątpliwie okazał, uznany został za takowego i w przeciągu sześciu Tygodni zagojony został. — Chory traktowany był Kalomelem. — Lecz Syphilis przechodząc w ogólną w krótce po kuracji objawiła się zapaleniem gardła i exulceracją — W tym stanie traktowany przez W. Dra Rosengweig używał pigułki sublimatowe, płukanie, podkładanie i doznał ulgi; lecz nie zachowawszy warunków kuracji po—

potrzebnych, bo ani dać ściśle dyetetycznie, ani często zachować się nie mógł oddając się obowiązkom z powołania wynikłym, doznał po kilka razy powrotnego zapalenia gardła; a gdy do tego dołączyły się bolesci nocne w przedudziach chory dręczony mocno wyjechał do kąpiel siarczanych Swoszowickich. — Kąpieli wziął 30 i używał pigułki Sublimatowe. — O ilości użycia Sublimatu zapamiętać się nie można dla krótki rzeczy i zapomnienia chorego. — Upewnia jednak. Pn Gutkowski Aptekarz że drachmę Sublimatu wyszył. — Po kąpielach pokazał się Herpes crustosus na odnogach górnych i dolnych — Chory brał naparzania nad ziołmi Wm nie wiadomemi, pił Sarsaparillas — Z porady Pa Otto Mag. Chir. wziął cztery butelki Dra Zitmanna — wyrzut po schodził i J.S. zdawał się cieszyć zdrowiem —

Wm zeszłej zimy doznał zatkania nosa i bolesci tępych, rozwinął Wm się wrząd na wierzchu głowy, i w tym to stanie który jest dobrze Wm Dziekanowi wiadomy pozostaje. —

Krzyżanski

1837

20 Maja 1852 Roku

4 Lutego 1857 R. przyjmował

Specyfikacya Aktów odnoszących się do przyszłocznego Sprawozdania z Czynności Professora Klinicki i z Praktyki Lekarskiej przez ciąg Lat 28-u t.i. od 1822–1850.

I. Historye Chorób w Klinice Stałej przez wszystkie Lata przyjętych i leczonych. Manuskrypt ... wszystkie z ... w Summie.

I. Porachowaé i ułożyć w Szafie ...

II. Dziennik Cliniki Ambulatorii, od R. 1824–1850 – w ilości Tomów ... in folio maximo = Rezultaty w Komplecie na Klinice w Szafie ... po lewej stronie od ... 7

II. Zobaczyć ... i porachowaé w naturze

III. Umieszczono 7 Volumina z R. 1824–1850

III. Spisy Chorych wszystkich do Kliniki przyjętych, w ciągu 28 lat. Oryginalne ... w ... Klinice ... spisane częścią ... 8 lat obejmujące – a reszta w ... osobnych ... Sztuk in folio.

III. Porachować

Kopia onych ... w 4 Tomach in folio, ... częściowo przepisane, zostawiłem w Klinice – /Anderle i Rozenzweig ... Michał przepisywał/

Porównać Kopię z ...

IV. Conspectus Systematicus Morborum in Clinicis ... curatorum per 28 Annos – Tabelle ... fol. maximum – Ilość Tabelli ...

IV. Porachować ditto – VI. ditto.

IV wszystkie ...

V. Tabele Conspectus ... in Clinico ambulatorio obejmujące ... – Ilość =

V. ... z Dziennikiem II.

VI. ... podobne tabelarne ... z ... od 1827–840 ...

VII. Sama ... odnoszące się –

VII ...

VIII.

VIII Porzadkowy

VIII. Conspectus generalis Aegrorum Mortuorum in Clinica Stabili — z każdego oddzielnie [illegible] Tabelli [illegible] — [illegible] — z obliczeniem [illegible] w stosunku =

XI. Conspectus Aegrorum clinicorum Stabilis [illegible] generibus — Mortuorum, quantum quolibet [illegible] — [illegible] wszystkich lat — [illegible] w [illegible] wyszczególnione — [illegible] ze wszystkich lat =

X. Obliczenie chorych [illegible] według lat — co do [illegible] — wyzdrowionych — [illegible] i zmarłych — [illegible]

Chir. Stab. (XI wykaz ogólny chorób [illegible] ze [illegible] lat —

Dtto (XII [illegible] wykaz chorób [illegible] z 20 lat.

Dtto (XII Ogólny wykaz [illegible] chorych z 20 lat.

Dtto (XII wykaz ogólny [illegible] z [illegible]

Dtto (XIII Ditto [illegible] Dtto

Dtto (XIV Ditto Stanowi i powodzenia chorych [illegible]

Dtto (XV Ditto Przyczyny chorobowych

Dtto (XVI Obliczenie [illegible] klinicznych w ogóle i wyszczególnione

Dtto (XVII Porzadek [illegible] Tabelli comparativi [illegible] z wszystkich lat — [illegible] — i [illegible] lat 20 =

Dtto (XVIII

XIX. Conspectus Aegrorum Mortuorum Clinici ambulatorii według lat oddzielnie — [illegible] Tabelli [illegible] V. ze wszystkich lat — [illegible] — w stosunku =

XX Calendarium generalis annum Aegrorum ambulatorii — ze wszystkich lat — [illegible]

XXI Tabula comparativa [illegible] Aegrorum ambulat. Viri — Femin — [illegible] — [illegible] —

XXII. Conspectus generalis Aegrorum Mortuorum in Clinica privata od R. 823 — do 840 — [illegible] Tabelli [illegible] VI — w stosunku =

XXIII. Calculus annuus Aegrot. privatorum Ambulans –

XXIV. Tabula comparativa Numeri Aegrot. privator. et Ambulans –

XXV. Obrachowanie chorych wyprawionych – ile wyszło i zmarło ich przyszłych – Ambulans

Uwagi XXVI. Conspectus chronologicus Aegrot. Morborum consignatus in Clinico habito = Ambulans =

Dru XXVII. Morbi principales consignati – Conspectus systematicus ex Chronologico confectus –

Dru XXVIII. Conspectus Proportionis morbor. consignat. ad Sanatos et

Dru XXIX. Morbi accessorii consignati – Conspectus systematicus et Proportionum graduatim

Z Jednej Tablicy wychodzącej głowa wszystkich tabel – Dru XXX. Morbi consignati tum principales quam accessorii Clinici habiti – Proportionum graduatim – ~~[illegible]~~

Dru XXXI. Conspect. chronologicus Morbor. lethalium in Clinico habito

Dru XXXII. Conspectus systematicus morbor. lethalium Clinici habiti ex chronol. confectus – et Proportionum ad sanatos – et in variis Class. generum animadversiones –

Z jednej tablicy głowa wszystkich tabel wychodzących –

XXXIII. Conspectus chronolog. morbor. consignat. in Praxi domestica =

XXXIV. Conspectus eor. systematicus ex chronol. confectus =

XXXV. Conspectus chronol. morbor. lethalium in Praxi domestica = et

XXXVI. Conspectus eorum systemat. ex chronolog. confectus =

Cl. Stab. in regimi XXXVII. Calculus generalis Annuus omnium Aegrot. – clinicis [illegible] – per 28 annales – Tabula jedna wielkości mapy

XXXVIII

XXXVIII Generalis tabula comparat. frequentiae annuae omnium Morborum — Jedna tabela fol. [illegible]

XXXIX Generalis Tabula frequentiae mensium aegrot. clinici stabil. — fol. maior jedna tabela

XL Idem Clinici ambulator. — detto dwie tabele

XLI Idem aegrot. in praxi domestica — jedna tabela

XLII Idem frequentiae mensium comparativa tabula omnium aegrot. — clinic. et domest. — jedna

XLIII Generalis Calculi febrium — [illegible] cuiuslibet Classi seorsim — 7 ½ ark. [illegible] folmane

XLIV Tabula specialioris — singulam Classi morbor. per omnes annos, exhibentes — tam clinicis, quam domesticis — Siedm tablic in folio maximo

XLV Tabula indicantes frequentiam progressi omnium Classi morbor — per 28 annos — Sześć tablic in folio

XLVI. Tabula progressiva indicans frequentiam omnium morbor per omnes Annos — Brulion i tabela do czystej przepisania

Czyst. detto — XLVII Rozporządzenie [illegible] wykaz pojedynczych [illegible] od 1822/3 do 1823 — [illegible] do ksiąg

XLVIII Rozporządzenie wykazy obrachunkowe według [illegible] według lat od 822/3 — do 825.

Detto — XLIX. L. [illegible] — in praxi clinica stabili — Tabula [illegible] — obrachunki według lat — [illegible] do ksiąg [illegible]

LI. [illegible] tablic — wyszczególniających [illegible] klassy [illegible] — w klinice stałej [illegible] — według lat — [illegible]

24. Paźdz. 1842 Roku

Plan do Zdania Sprawy z Czynności lekarskich Klinicznych obejmującego cały przeciąg czasu mojego Nauczycielstwa od R. 1823 – (początkowo od miesiąca Marca) do R. 1842 (Września).

I. Z Kliniki Stałej:

2 — 1. ~~Jaka była ilość chorych w każdym Roku szkolnym~~ w szczególności, tak kobiet jako też mężczyzn (dostrzeżono)?

1 — 2. ~~Jaka była ilość chorych w ogóle przez lat lat~~ 19 (20)? mężczyzn i kobiet i razem?

3 — 3. Jaka była ilość chorych w porównaniu w każdym miesiącu Roku – i w odpowiednich miesiącach po wszystkie lata?

4 — 4. Ile z tych chorych w każdym roku, a ile we wszystkich razem latach w ogóle wyleczono?

5 — 5. Ile z nich niewyleczono?

6 — 6. Ile z nich zmarło w ogóle i w szczególności? a to tak mężczyzn jako też kobiet?

7. Jakiego w ogólności a chorzy byli wieku?

8. Jakiego ciało tworu?

9. Jakiego Temperamentu? Stanu umysłowego?

10. Jakiego Stanu? Sposobu życia?

11. Jaka była ogółem ilość chorób, które u tych chorych rozpoznano? – czyli jakie były Rodzaje Chorób, którymi ci chorzy byli złożeni?.. Do których należy wyliczyć Rodzaje Chorób, tak w każdym roku szkolnym rozpoznane, jako też podać ogólną summę każdego rodzaju, w każdym roku i we wszystkich razem latach.

12. Ile z każdego rodzaju chorób wyleczonych – ile nie wyleczonych – a ile zmarło? w każdym roku szczególnie – i we wszystkich latach ogółem?

13.

13. Rozprawy nad każdym Rodzajem Chorób pod względem nosologicznym i terapeutycznym; — a mianowicie:

14. Wyłożyć przy każdym rodzaju pod względem nosologicznym, ilość chorych tegoż rodzaju tak mężczyzn, jako też kobiet; a oraz czas pojawiania się choroby —

15. Wyłożyć Wiek najwyższy i najniższy, tudzież średni najzwyczajniejszy osób chorych tegoż rodzaju.

16. Wyłożyć liczbowo ciałotwory i Temperamenta tychże osób. i stan umysłowy —

17. Wyszczególnić liczbowo ich stany i Dyspozycje.

18. Wyszczególnić wszelkie przyczyny powodowe.

19. Wyrachować czas ~~ich~~ przebiegu w każdym rodzaju choroby uważanej, tak najkrótszy, jako też najdłuższy, a nareszcie średni najzwyczajniejszy.

20. ~~Wy~~Podać ogólny Obraz każdego Rodzaju, pod względem głównych zjawisk i ich następstwa w całym przebiegu, od początku do końca — i wyszczególnić oraz te symptomata lub oznaki, stałe odmiany w kształcie i biegu, którymi się pojedyncze gatunki tegoż rodzaju między sobą różnią.

21. Wykazać ~~liczbowo~~ zakończenia wszelkich gatunków tegoż rodzaju — czyli wiele uleczono — nie uleczono — zmarło?

22. Wyszczególnić sposoby zakończenia różnego, czyli ~~zamiek~~ ~~gat~~ wszelkie rodzaje przesileń szczęśliwych, lub nie pomyślnych, lub nakoniec rodzaje śmierci.

23. W każdym wypadku podać Rys ogólny zjawisk przy dyssekcyach trupów ~~na tego rodzaju chorób poległych~~, znalezionych; z wnioskami o powodach śmierci.

24. Wszystkie w ogólności sposoby leczenia w tym rodzaju choroby używane, z przyłączeniem najgłówniejszych lekarstw — tudzież szczególne metody i leki, w niektórych gatunkach jego użyte, z oddzielnem uwagą ich skuteczności —

25. Obliczyć w ogólności ilość główniejszych lekarstw przy leczeniu tego rodzaju choroby wyexpensowanych — tudzież formy, pod jakiemi je zadawano.

26. Obliczyć czas najdłuższy, najkrótszy i średni najczęściej spotykany, na leczenie tego rodzaju choroby ~~łożony~~ potrzebny, czyli czas pobytu chorego na klinice.

27. Obliczyć czas pobytu wszystkich chorych, w każdym roku szkolnym, i średni na każdego przypadający.

28. Toż samo uczynić względem całej summy chorych przez wszystkie lata szkolne na klinice leczonych, odróżniając miesiące na dnie.

29. Obliczyć koszta na chorych łożone, w każdym roku szkolnym w szczególności, i przez wszystkie lata w ogólności; tudzież koszt na każdego chorego przypadający, tak przez całą jego kuracyą w przeciągu, jako też na każdy dzień na wszystkich i na pojedynczych chorych średnio kosztów wyciągnąć — a to pod każdym względem szczegółowo, co do lekarstw,

Koszta [illegible] pokarmów, napojów, bielizny, posługi, opału, lokalu.

30. Porównanie w tej mierze, tudzież co do ilości przyjmowanych i czasu pobytu chorych, a nawet co do stosunku wyleczonych, nie wyleczonych i zmarłych, z innemi szpitalami i klinikami tak w kraju, jako za granicą — z wniesieniem o przyczynach zachodzących różnic pod różnemi tymi względami.

/. NB Szczególnie porównanie z poprzedniemi latami [illegible] w klinice lekarskiej będącej za innych Professorów /.

31.

31. ~~Postrzeżenia meteorologiczne~~ Uwagi topograficzne nad krajem i miastem naszym — Opisanie potrzebne geograficzne, co do ziemi, wody, powietrza — z przytoczeniem postrzeżeń meteorologicznych w każdym roku w szczególności, i [obrazu] następstwa ich w ciągu lat wszystkich w ogólności; — dalej co do zwierząt i roślin, a mianowicie ~~[illegible]~~ domowych i gospodarskich; — co do ludu i rozmaitych klass jego; [co do budowy ciała, temperamentu &c.] — co do sposobu życia pomiędzy nimi upowszechnionego — pod względem pokarmów, napojów, obyczajów, [religii] zabaw, zbytków, [religii] zabobonów i t. p. w szczególności; — a wreszcie co do kultury, tak umysłowej jako też moralnej (pod względem [zdolności, władzy ducha,] ~~[illegible]~~ oświecenia, umiejętności i całego charakteru narodowego).

32. Wnioski na tych uwagach oparte, co do stanu zdrowia w ogólności, tudzież co do chorób pomiędzy ludem naszym panujących; a uwagi nad przyczynami [zwykłego wieku, do długowieczności,] śmiertelności [w różnych płciach, wiekach, stanach —] i ~~[illegible]~~ przypadkowych rodzajów śmierci u nas wydarzających się —

33. Uwagi projekta, również na tych uwagach zasadzające się, jakim sposobem stan zdrowia ogólny polepszyć — chorobom panującym zapobiegać — wyszukać najskuteczniejszej kuracyi —

34. Pytanie? Czyli Klinika lekarska (i inne) przyczyniła się ze swojej strony w ciągu tych lat do uskutecznienia tych projektów — co uczyniła — czego nie uczyniła — i czemu jedno i drugie przypisać należy? —

Hochzuverehrender Freund!

Ich schicke Ihnen hiermit das mir gütigst mitgetheilte Manuscript – und hätte es selbst zurückgebracht, wenn nicht ein schmerzlicher Kopfschmerz [illegible] meines linken Ohres mein ganzes Haupt in Beschlag genommen hätte.. Ich habe es ungemein [illegible] durchgelesen und hier folgt mein Urtheil: Der Titel ist schön und [illegible]. Um den Verfasser zu [illegible], hätte man ihm freilich wenigstens die Hauptzüge zu einem Totalbilde den ganzen gegenwärtigen Medizin zu [illegible].. Der Inhalt [illegible] und [illegible] werden es [illegible] – und enthüllen [illegible] aber ziemlich deutlich ganz andere Motive und Zwecke des Schreibenden. Um die Ansichten über die Unterleibs Krankheiten seinem Publicum zu [illegible] und seine Heilungsmethode zu begründen, so beginnt der [illegible] mit einer allgemeinen Übersicht gegen die ganze Medizin und alle Aerzte insgesammt von den alten bis auf die neueste Zeit.. und um diese zu [illegible], so [illegible] die [illegible] Ansichten über die Ursachen derselben [illegible] der einen Krankheitsfamilie auf, welche mit den Namen Hämorrhoiden, Hypochondrie, Hysterie und Gicht [illegible] bekannt sind, – indem er ihnen mit [illegible] [illegible] [illegible], daß sie die einzelnen Symptome dieser [illegible] complicirten Zustand als die Krankheit selbst und als die Grund[illegible] [illegible] Dinge [illegible] – welches [illegible] [illegible], aber nie dem [illegible] selbstgebildeten Arzte [illegible] ist.. Als [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ihr den Namen – [illegible] – [illegible] [illegible] zur [illegible] der [illegible] [illegible] [illegible] – über diese [illegible] [illegible] [illegible] und [illegible] [illegible] [illegible], wie [illegible] den [illegible] gegen seinen Meister.. wobey er nicht unterläßt auf die

[Left margin, written vertically:] [illegible] die Ursachen [illegible] [illegible] die Ursachen zu [illegible] Krankheiten [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] Egoismus – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

auf die ganze ~~[illegible]~~ Kunst und ihre Zweigen wenden dürfen – scheint er
sich nicht wenig auf seine witzigen Einfälle und ihren guten Erfolg bey dem Pu-
blico einzubilden scheint.. Wollte man aber die Wissenschaften nach ihrer
Terminologie beurtheilen, so müßten die meisten gänzlich leer und
lächerlich ausfallen.. Der Logiker [illegible] nicht, wo d. Syllogismus erwartet
bedeutet, während daß ein Uneingeweihter darunter allenfalls einen ungewöhn-
lichen griechischen Buchstaben ersehen würde.. Was gäbe es nicht auch über
die Jurisprudenz und über die Sacra Theologia zu lachen, wenn man sich der Mühe,
den Spötter machen wollte! — Diesen Zweck vorausgeschickt, so muß natürlich
dem [illegible] [illegible] sehr leicht fallen, nachdem die bisher üblichen
Handlungsweise dieses Kindes, zumal wieder auf die Sache ihr ausgesetzt
und dargelegte Art, schimpflich und lächerlich zu benennen — und daß
er sicher, als er selbst, nach seinem Geständnisse, eine Zeitlang ihre
Unschuldigkeit verfochten haben soll; — obwohl er nicht verwehrt, in was
für Charlatan-Händen er gewesen, und eben nicht gern in seine eigne
[illegible], wie daß die jungen Doctoren [illegible] darstellte, die
[illegible] an sich selbst zuallernächst erfahren — — Denn aber seinen
Schlußfolgen auch mehr Nachdruck zu geben, so zwingt er mitunter
sich [illegible] [illegible] Unterhaltungen der [illegible] [illegible],
und citirt zum Belege seiner Ergo's so viele Sätze aus der [illegible],
zu, Thomas, Pathologie etc., und zwar in ganz ähnlichen Zusammenhängen
wie er sie dazu zu bestellen, als nur immer nöthig ist, um seinem
~~[illegible]~~ [illegible] den Zusammenhang seines vermeinten Raisonnements noch
dunkler zu machen, dagegen aber seinen Lesern nicht den Sand in
die Augen zu streuen, um dem [illegible] [illegible] und [illegible]
zu [illegible] — — Nachdem er aber mit dem [illegible] Feinde
fertig wurde, so sollte man glauben — zumal das Buch schon
zu Ende geht — daß nun die Abhandlung vorgehen, und wie [illegible]
heute

leiten sollte, gleich nach [illegible], von diesem [illegible] **Strahl** zu
befreien bestimmen wurde – Allein was ist die Frage dieser dieser langen Rede?
Gewiss! Das was die Angst, Gicht, Hämorrhoiden etc. etc. bis hin genannt haben,
soll man künftig mit dem Collectiv-Namen **Verdauungsbeschwerden**
benennt werden – Ergo ein Vorschlag: also die [illegible] in der
[illegible] – die fliessende Blutadern am After etc. sind ganz genau bezeichnet
und, wenn man für Durchschneiden der Verordnung [illegible] – und diese [illegible]
somit bringen Dr. Strahl an diesen Extremitäten des Körpers zum [illegible] –
[illegible], und ihm [illegible] wesentlichen [illegible]? Antwort: [illegible]
[illegible] Sensibilität – Blutungen – [illegible]! Das [illegible]
im Innern der Natur eindringen – was Haller kennen [illegible]
[illegible] – aber der **Mensch** [illegible]
[illegible] – – – Und die Mittel zu seiner
Radicalen [illegible] ganz und gar [illegible]
die [illegible]? Diese einfach und folgerecht:
– seine **Entziehungskur** genannt – [illegible]

1° [illegible] Diät, – [illegible] unseres [illegible] –
in Betreff der [illegible]
2° [illegible], [illegible] – damit der [illegible]
[illegible] werde –
3° [illegible], und [illegible] ganzen Körpers,
[illegible] – Excellente
Analogie! – [illegible] ..
[illegible]
[illegible] – [illegible] im ganzen Körper
[illegible] – und [illegible], zu [illegible]

4° –

4tes Und dies ist das Hauptstück – ein eigenes [illegible] –
[illegible] – welche die geheimnißvolle Kraft besitzen soll
nicht nur auf die Gedärme überhaupt – wie die vulgären Purgier-
mittel – sondern gerade auf einen bestimmten Fleck
derselben, auf den sogenannten Blinddarm, den welche
man bei so [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], zu
treffen, denselben, meint er, gleichsam sich den Feind [illegible] [illegible]
zugleich zu [illegible], während die [illegible] Winde,
die [illegible] [illegible], wie die Soldaten, alle Schlupfwinkel des
Darmes durchsuchen und den leichtesten durch die [illegible]
[illegible] [illegible] müssen durch sein Arcanum und den Kittel [illegible]
und den [illegible] [illegible] [illegible] den [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] werden — Auch die Zusammensetzung dieser Speci-
fischen Arcana giebt er der Welt nicht bekannt, und wer
ihrer theilhaft werden will, der muß sich mit dem Wunder-
doctor in [illegible] Correspondenz setzen, und solche alle 5 Tage, neue
[illegible] [illegible] – Man braucht sich nicht gegenseitig per-
sönlich zu sehen u. zu kennen, es ist genug, wenn man sich zu
[illegible] bekannt.. Die [illegible] [illegible] [illegible] u. [illegible], welches
[illegible] selbst [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] d. [illegible] u. d. [illegible] nicht [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
wenn auch [illegible] Meilen seinem Patienten u. Rapport zu setzen,
und so nicht mehr durch [illegible], wie [illegible] d. [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] in Distanz Wunder zu wirken.. —
[illegible] [illegible] [illegible] allem den [illegible] zu [illegible], [illegible] [illegible]
Entfüllung des [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ist [illegible] [illegible] [illegible]
in dieser [illegible] eigentlich [illegible] zu [illegible] – [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] u. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
oder

[illegible]

1823

Bartik Pukhawa ex villa Kobylany, duo milliari ab urbe Cracovia – in Republ. Cracov. – posita —

Puer 13 annor., rustici filiolus, constitutionis tenuioris, macilentus, [illegible], quinque asthmaticus et cum quadam difficultate sermonem proferens – temperamenti frigidioris. Morbos nullos meminerat, praeter [illegible] – ut videtur – ante quatuor annos tum annos antea – id est ante 5 annos – prope angulum oculi externum supra processum zygomaticum processus maxillae superioris tuberculum – sine nota sibi causa – exortum fuisse asseveravit, quod lente sed continuo crescendo eam tandem magnitudinem natum est, ut parentibus de salute nati sui sollicitudinem redderet, et ad exspectandam operationem impellerent – cui voto in auxilium venit Ill. Dom. Petr. Cracov. Dom. Skorkowski, possessor villae illius, qui eum ad nos misit.

ab ardoribus –

Quandam protuberantiam magnitudinis circiter ovi columbini + inferius et externius ad palpebram inferiorem et processum zygomat. maxillae superioris positam, fissuram externam palpebr. leviter comprimentem, ad medium latum usque palpebrae inferioris protensam, alteram medietatem ejus tendentem et cutem externam in plicam triangularem sublevantem – figurae conicae – ita quidem ut (basis [illegible] circularis fere et lata, horizontaliter extrorsum et deorsum [illegible]) appareret, [illegible] ex obliquo quasi basi suae insidentem – cutis colorem, profundius tamen rubentem et vasis varicosis multis praeminens ad apicem notata – facile [illegible] illam mobilem, consistentia ex duro elastica + impressionem [illegible]

[illegible] glandis

+ in diametro fere 8-10 lineas.

+ ad apicem [illegible] et [illegible], quasi [illegible]

cutem retinentem — glabrâ, splendidam quoque, et penitus indolente, neque pulsante, neque crepitante — neque manifeste fluctuante — vix ullam alia incommoda quâ deformitate causantem, ambulationi non impediente.

Desiderio matronae pro tumore cystico — atheromate potius aut meliceride — ob extirpationem ejus facile consentiens — assistentibus mihi DD. Jaworski et Sewerynski discipulis meis, Candid. medic. absolutis, quam etiam die 20a mensis aug. 1823 institui, et quidem sequenti modo:

…et
…nti-
…erda
…un.

…nte
…faute
…ussi
…uan
…, et

92

Do

Wysokiego Senatu Rządzącego Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. —

Professorowie Kliniki Lekarskiej i Chirurgicznej dowie=dziawszy się od Delegowanych z Akademii, iż na Posiedze=niu w dniu 2tm b. m. i r. podobało się Izbie Sejmującej, argu=mentem niemych kreseк przeciw ośmiu głosów, odebrać Im fundusz na fiakra odkazany, i takowy na inne przezna=czyć cele; poważają się Wys. Senatowi Rządzącemu prze=łożyć krzywdę równie im, jak chorym i Klinikom tym sposo=bem wyrządzone:

Fundusz na konie dla Professorów Klinicznych, jako Leka=rzy i Dyrektorów Zakładu Klinicznego przeznaczony, nie jest wymysłem zbytkowym, ani też korzyścią li tylko do Osoby Professorów przywiązaną, ale raczej jest on wypad=kiem naturalnym zdrowego rozsądku i słuszności, ogląda=jących się równie na potrzeby Instytutu i chorych w Nim leżonych, jako też na czas i siły fizyczne Professo=rów. —

Professorowie kliniczni w Naszym Uniwersytecie, co do pensyi ze wszystkiemi innymi Professorami, wy=jąwszy płatnych ad personam, na równi położeni, co do rodzaju pracy, nakładu sił i czasu z żadnym innym Professorem, jakiegokolwiek Wydziału i Fachu, porówna=ni być nie mogą; jak to każdy znawca rzeczy, ta=two przyznać musi. — Albowiem, oprócz lekcyi z Katedry w pewnych godzinach, pospołu z innymi Pro=fesorami dawanych, — oprócz ordynacyi i Nauki praktycznej, co dzień równie peryodycznie przy łóż=kach chorych wykładanej — mają nadto obowiązek dozorowania całego Gospodarstwa i Gmachu Klinicz=nego, i pośpieszania tam w każdej chwili, w dzień i w nocy, tak dobrze, jak Lekarze prywatnie, ile kroć dobro chorych w nim pielęgnowanych, lub porządek Instytutu, naszej wyłącznie pieczy oddanego — wy=magać tego mogą. — Obowiązek ten trwa bez najmniej=szej przerwy od początku aż do końca szkolnego roku,

i ani

i ani Niedziela lub Święta, ani żadne inne ferye, kie-
dy wszyscy Nauczyciele, a nawet najlichszy rzemieśl-
nik z słodkiego korzystają wypoczynku, najmniejszéj w
trudném naszém powołaniu nie przynoszą folgi i ró-
żnicy.

Nakoniec, najtotniejszą część Instrukcyi przez Nas
młodzieży udzielanéj, musimy odbywać w ścisłém zna-
czeniu słowa, chodząc i stojąc na nogach około łóżek cho-
rych, kiedy przeciwnie, największa część Profesorów
lekcyje swoje, siedząc na krzesłach wygodnie z kate-
dry wykłada. —

W skutku tych szczególniejszych obowiązków i oko-
liczności, po wszystkich Uniwersytetach i szkołach
lekarskich, Profesorowie kliniczni, że już przemil-
czem wyższą pensyą, mają sobie wyznaczone albo wy-
godne w samym Gmachu Instytutowym mieszkanie, albo
osobny na takowe fundusz, z warunkiem zamieszkania
w bliskości jego, albo nakoniec, w najlichszym wypadku
przynajmniej stosowny fundusz na utrzymanie koni
lub fijakra: ażeby z łatwością i szybkością w razie po-
trzeby mogli się przenosić do swojego Szpitala. —

Temi to uwagami i Analogiją, spowodowana już
pierwsza Kommissya Organizacyjna, pomiędzy po-
trzebami Katedr lekarskich, nie Profesorów, odkazała
fundusz na fijakra dla Profesora Kliniki lekarskiej,
jak tego Budżet Uniwersytecki z r. 1818 dowodzi. —
Gdy później nieco przybył i zajął Katedrę swoją
Profesor Kliniki chirurgicznéj, i Temu też z tych
samych pobudek Reprezentacyja Narodowa podobny
fundusz nadała. — Odtąd wszystkie następne Reprezen-
tacyje, nie wyjmując i Sejm z r. 1833, liczyły ten awan-
taż, chorych raczéj niż Profesorów na celu mający, bez
najmniejszéj kontrowersyi przyznawały; przyzna-
ła go nakoniec powtórnie Kommissyja Organizacyjna,
i na Budżecie Akademickim, bez Inicyatywy Senatu
Rządzącego nietykalnym zamieściła, a Senat od Niéj
postanowiony w ponowionéj Nominacyi, uroczyście
takowy zaręczył. —

Inaczéj zadecydowała w mądrości swojéj obecna Kom-
missyja

missyja Skarbowa, Prezydującym JW. P. Mniszewski,
pomimo przestrogi Delegowanego od Senatu. —
Plądrując Budżet, równie jak plądrował zdanie
sprawy, jednym zamachem pióra wypalił Profeso=
rów z fijakra, i nakazał im odtąd pieszo na Kli=
nikę biegać. —

Badając przyczyny tego pogromu, podano nam na=
stępujące: a) że nie potrzeba; b) że teorya i prak=
tyka dawniej między Gmachem Akademickim i Szpi=
talem Sᵗᵒ Łazarza podzielona, pod jednym teraz wy=
kładają się dachem. — c) że tego wymagają surowe
zasady oszczędności; i d) że to nareszcie nie schodzi
z Budżetu Akademickiego, a nawet pod własną za=
stęje pozycją, lecz na reparacyje Biblioteki prze=
znaczają się. — Wszedłszy ściśle w rozbiór tych powodów
i rzetelną ważność od czego stronnictwa rozróżniając,
Dziwić się najprzód wypada, że dopiero Izba Sejmu=
jąca z r. 1837/38 za niepotrzebne deklaruje to, co
wszyscy Rzeczy Atenasu od lat 20ᵘ przeszło i dwie Kom=
missyje Organizacyjne, za pożyteczne i potrzebne uzna=
ły, i co za pozwoleniem Szanownych Członków oppo=
zycyi, wszystkie mądre Rządy po swoich Uniwersyte=
tach postanowiły. — Co do b, admirować również na=
leży głębokość rozumowania światłego Autora tego
wynalazku, jak łatwość, z jaką tem trafił do prze=
konania Poważnych Reprezentantów, co go sobie
przyswoili. — Według tej zasady, fijakier był tyl=
ko jedynie na to, żeby przewoził Profesorów z
teoryi na praktykę w pewnych godzinach, prócz któ=
rych ani im chorych odwiedzać nie potrzeba, ani
chorym ich pomocy wzywać nie wolno. Dziwno
jeszcze, że mu nie przyszło do głowy zbliżenie te=
raźniejszej Kliniki o kilkadziesiąt kroków, a
zatem i skrócenie o tyleż drogi Profesorom; że na=
reszcie nie wskazał na dom Profesora Brodowicza
na bliskiem przedmieściu od Kliniki położonej. —
Bo, że Klinika przed ostatnią Kommissyją Reor=
ganizacyjną, już siedm lat na swojem stała miejscu,
o tem mądrze przemilczał, a że te przypadkowe

okolicz=

okoliczności, nie odmieniają natury rzeczy, i właści-
wego przeznaczenia fizjatra; że nakoniec Professoro-
wie Kliniki mogliby a czasem i na Smoleńsku lub
końcu Długiej Ulicy zamieszkać, te wszystkie uwagi
nie byłyby zapewne weszły w Jego rachubę, gdyby
nie przepomniał z wyż pomienionych, i gdyby ze-
nieszczł Autora, upojony tęgością swego umysłu, nie
byłby go znalazł dość sytym i dla reszty obradu-
jących Kollegów. — Co do oszczędności — uderza by-
strość owego oka Narodowych Rachmistrzów, któ-
rzy wśród tylu znakomitych pozycyj, do pół miliona
wynoszących, dostrzegli jedynie summę 1500 Złot.pol.
i przesuwających się fizjatrem Professorów, a wska-
zując ich nogi na dźwiganie własnego korpusu —
mniemali tym sposobem, najtrafniej ulżyć brze-
mienia przewodniczemu ciału, i dźwignąć Skarb publicz-
ny kosztem dwóch Lekarzy i fizjatrów. — W prawdzie
przeznaczenie funduszu tego na potrzeby Bibliote-
ki odwraca od nich ten zarzut i pozbawia ich za-
razem tej zasługi; lecz, że nie śmieli wymazać ty-
tułu pierwiastkowej pozycyi, to samo już, jak z je-
dnej strony dowodzi, że się do złego poczuwali prawa,
tak z drugiej wykrywa do nagany rzetelne ich oszczę-
dności w tym przypadku zasady, t.j. urwać jednemu,
a dać drugiemu. —
Lecz nie śledząc głębiej istotniejszych tego względem
Professorów Klinicznych zamachu, ile że te już sam rzut
oka na Autorów jego dość jasno tłomaczy, a nie mając nawet
trudnego zamiaru sprostowania lub przerobienia niezło-
mnej zapewne opinii przeciwnych nam Członków Repre-
zentacyi, Professorowie Kliniczni przestają na prostem
wyrażeniu Skargi i na wykazaniu dowodów, że samo-
wolna uchwała Izby, bez Inicyatywy Senatu Rz.
przeciwko nim zapadła, ani z rozumem, ani z słusza-
ścią, ani nakoniec z niezłomnemi Ustawami Wys. Kom-
missyi Org., — której tłumacz jedynie uznawszy Repre-
zentacya, — bynajmniej się nie zgadza; a składając Wys.
Rządowi niniejszą protestacyą — upraszają, ażeby ich ta-
kową odpowiedzią zaspokoił, i od zgwałcenia praw na-
bytych i sprawiedliwie posiadanych zasłonić raczył.

Kraków dnia 6go Lutego 1838 r.

J. Brodowicz L. Bierkowski

1850

Als Prof. Brandes seine Entlassung von dem klinischen [illegible] förmlich erhalten hatte, glaubte ich den rechten Zeitpunkt ergriffen zu haben, um mich bey dem hiesigen [illegible] als einen der Candidaten für die vacante Stelle anzumelden. Ich hatte [illegible] nur wenig [illegible], als mir Magnificenz Rector und Decan der medicinischen Facultät erklärten, dass ich mit [illegible] zu spät komme, indem [illegible] bereits vom Staat [illegible] Aufforderung [illegible] der Vorschlag für die Wiederbesetzung dieser Stelle bereits [illegible] gemacht worden sey — und dass die Facultät [illegible] den Dr. [illegible] vorgeschlagen habe. [illegible]

[illegible]

Wenn mein [illegible] ganz einfach vorzulegen und den Herrn [illegible]
[illegible] und [illegible] die [illegible] Resultate [illegible] — um so mehr, als
[illegible] Commissarischen [illegible] mit [illegible], daß die Eingaben [illegible] zu
[illegible] der hohen [illegible] eingehändigt werden sollen — [illegible] wie mir [illegible]
Gelegenheit [illegible] verschafft, sofort für mein [illegible] selbst [illegible] zu
[illegible], und [illegible] mehr [illegible] Interesse [illegible] R.
und [illegible] hiesigen [illegible] [illegible] [illegible].
Also [illegible] [illegible] mich
um die [illegible] bey der hiesigen [illegible] zu [illegible], so glaube ich
solche auf folgende Gründe [illegible] zu [illegible]:

1° Ich bin ein geborner [illegible] — [illegible] die Jahr [illegible]
[illegible] — [illegible] A.

2° [illegible] in meinen [illegible] und [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] B.

3° Im Jahr [illegible] C.

4° [illegible] und [illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible] D. et E. [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] —

5° Im Jahr [illegible] — und
[illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] F.

[illegible] —

6° Im Jahr 826 [illegible]
[illegible] 828 — [illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — Im Jahr [illegible]

[illegible] ihr [illegible]

7° Im Jahr 827 [illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] 828 [illegible]
[illegible] — und
[illegible]

[illegible] Wien [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

8° [illegible] [illegible] [illegible] J. 833 [illegible] [illegible] — [illegible] — daß sämmtliche [illegible] [illegible] zu jener Zeit an die Supplement Stücke bekannt [illegible], und die [illegible] [illegible] [illegible] sollen [illegible] zu [illegible] und [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zu [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auch aufgestellt worden, und ich habe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bey meiner [illegible] [illegible] und bey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Supplementar Stücke [illegible] — [illegible] in dieser Absicht [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zu [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

9° [illegible]

+ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

10 [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

8
8
8 1–2
8

/

Podanie Dr. Bobrzyńskieg

850

1850

96

Als Prof. Brodowicz seine Entlassung von der klinischen Lehrkanzel förmlich erhalten hatte glaubte ich den rechten Zeitpunkt ergriffen zu haben um mich bei der hiesigen Universitätsbehörde als einen der Candidaten für die ~~verwaiste~~ ~~Stelle~~ speziell anzumelden. Bei dieser Anmeldung erhielt ich ~~die~~ abweisende Antwort daß ich mit meiner Anmeldung zu spät komme, indem bereits vor drei Monaten und zwar auf wiederholte dringende ~~Aufforderung~~ Geheiß ~~abseiten~~ des hohen Ministeriums der Vorschlag für ~~die~~ Wiederbesetzung dieser Stelle ~~bereits~~ gemacht worden sei. Da ich jedoch bei meiner Competenz verharrte, ließ man es geschehen daß ich wenigstens eine schriftliche Eingabe deshalb an die Facultät machen ~~und dem Herrn Decan übergeben~~ dürfte. Ich that es unverzüglich und erhielt die mündliche Versicherung vom Herrn Rector daß er mich nachträglich in Vorschlag bringen wolle, und bald darauf, daß dieß ~~bereits~~ wirklich geschehen sei. Da mich die Facultät in jeder Rücksicht vollkommen kennt, [illegible] und auch keiner Belege zu meiner Eingabe verlangte, so glaubte ich solche von der Hand weglassen und mich gänzlich auf ihre stets erprobte Gewogenheit, in ihrem Gutachten über meine Person [illegible] zu dürfen. ~~[illegible]~~ Demzufolge hat, von Eurer Excellenz veranlaßt, die hohe Gubernialcommission, in Folge der hohen Ministerialverordnung, einen Concurs ~~ausschrei-~~ ~~[illegible]~~ für die erledigte Stelle ausgeschrieben und die Universitätsbehörde ~~unverzüglich~~ auf Grund dieser Verordnung, zum Behufe eines Stellvertreters angewiesen. ✗ ~~[illegible]~~ Demzufolge ~~[illegible]~~ der medizinischen Facultät einstimmig ~~[illegible]~~ [illegible] und zur [illegible] Erklärung aufforderten. ✗✗ Allegat. ~~[illegible]~~ ich habe vorläufig [illegible] dem Facultätsaufforderung [illegible] Folge zu leisten ~~[illegible]~~ ~~Dem [illegible] Eurer Excellenz [illegible]~~, um so mehr als die ~~gleichzeitige~~ gehörige Stellvertretung einer so wichtigen Lehrkanzel neben der gewissenhaften Erfüllung meiner Primararztenspflichten an der hiesigen allgemeinen Krankenanstalten sich wohl nur mit dem [illegible] mit meinen physischen Kräften vereinbaren ließe; und andererseits es mir ~~[illegible]~~ schien eine feste Anstellung, mit der ich übrigens zufrieden bin, gegen eine zeitweilige zu verlassen, ohne gewisse Aussicht dieselbe einmal stabil besitzen zu dürfen. Sollte im Gegentheil meine Stellvertretung als Eingang zum Letzteren dienen, so bin ich bereit auch diesen neuen Verdienst zu ~~ernten~~ einzu[illegible] und dem hohen Ausspruch Eurer Excellenz wofern derselbe bei den angeführten Qualitäten günstig ausfallen sollte wird mich in dieser Hinsicht vollkommen beruhigen. —

Als

mit einem mündlichen Versprechen

✗✗ Aus dieser Aufforderung ~~[illegible]~~ habe ich mit [illegible] ersehen daß ~~[illegible]~~ ich im [illegible] der [illegible] gegebenen A. [illegible] ~~[illegible]~~ nicht so glücklich war

× als die erfolgte Concursausschreibung mit dem Beisatze daß die Eingaben der Bewerber direkt der hohen Gubernialcommission eingeschickt werden sollen mir einen sehr erwünschten Beweis [illegible] dazu von Eure Excellenz den obersten [illegible] und [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ E. E. als Candid. genannt word. zu sein

Ich wage es deshalb mich geradezu an Eure Excellenz ~~zu wen-~~,
~~den~~ als den obersten ungarischen und bestgesinnten Studienchef
zu wenden und von deren Weisheit und Einsicht den ~~Ausspruch~~ Entscheidung
~~abzuwarten~~ dringendst erbitten, weil die neue erfolgte Con-
cursausschreibung ~~mit dem Beisatze~~ ~~von der hohen Gubernialcom-~~
~~mission~~ mit dem Beisatze× ~~erfolgt mit dem~~ mir die beste Ge-
legenheit verschafft für meine Interesse selbst sorgen zu dürfen.
Ueber ~~meine~~ mich ~~unsere~~ aber ~~mich~~ betreff Befugniß, ~~und~~ um die wirklich klinische Professur
zu bei dem hiesigen Universität erhaltenen ~~competiren~~ zu bewerben anbetrifft so glaube
ich solche ~~mit~~ folgender ~~Gründe bemerken zu~~ erläutern zu dürfen.

~~Ich wage~~

× daß die Eingaben der Bewerber direkt der hohen Gubernialcommission eingehändigt werden sollen. A.

Wird nun meine Befugniß anerkannt, mich um diese Lehr-
zeit zu bewerben, so glaub' ich [illegible] auf folgende Gründe stützen
zu dürfen. [illegible]

Sollten also die hier angeführten Beweise, für meine Lehrfähigkeit,
von E. E. Geltung finden, und meine Bekanntmachung
zum wirklichen Professor gelangen: so bin ich gesonnen bereit,

mich anschließend

auf Hochschulen geschickt, nur auch diese Akademie [illegible]
meine [illegible] aufzugeben und die [illegible]
gewissenhaft anzuwenden — — wobei ich vertrauens-
voll dem hohen Ausspruch E. E. mich unterwerfe. —

Podanie Bobrzyń
skiego do ministra
[illegible]

+ Die medic. Facultät versuchte nicht nur genau
umständig für diese Vollziehung [illegible] von
[illegible] fordern, eine abschlägig zu meine
gewissenhaftige Erklärung ab, [illegible] wie diese die
Allegat sub L. beweisen. Allein auch diese ihre
Aufforderung erfüllt ich auch gutwillig+ entsprechend [illegible]
dass sie von meinem [illegible] zurückgenommen [illegible]
[illegible] Eingabe — im wiederholten
mit [illegible] gegebenen Versicherung — gewärtig
den Gebrauch gemacht habe — und ich damit auch
dennoch die Gründe gewiss von E. E. genannt
worden zu sagen — — [illegible]
Nach solchen Vorgängen habe ich aber Anstand genommen,
dem Antrage der Facultät [illegible] Folge zu leisten,
um so mehr [illegible]
Z dasjenige hielt ich es für meine Pflicht sofort für meine [illegible]
[illegible] selbst zu sorgen, — und selbe unmittelbar [illegible]
[illegible] E. E. als dem obersten, [illegible]
bestehenden Studienchefs vorzulegen, um von Hochderen Weisheit
und Billigkeit ihre Entscheidung ergebenst abzuwarten — —
wobei ich mich nur [illegible], die vorausgegangenen Umstände zu
bemerken —

+ auch schon [illegible] staunend —

+ bey [illegible] Conversationsstunde [illegible]

XXV. Wykazy Chorób na Klinice Stałej — Ręcznej — i w Prakt. przyjęt głównych i dodatkowych ~~wszystkich~~ w ogólności — ze wszystkich Lat razem — i

XXVI. Wykaz Przypadków według lat —

XXVII. Wykazy Chorób według klassyfikacyi wyjętej t.j. Zbiorczych — według lat — w szpitalu Kliniki i przyjęt — i w ogólności —

XXVIII. Wykazy Chorób tych podług [illegible] w każdym roku jakie były przyjmowane — ze wszystkich Lat w ogólności — i wykaz Przypadków w tejże

XIX Wykaz Chorych i Chorób głównych wyleczonych — w każdej Sekcji w ogólności — Klinik i przyjętych —

XXX Wykaz Chorych i Chorób głównych nie uleczonych Lat.

XXXI Wykazy Chorób uleczonych i nieuleczonych dodatkowych

XXXII. Wykaz chorób śmiercią kończonych — na Klinice i przyjętych z każdego roku i w ogólności

XXXIII. Stosunki i stosunków wzajemnych Chorób do siebie —

XXXIV Stosunki Uleczonych — nie uleczonych i zmarłych do ogółu i do siebie nawzajem —

XXXV. Porównanie pomiędzy Szpitalami i Klinikami —

XXXVI. Wykaz Czasu pobytu Chorych w klinikach – w każdym z osobna – i w ogólności wszystkich –

XXXVII. Wykaz Dni [illegible] na każdego Chorego i na wszystkich razem – i w szczególności przypadających –

XXXVIII Wykaz kosztów na cały [illegible] [illegible] – i z całego czasu –

IX Wykaz kosztów na żywienie Chorych ~~osobno~~ na obu klinikach – a w szczególności –

XL [illegible] na Lekarstwa

Wykazy tabelarne:

I. Wykaz Czasu na Lekcye i praktykę Kliniki toczonego – w każdym roku i w ogólności – tak co do Kliniki Stałej jako też ruchomej

Adnot. Czas na Praktykę prywatną ~~wy~~ rocznie –

II. Wykaz Ilości Chorych w Klinice Stałej – ~~[illegible]~~ rocznej –

III. Ditto — — — ruchomej —

IV. Ditto — — w Praktyce prywatnej —

V. Ditto — — rocznej wszystkich Chorych —

VI. Ditto — — miesięczny Kliniki Stałej —

VII. Ditto — — — — ruchomej —

VIII. Ditto — — — prywatnych —

IX. Ditto — Wszystkich razem Chorych —

X. Wykazy progressyine ilościowe – rocznie i miesięcznie

XI. Wykazy Ilości Chorych rocznie gorączkowych w Szpitalach Krakowskich przyjętych do

XII. Wykazy Ilości Chorych w Klinikach zagranicznych spostrzeżonych lub w innych latach przyjętych —

XIII. Wykazy Płci Chorych Klinicznych – Stałych – ruchomych – i prywatnych – rocznie i ogólny

XIV. Wykazy Wieku Chorych Kliniki Stałej – ruchomej – i prywatnych ze wszystkich lat ogólnie –

a) XV. Oraz Wykazy Dorosłych i Dzieci obojga płci –

b) XV. Wykazy Więźniów, żegrarzy, wdowców i Kawalerów Stanych [illegible] XVI

XVI. Wykazy stanu ciała wewnętrznego — cielesno- i wewnętrznego układu — Habitus — w szkolnej i domowej praktyce — w obydwu płciach — u dzieci i dorosłych —

XVII. Wykazy temperamentów dzieci — czyli skłonności ich zmysłowych w działaniu i oddziaływaniu na bodźce wewnętrzne i zewnętrzne — idiosynkrazye

XVIII. Wykazy stanu umysłowego — duchowego — moralnego: pod względem inteligencji — uczucia — woli — z lub naturalnych, jako też stanu wykształcenia [illegible] —

XIX. Wykazy powołania, zatrudnienia, i stanowisk w społeczeństwie — zamożności &

(XX. Wykazy krajowości i stanowości — i wyznania religijnego —)

XXI. Wykazy sposobu życia pod względem fizycznym i duchowym — obyczaje — nałogi i t. p. przygody

XXII. Wykazy stanu zdrowia poprzedniego — i chorób już przebytych &

XXIII. wykazy poprzednich leczeń i środków [illegible]

XXIV. Wykazy przyczyn powodowych — przy chorych podanych —

1/ 8go Czerwca 1860.

Wrachunek Tablic Chronologicznych rocznych. —

I. Tablic z Kliniki lek. Stałey

Rok szkolny —	Ilość Tablic
I. 1822/3	2.
II 1823/4	1.
III 1824/5	1.
IV. 1825/6	1.
V. 1826/7	1.
VI. 1827/8.	1.
VII. 1828/9	2.
VIII 1829/30	2.
IX. 1830/1	2.
X 1831/2	2.
XI 1832/3	2.
XII 1833/4	2.
XIII 1834/5	2.
XIV 1835/6	2.
XV. 1836/7	2.
XVI. 1837/8	3.
XVII 1838/9	3.
XVIII. 1839/40	3.
XIX 1840/1	3.
XX 1841/2	3.

Wszystkie moją ręką spisane

Tw. Dolny liniowany odtąd litografowany

Ogółem tab. chorych a mianowicie [illegible] =

[illegible] = 196.
[illegible] = 301.
497

[illegible] 2/5.

Więc 20 — Lat = 20 — Arkuszy = 40. Stron [illegible] Jawne —

Klinika stada — Rok szkolny — Ilość tablic. — W R. 1842/3 Pauza — z powodu fabryki pokim kliniki przeniesiony

Dalszy ciąg:
XXI. 1843/4 — 5.
XXII 1844/5 — 6.
XXIII 1845/6 — 6.
XXIV 1846/7 — 6.
XXV 1847/8 — 6.
XXVI 1848/9 — 8.
XXVII 1849/50 — 7.

Kursów = 7 — Lat = 7 — Arkuszy = 44

Razem Kursów i Lat ogółem = 27; Arkuszy = 84

II. Tablice Roku szkol — Ilość tabl
z Kliniki I. 1823/4 — 1.
Ruchomej II 1824/5 — 2.
III 1825/6 — 2.
IV 1826/7 — 3. W [illegible] litografii

[illegible] opisane V. 1827/8 — 10. Własnie R. 1828.
Mans = 3 — [illegible] = 4 — [illegible] = 3.

VI. 1829 — V = 2½ — X = 1½ — J = 1 = 5. W Zielonem [illegible] Stanisław?
VII. 1830 V = 3 — X = 3 — J = 2 = 8. Detto — obydwa
VIII 1831. V = 2 — X = 2 — J = 2 = 6. Detto Zielonem
IX 1832. V = 3 — X = 2 — J = 3 = 8. Detto —

101

Klinika dalszy ciąg — [illegible] Rok [illegible] — Ilość Lat. Szczegółowo pisma

dalszy ciąg — X. 1833 — V = 7 — x = 8 — h = 7 = 22. [illegible] —

XI 1834 — V = 9 — x = 5 — h = 8 = 22. [illegible] ———

XII 1835 — V = 6 — x = 5 — h = 4 = 15. — ?

XIII 1836 — V = 4 — x = 4 — h = 4 = 12. Wolff ?

XIV 1837 — V = 6 — x = 7 — h = 4 = 17. — ? ? [illegible]

XV 1838 — V = 9 — x = 8 — h = 6 = 23. ?

XVI 1839 — V = 10 — x = 9 — h = 7 = 26. ?

XVII 1840 — V = 6 — x = 9 — h = 6 = 21. ?

XVIII 1841 — V = 9 — x = 8 — h = 7 = 24. ?

XIX 1842 — V = 6 — x = 8 — h = 3 = 17. ?

XX 1843 — V = 6 — x = 10 — h = 5 = 21. ?

XXI 1844. V = 4 — x = 4 — h = 3 = 11. ?

XXII 1845. V = 4 — x = 4 — h = 1 = 9. ?

XXIII 1846 — V = 4 — x = 3 — h = 1 = 8. ?

XXIV 1847 — V = 5 — x = 5 — h = 1 = 11. ?

XXV 1848 — V = 2 — x = 2 — h = 1 = 5. ?

XXVI 1849 — V = 3 — x = 3 — h = 1 = 7. ?

XXVII 1850 — V = 1 — x = 1 — h = 1 = 3. [illegible]

Numer = 27 — Lat = 27 — Arkuszy = 319

---

a zatem razem z obydwu Kliniki, wszystkie Tablice nozologiczne Arkuszy = 403.

NB. [illegible] bardzo zużyte Tablice w [illegible] — z powodu porządku płci i wieku — budzi brak ospiędzenia. —

III Tablice zeszytów z przypadków Szkoły

Wszystkie tegoż zbioru spisane —

[illegible]

Roku		Zeszytów
I 1823	—	1.
II 824	—	1.
III 825	—	3.
IV 826	—	2.
V. 827	—	5.
VI 828	—	3.
VII 829	—	6.
VIII 830	—	10.
IX 831	—	13.
X. 832	—	8.
XI 833	—	7.
XII 834	—	6. Dodat. liniowane
XIII 835	—	5. Odtąd [illegible]
XIV 836	—	4.
XV 837	—	5.
XVI 838	—	5.
XVII 839	—	5.
XVIII 840	—	3

Mów = 18 — Lat = 18 — Arkuszy = 92 + 2 —

A więc z obu klinik i z prywatnych praktyk razem = 497

a) z tych własnoręcznie sam spisałem = 178 + 1[illegible]
b) zaś adjunkci i uczniowie spisali = 319 − 18

Lecz mają wszystkie w całości pewny porządek
i bitym charakterem spisane — kiedy drugie z wolebatą
i różnymi literami — a zawsze dużo pięknego [illegible] —

102

HISTORIAE
MORBORUM
IN SCHOLA
MEDICO CLINICA
CURATORUM.

ANNUS 18

HISTORIAE
MORBORUM
IN SCHOLA
MEDICO CLINICA
CURATORUM.

ANNUS 18

HISTORIAE
MORBORUM
IN SCHOLA
MEDICO CLINICA
CURATORUM.

ANNUS 1835.

105

HISTORIAE MORBORUM IN SCHOLA MEDICO CLINICA CURATORUM.

ANNUS 1834.

HISTORIAE MORBORUM IN SCHOLA MEDICO CLINICA CURATORUM.

ANNUS 18

HISTORIAE
MORBORUM
IN SCHOLA
MEDICO CLINICA
CURATORUM.
ANNUS 18

107

108

HISTORIAE MORBORUM IN SCHOLA MEDICO CLINICA CURATORUM.

ANNUS 18

HISTORIAE MORBORUM IN SCHOLA MEDICO CLINICA CURATORUM.

ANNUS 18

Wykaz do Kith. Chorych Wobec — 2 B. 1

R. 1822/3. 1. Od L. 1 do 33 Brulujе —

IV — 2. Brulu: a) Nr. 38 — Sawicz — Ancilla — 16 a. Anasarca
a. 7 April — S. E. 14 Junii — 68 dies clini —

V — b) Nro 39 — Chmielewski Chr. — Ancilla — 30 a. Saburra gastr. —
a 19 April — S. E. 28 April — 9 dies clini.

VI — c) Nr 45 — Grabiesz — Coqua 22 — Mbus simulatur ?
a. 14 — S. E. 21 Maji — 7 dies clini

3. a więc brulujе = 33 + 3 = 36 —

4. Ipf nie zachowanych = 20.

W pudle drugiém. – Arkusz I. –

1 Tablica. ~~Calculus Temporis ira docendam~~
Wykazująca w porządku chronologicznym liczbę chorych na Klinikę lekarską przyjętych od r. 1822/3 do 1849/50; – z wykazem dni prostych i dni klinicznych przez każdego spożytych.

2. 2a. Tabl. Takaż sama na czysto odpisana.

Tablica 3. Wykaz wieku chorych mężczyzn i kobiet na Klinice leczonych.

Tablica 4. Takiż wykaz na czysto przepisany.

Tablica 5. Wykaz chorych mężczyzn na Klinice Lekarskiéj leczonych pod względem społecznego stanowiska i zatrudnienia każdego.

Tablica 6. Takiż sam wykaz niewiast.

Tablica 7. Wykaz dni klinicznych ze stosunkami liczby chorych do liczby dni przez każdego spotrzebowanych; tudzież ilości średnich.

Tablica 8. Takiż wykaz na czysto przepisany.

Tablica 9. Wykaz dni klinicznych przez chorych mezkich spotrzebowanych.

Tablica 10. Takiż wykaz dni przez kobiety spotrzebowanych. –

Tablica 11. Wykaz chorych klinicznych wyzdrowionych, niewyzdrowionych i zmarłych; i takiż brulion. –

Tablica 12. – Wykaz kosztów na lekarstwa w Klinice Lekarskiéj wyłożonych.

Tablica 13. Wykaz kosztów na żywność chorych klinicznych wyłożonych; i takiż drugi.

Tablica 14. Wykaz ogólny roczny chorych prywatnych, klinicznych, i ambulansów przez lat 28 leczonych. –

Tablica 15. Wykaz porównawczy liczby chorych mie, sięcznéj w praktyce prywatnéj. –

Tablica 16. Wykaz porównawczy liczby chorych mie, sięcznéj z Kliniki lekarskiéj stałéj. –

Tablica 17. Wykaz porównawczy liczby chorych mie, sięcznéj z Kliniki ruchoméj.

Tablica 18. Wykaz ogólny porównawczy liczby cho, rych miesięcznéj, tak prywatnych ja, kotéż klinicznych. –

Tablica 19. Wykaz szczególny chorób gorączkowych, tak w prywatnéj praktyce, jako téż na Klinice stałéj i ruchoméj leczonych w po, rządku chronologicznym. –

Tablica 20. Takiż wykaz chorób zapalnych.

Tablica 21. Takiż wykaz chorób skórnych.

Tablica 22. Takiż wykaz schorzałości.

Tablica 23. Takiż wykaz wydzielin.

Tablica 24. Takiż wykaz chorób nerwowych.

Tablica 25. Takiż wykaz chorób miejscowych.

Tablica 26. Wykaz porównawczy ogólny roczny cho, rób tak w prywatnéj praktyce jakotéż na Klinikach leczonych.

Tablica 27. Wykaz wszystkich chorób na Klinice lekar, skiéj leczonych z obrachunkiem wyzdro, wionych niewyzdrowionych i zmarłych, systematycznie ułożony. –

Tablica 28. Wykaz porównawczy ilościowy chorób wszelkiego rodzaju, tak w Klinice jako, téż w praktyce prywatnéj obserwowanych.

Tablica 29. ~~Tabli~~ Wykaz porównawczy liczby chorób wszelkiego rodzaju tak w prywatnéj praktyce jakotéż na Klinikach leczonych, stosownie do progressyi takowéj w różnych latach. –

~~Tablica XX~~ W pudle dużém drugiém zawarte są:
A). Wykazy roczne chorób i chorych systematycznie ułożone z Kliniki stałej; wynoszące ogółem tablic arkuszowych 84.
B). Takież wykazy z Kliniki ruchomej zajmujące tablic arkuszowych 319.—
C). Takież wykazy z praktyki prywatnej zajmujące tablic 92; tudzież dwie osobne ze spisem chorych w wód leczonych.—
D). Tamże znajdują się wszystkie tablice, poprzednio od N.ru 1. do 29 włącznie wyszczególnione.

~~Tablica~~ 30. Dokumenta odnoszące się do Klinik Wiedenskich.

~~Tablica~~ 31. Dokumenta pośmiertne Kliniki lékarskiej Krakowskiej.—

32. Tabelle nosologiczne czyste.

33. Wykaz wieku chorych w Klinice ruchomej.

~~34. Spisy chorych chronologiczne od r. 1822/3 do r. 1849/50.—~~

~~34. Wykazy ogólne~~

34. Wykazy ogólne chorych i chorób na Klinice stałej leczonych:
a). Wykaz ogólny roczny – Arkusz I.
b). Miesięczny – Arkuszów 6.
c). Wykazy szczególne roczne ze wszystkich lat. – Arkuszy 27 przeczennie sporządzonych.—

35. Wykazy roczne chorych i chorób z Protokółów Kliniki ruchomej przeczennie sporządzone. Od r. 1823/4 do 1849/50 inclusive.

36. Prace samowolne kilku uczniów.—
Wykazy chorych w ciągu roku przez różnych uczniów w szczególności leczonych.—
Jest to tylko część zachowana.—

37. Wzory różne kliniczne drukowane;
38. Tablice Piorego tudzież kilka rysunków chorób klinicznych.—
39. Zbiór Arkuszy do opracowania pojedynczych chorób przeznaczonych.— Itakichże kilka drukowanych.—

13. Czerw. 1857. Uwagi dotyczące zbioru Historyi Chorych Klinicznych statych, spisanych przez Uczniów i u mnie zachowanych —

I. Rok Szkolny 1822/3. — Chorzy Uleczeni —

1. Do Nro 35. inclusive braknie całkiem Historyi — bo tych Chorych leczył Zap. Burz. w 1szym Kursie P. Sawy...
2. Od 1. Marca 823 — a ściśle Nro. 36 — poczynają się Chorzy pod moim przewodnictwem leczeni — i Historye spisywane.
3. Z tych wielu braknie następujących w moim zbiorze:
a) Nro. 36. Walenty ... — ... — 24 a. — ... — wolnego ... — Feb. cat. ... nervosa — a. 1. Martii 7. ... S. Sanus 26 Mart. — 31. Morbi — ... in Clin. 26 dies.
b) Nro 37. — ... — 20 a. — ... — a. 7. S. E. 14 Martii — dies clinic. 7. — ...
c) Nro 38. — ... — 25 a. — Feb. ... catarrh. — a. 7 — S. S. 15 Mart.
d) Nro 44 — ... — 17 a. ... — a. 25. Mart. 26 Martii. 1 dies clinic. Sanus —
e) Nro 45 — ... — ... 14 a. Morbus ... — a. 25 Martii. S. E. 1 April. Dies 7. Cl.
f) Nro 56 — ... — ... — 46. a. a. 8 Maji — S. E. 25 Maji — 17 dies clin.
g) Nro 63. ... — ... — 20 a. Saburralis affect. — a. 6 — S. E. 8. Juni 2 dies clin.
h) Nro 65. ... — ... 72 a. ... abdominis — a. 26 Junii — S. E. 6 Julii — 10 dies clin.

4. Wszystkich zatem Historyi tego Roku braknie = 35 + 8 = 43.
5. Wszystkich zaś zachowanych ... razem = 21.

II. R. 1823/4 — 1. Braknie: a) Nro 27 — ... Catarrhus — Sanus — 22 a — a 14 S. 26. Junii — 12 dies clin.
(13 — a) vide Nro 19)
b) Nro 39 — ... — ... — 40 a. ... a. 27 — Mart 28. ... — Dies cl. 1 —
c) Nro 43 — ... — ... — 21 a. ... a. 6 — S. E 14 Martii — 8 dies clin.
2. A więc braknie = 2, — a jest wszystkich = 66

Dupplicaty.

Rok Szkolny.	Ilość Historyj:
1823/4 aż do 1826/7	Jest Historyj: 84
1827/8 i 1828/9	Jest Historyj: 75
1829/30 – 1830/1 – i 1831/2	Jest Historyj: 40
1832/3	Jest Historyj: 58
1833/4	Jest Historyj: 134
1834/5	Jest Historyj: 131
1835/6 – 1836/7 – i 1837/8	Jest Historyj: 53
1849/50	Jest Historyj: 289

Kobiéty.

Rok Szkolny.	Braki.	Ilość Historyj:
1823/4 Było Chorych: 62	Brakuje N^rów: 15–25 – zatem dwóch. –	Jest Historyj: 60.
1824/5 Było Chorych: 70	Brakuje N^ru: 12.	Jest Historyj: 69.
1825/6 Było Chorych: 57	Brakuje N^rów: 11–34–57 – a zatem trzech.	Jest Historyj: 54
1826/7 Było Chorych: 61	Brakuje N^rów: 6–15–16–18–25–44–61 – a zatem siedmiu.	Jest Historyj: 54.
1827/8 Było Chorych: 67	Brakuje N^ru: 64 –	Jest Historyj: 66.
1828/9 Było Chorych: 63	Brakuje N^rów: 27 –	Jest Historyj: 62
1829/30 Było Chorych: 54	Brakuje N^rów: 51–54 – zatem 2.	Jest Historyj: 52.

Rok Szkolny	Braki	Ilość Historyj:
1830/1 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1831/2 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1832/3 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1833/4 Było Chorych:	Brakuje N.rów: 16 –	Jest Historyj:
1834/5 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1835/6 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1836/7 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1837/8 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:

116

Rok Szkolny.	Braki.	Ilość Historyj:
1838/9 Było Chorych:	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:
1839/40 Było Chorych:	Brakuje Nrów: 44 –	Jest Historyj:
1840/1 Było Chorych:	Brakuje Nrów: 24 –	Jest Historyj:
1841/2 Było Chorych:	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:
1842/3 Było Chorych	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:
1843/4 Było Chorych:	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:
1844/5 Było Chorych:	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:
1845/6 Było Chorych:	Brakuje Nrów: 74 –	Jest Historyj:
1846/7 Było Chorych:	Brakuje Nrów:	Jest Historyj:

Rok Szkolny.	Braki.	Ilość Historyj:
1847/8 Było Chorych:	Brakuje N^rów: 5-15-79-97-98-113-126.	Jest Historyj:
1848/9 Było Chorych:	Brakuje N^rów: 3-5-9-12-18-22-25-29-33-42-54-57-64-74-76-83-85-87-92-93-96-97	Jest Historyj:

Mężczyźni		
Rok Szkolny	Braki.	Ilość Historyj:
1822/3. Było chorych: 65	Brakuje N.rów od 1go aż do 38go a potém jeszcze N.ro: 44–45–56–63–i 65– zatém brakuje wszystkich N.rów: 43	Jest Historyj: 22
1823/4 Było Chorych: 68.	Brakuje N.ro: 39–43 a zatém 2.	Jest Historyj: 66
1824/5 Było Chorych: 67	Nic niebrakuje.	Jest Historyj: 67
1825/6 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1826/7 Było Chorych: 67	Brakuje N.rów 1–6–9–67 zatém 4.ech	Jest Historyj: 63
1827/8 Było Chorych: 76	Brakuje N.er: 7.	Jest Historyj: 75.

Rok Szkolny	Braki.	Ilość Historyj:
1828/9 Było Chorych: 99	Brakuje N^rów: 17–40–53–61–74–98–99, a zatem 7 N^rów	Jest Historyj: 92
1829/30 Było Chorych: 79	Brakuje N^er: Żaden	Jest Historyj: 79
1830/1 Było Chorych: 79	Brakuje N^er: 79–	Jest Historyj: 78.
1831/2 Było Chorych:	Brakuje N^rów: 1–5–33–	Jest Historyj:
1832/3 Było Chorych:	Brakuje N^er: 64–66–	Jest Historyj:
1833/4 Było Chorych:	Brakuje N^rów:	Jest Historyj:
1834/5 Było Chorych: 78	Brakuje N^rów: 58–64–78 a zatem 3.	Jest Historyj: 75.
1835/6 Było Chorych:	Brakuje N^rów:	Jest Historyj:

Rok Szkolny	Braki.	Ilość Historyj:
1836/7 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}: 36	Jest Historyj:
1837/8 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}: 91-92	Jest Historyj:
1838/9 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}: 97	Jest Historyj:
1839/40 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}:	Jest Historyj:
1840/1 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}: 14-	Jest Historyj:
1841/2 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}:	Jest Historyj:
1843/4 Było Chorych:	Brakuje N^{rów} 34	Jest Historyj:
1844/5 Było Chorych:	Brakuje N^{rów}:	Jest Historyj:

Rok Szkolny	Braki.	Jlość Historyj:
1845/6 Było Chorych:	Brakuje N.rów:	Jest Historyj:
1846/7 Było Chorych:	Brakuje N.rów: 81-106-142-	Jest Historyj:
1847/8. Było Chorych:	Brakuje N.rów: 1-4-12-22-27-108-112-114-129-147.	Jest Historyj:
1848/9 Było Chorych:	Brakuje N.rów: 1-3-12-31-41-44-45-46-48-51-52-53-55-59-64-68-69-74-80-99-100-108-111-118-122	Jest Historyj:

Mężczyźni.

Rok.	Jest Historyj:	Brakuje Numerów:
1822/3	23	Od 1.go do 35.go włącznie, daléj N.ra: 37-38-44-45-56-63.
1823/4	65.	27-39-43
1824/5	67	Nic niebrakuje
1825/6	55.	34-39-40-58-59-60-61
1826/7	65	9
1827/8	75.	7
1828/9	96	53-61-74
1829/30	79.	Nic niebrakuje.
1830/1	78	Nic niebrakuje.
1831/2	96.	Nic niebrakuje.
1832/3	86	Nic niebrakuje.
1833/4	87.	Nic niebrakuje.
1834/5	78	Nic niebrakuje.
1835/6	66.	Nic niebrakuje.
1836/7	77	Nic niebrakuje.
1837/8	94.	91.go 92.go
1838/9	103	Nic niebrakuje.
1839/40	86	Nic niebrakuje.
1840/1	76	14.go

Mężczyzni.

Rok	Jest Historyj:	Brakuje N^rów:
1841/2	38	Nic niebrakuje.
1842/3	—	—
1843/4	111	34.^go
1844/5	150	Nic niebrakuje.
1845/6	155	Nic niebrakuje.
1846/7.	161	81-106-142
1847/8	159	1-4-12-22-27-108-112-114-129-147.
1848/9	105	1-12-31-41-44-45-48-51-52-53-55-59-64-68-69-74-80-93-95-99-100-108-111-118-122.-
Summa	2331.	98.

Kobiety.

Rok	Jest Historyj:	Brakuje Numerów:
1822/3	20	Od 1go do 33go włącznie, dalej Nr: 38-39-45
1823/4	60	15-25
1824/5	69	12
1825/6	54	11-34
1826/7	55	6-15-18-25-44
1827/8	66	64
1828/9	62	27
1829/30	52	51
1830/1	66	65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76 i 77.-
1831/2	63	Nic niebrakuje
1832/3	55	Nic niebrakuje
1833/4	55	Nic niebrakuje
1834/5	49	Nic niebrakuje
1835/6	40	Nic niebrakuje
1836/7	57	Nic niebrakuje
1837/8	76	Nic niebrakuje
1838/9	57	Nic niebrakuje
1839/40	59	44
1840/1	58	24

149
54
203

Kobiety.

Rok	Jest Historyj:	Brakuje Numerów:
1841/2	44	Nic niebrakuje
1842/3		
1843/4	60	Nic niebrakuje
1844/5	81	Nic niebrakuje
1845/6	111	74.go
1846/7	147	Nic niebrakuje
1847/8	128	3go–15–79–97–98–113–126
1848/9	86	3go–5–9–12–18–22–25–29–33–42–54–57–64–74–76–83–85–87–92–93–96 i 97go–
Summa	1739	56.

Dupplicata

Z Roku 1823/4 i 1826/7 w liczbie 84.–

Z Roku 1827/8 i 1828/9 w liczbie 78.–

Z Roku 1829/30 – 1830/1 i 1831/2 w liczbie 40.

Z Roku 1832/3 w liczbie 64.

Z Roku 1833/4 w liczbie 134.

Z Roku 1834/5 w liczbie 131.

Z Roku 1835/6 – 1836/7 i 1837/8 w liczbie 54.

Summa 585; między któremi wszelako znajduje się Dwie historyj chorób przez uczniów chirurgii wyłącznie traktowanych.

Oprócz tych jest jeszcze z ostatniego r. 1849/50 historyj ogółem 289, tak męskich, jako i niewiast tudzież Duplikatów; spisanych przez uczniów medycyny i chirurgii z małym wyjątkiem, nieporządnie i niedokładnie.

obschon auch dieses unter vielerlei
Wechselfällen verlief.
Nun beschwöre ich dich mein Teurer auf
Alles, du mögest in der schlichten Erzählung
der Lebensjahre ja nicht Äußerungen von
Eitelkeit erblicken. Nein, denn
Ehrgeiz, Ruhmsucht, Prahlsucht und dgl.
Lüsten waren mir von Natur stets
widerwärtig. Ich schätzte sie seit meiner
Jugend und deren angeborene Schätze
zähle ich unter die wirklichen Glücks
gütern, welche mir die Vorsehung beschie
den hat. Überdem so ist nun dies Alles
vorüber und erscheint wie ein schöner
Traum vor meiner Erinnerung. Ich
bin desselben überdrüssig und harre mit Seh
Sehnsucht des Augenblickes, wo
der Ewig gütige Allvater meinen Geist
aus seiner Leimhütte befreien wird,
um ihn ferner verbindet aus dieser irdi-

ihrer Elementarschule noch einer höheren
Lehranstalt zur ferneren Entwicke-
lung auf irgend einem Sterne zu pro
moviren. denn dieses ist ja seine Bestimmung
Dies mein Glaube und meine Hoffnung-
begründet auf den Beweis meiner
Vernunft und auf das unfehlbare Wort
Christi, welches mir jenen Beweis ver-
bürgt. Der Körper wird ~~nach~~ also wohl meine
Sehnsucht in Erfüllung gehen und der alte
abgenutzte Körper, zum Dienst des Geistes
mit jedem Tage unfähiger absterben
verfaulen, verdunsten und in Staub
zerfallen:

Doch mein Geist, dies Gottes Kind
Seines Geistes Geistes Liebeshauch
Er verweht nicht wie Wind
Wie Staub Asche oder Rauch:
Sondern strebet immer weiter
Ohne Rast und ohne Ruhe

Ich trat am 26 Jänner um 4 Uhr in der
Früh ~~in Wien~~ Daselbst an mit pochendem Her-
zen lief ich um 7 Uhr nach dem Spital
und verfügte mich nach 8 auf die Klinik, wo
aber Raimann ordinirte. Da wartete ich, ein
ein armer Sünder nächst dem Ofen stehend
mein Urtheil nach vollendeter Ordination.
Allein der gute Raim. durch Eyttauer gewarnt
trat auf der Stelle zu mir und ~~erklärte~~
~~Deute~~ begrüßte mich mit wahrer Zufrieden-
heit als seinen neuen Assistenten. Meinen
Brief welcher mir dies vermeldete, wurde mir
von meiner Mutter erst im Mai ~~zurück~~
retour zugesendet. Du kannst dir leicht vorstel-
len, was für Gefühle damals meine Brust
durchwallten
Es war die höchste Zeit, denn schon mit dem
ersten Februar trat ich mein Amt an und
bezog die von meinem Vorgänger verlasse-
ne Wohnung. Nun bat ich Hild um Ent-
lassung aus dem Spitaldienste und wurde
tief von Dankbarkeit gerührt, als mir der
Alte erklärte: „es sei ihm lieber

daß ich, als ein Anderer Assistent ~~war~~ würde." Aber mein Verhältniß zum Raimann wird dich die beigefügte Copie seines Briefes am besten belehren. Wirklich behandelte er mich vielmehr als seinen Collegen denn als seinen Untergebenen und ich verehrte in ihm stets meinen größten Wohltäter, da er mir die Lehre für das ganze Leben. Da er mir durch die Wahl zu seinem Assistenten die Lehre für das ganze Leben erschloß. Aber nicht lange waltete er und ich ~~beisammen~~ auf dieser Klinik, in dem schon Ende März [illegible] erkrankte und ~~bald darauf starb~~ und ~~schon~~ anfangs Juni bereits gestorben war, während daß bald darauf sein Assistent und mein herzlicher Freund Dr. Millanovitsch an der Lungensucht erkrankte und im November seinem Prinzipale ins Grab folgte, da mußte Raimann nebst seiner Klinik auch die medizinische für Ärzte und ich gleichfalls meinen erkrankten Kollegen bis zu Ende des Schuljahres suplieren.

mit Anfang des neuen 1818/19 wurde Rai-
mann zum k.k. wirklichen Professor der
medizinischen Klinik und zugleich zum
Direktor des allgemeinen Kranken-
hauses ernannt, ich aber seinem und
meinem Wunsche gemäß zum Assisten-
ten bei dieser höheren Klinik pro-
movirt, allwo ich volle 3 Jahre, bis
Ende Jänner 1822 fungirte. Ich wür-
de weitschichtig werden, wenn ich
Dir umständlich mein Leben und
Weben auf diesem 4jährigen Posten
beschreiben wollte, hier ~~also~~ bloß die
wesentlichsten Beschäftigungen und ihre Ergeb-
nisse kurz anzugeben. Dahin gehörten
a) Privatvorlesungen aus der Pathologie
und Therapie deutsch mit den Chirur-
gen, lateinisch mit den Medizinern,
an welchen fast alle Antheil nahmen
b) Überdies unterrichtete ich die ersteren auf
ihr Verlangen in den Anfangsgründen
der Chemie und der Arzneimittellehre

+NB

Dagegen sehr viele Rigorosisten in der medi-
zinischen Casuistik

c) Für 10 fl. derselben schrieb ich Dissertationen
und opponirte fortwährend gleichsam, wie
tringa pugnax eine Menge Dissertanten

d) da Reimann als Director mit seinen
Administrationsgeschäften vollauf zu thun
und für die Professorspflichten
nur die 2 Stunden in der Früh übri-
gehabt hatte, so überließ er mir die
~~Abhaltung der Nachmittagsarbeiten~~ nebst
der Wache der Kranken die Abhal-
tung der Nachmittagsarbeiten sammt
der ganzen klinischen Wirthschaft,
welche mich somit Tag und Nacht be-
schäftigte.

Andererseits verschaffte mir dies Gele-
genheit mich mit allen Schülern zu
befreunden und mit mehreren derselben
einen engeren Freundschaftsbund
zu schließen; worunter viele aus allen Provinzen Österreichs
und allen Gegenden Deutschlands waren.

Überdem machte mich meine Anstellung mit einigen ausgezeichneten Praktikern der Residenz bekannt, welche Bekanntschaft sich in der Folge sehr ersprieszlich für mich erwies.
Endlich trat mir Raimann etliche Familien aus seiner Privatpraxis zur ärztlichen Besorgung ab und meine Schüler so wie die klinischen genesenen Patienten vergrösserten allmählig meine Privatpraxis.
Unter solch günstigen Umständen verflossen bald die 4 Assistentenjahre und Ende Jänner 1842 nahm ich Abschied von meinem Krankensal der mir ein rühmliches Zeugnis ausstellte (wie du aus der beigefügten ~~erstere~~ Copie ersehen wirst). Da verliess ich das Spital und mietete mir eine Wohnung (2) freundliche im letzten Meierschen Hause auf der Alservorstadt, wo selbst ich den Rest des Winters und beinahe den ganzen Frühling zubrachte.

Theils mit Umarbeitung der Dissertation und theils mit Vorbereitung zu den strengen Prüfungen aus der Ophthalmiatrik beschäftigt. Diese legte im Mai ab und wurde zum Magister derselben gestempelt, wobei sich, wie mir Prof. Rosas erzählte x der ärztliche Staatsrath Stifft sehr freundlich über mich äusserte. ~~und mich durch Raimann, welcher inzwischen schon Leibarzt geworden wurde zum Concurs um den medizinischen Klinik in Padua nach Aufforderung Brera's bewegen ließ, was ich aber zu thun ablehnte. Obwohl man mir wollte sich die Anstellung bei seinem Fürsten im Mai annehmen, weil ihn mir Raimann angetragen hatte~~

Damit waren die Lehrjahre „vorüber" und nun sollten die Wanderjahre beginnen.

Jetzt fragte ich mich zum ersten male: wohin die Schritte lenken? Während

x der Nachfolger des schon verstorbenen Beer's erzählte

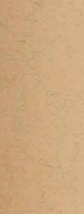
Wege standen mir zwar offen: Schon
früher erhielt ich ein paar Einladungen
aus den Russischpolnischen Provinzen; aber
unter Czars Herrschaft wollt' ich mich um
keinen Preis begeben. Kaum wollte
mich bei einer deutschen Fürstin in Wien
anstellen und Hoffs hielt mich durch ihr
ermuntern um eine Kanzel nach Pa-
dua zu konkurrieren. Jedoch der Fremde
schon übersatt ~~lehnte~~ ich beide Anträge
höflich ab und beschloss ~~vorderverst~~ nach
der Heimat zu reisen, wo mich meine
Mutter und Geschwister sehnsuchtsvoll
erwarteten; ~~da~~ dort sollte entschieden werden
über meinen ~~festen~~ künftigen Wohnsitz ~~und Stellung~~ Stelle.
Allein ehe dieses erfolgte entschied plötzlich und
ganz unerwartet darüber die Vorsehung noch in Wien.
In diesem Jahre nämlich stiftete Kaiser Franz eben
ein neues Bistum für Galizien und er-

nannte zum Bischoff einen theologischen
Professor in Wien Ziegler genannt
welcher mit Recht und Ruhm bekannt.
Dass war und den Wunsch äusserte
einen Arzt aus Wien für sich und
sein Seminar mitzunehmen nach Galizien
Ein uraltes Benediktinerkloster in der
Nähe Krakaus wurde zur Residenz des
Bischoffs bestimmt. [R. machte mir diese
Stelle kurz vor meiner Abreise kund und
beredete mich zur Übernahme dieses
Amtes, wozu mich die Nähe Krakaus
vorzüglich bewog. Sofort ward mit dem
Prälaten der Vertrag geschlossen und
bald darauf nahm ich auf immer Abschied
von dem damals noch [illegible] mir
sehr lieb gewordenen Wien und ver-
fügte mich unverzüglich am 15 Juni
1822 nach dem Orte meiner Bestimmung

7

Nicht lange jedoch war meines Bleibens daselbst, denn [eben] ich machte in kurzer Zeit Bekanntschaft mit einigen der angesehensten Personen Krakaus und ~~mit~~ [so wie] den Verhältnissen seiner uralten Universität. Zu dem starb plötzlich der klinische Professor an derselben und ich ~~bewarb~~ [bewarb] mich ermuntert von meinen Freunden ~~um die~~ [Bewerbung] erledigte Lehrkanzel, welche mir [denn auch] wirklich zu Theil wurde.] Acht Monate nach meiner Entfernung aus Wien i.e. am 15 Februar 1823 wurde ich also zum Professor der praktischen Medizin und Direktor der medizinischen Klinik von der höchsten Schulbehörde des Freistaates ernannt und am 1 März in den Besitz meiner Kanzel und Klinik förmlich eingesetzt [feierlich]. Der Bischoff ~~entheilt~~ entließ mich freudig seines Dienstes, aber die Regierung ~~verweilte~~ [bestätigte] mich erst im September

† aber die Nähe Krakau's verschaffte mir in Kürzester Gelegenheit mich den dort ansässigen Herrschaften und ~~wegen~~ einigen hochgestellten Männer bei der dasigen Regierung kennen zu lernen

den Auswanderungsgesetz nach dieser
Republik. Auf solche Weise stellte
die Vorsehung selbst, durch eine für mich
wahrhaft wunderbare Verkettung der
Umstände das Endziel für mein ganzes
übriges Leben, und eröffnete mir
die Bahn zu einem Wirkungskreise,
wie ich solchen in keiner andern Stadt
und Universität hätte finden können
noch selbst mir wünschen mögen.
Überdem war Krakau das Nest aus dem
meine Eltern vor einem halben
Saeculum nach Podolien auswanderten
und mir aus ihren Erzählungen von ihm
dasselbe mir lieb geworden. Auch führ-
te ich unverzüglich schon nach wenigen
Monden meine theure Mutter in dassel-
be zurück und genoss das seltene Glück
sie noch durch volle 12 Jahren allda bei

Stich schlagen zu dürfen. Ich würde doch nur
mich selbst ermüden, wollte ich Alles ge-
nau schildern, was ich in dieser Stadt seit
55 Jahren gethan und erlebt hatte ich muss
mich also abermals auf die Erzählung meiner
wichtigsten Beschäftigungen, Ergebnisse
und Schicksale (beschränken) in chronologischer
Ordnung.

1. Am längsten beschäftigte mich die Professur,
in der ich sie durch volle 28 ohne Unter-
brechung oblag die wichtigsten Ergebnisse derselben
waren in Kürze folgende

a. Auf mein Ansuchen wurden im J. 1827
die klinischen Anstalten aus den engen
Zellen des allgemeinen von barmher-
zigen Schwestern besorgten Spitals nach
einem abgesonderten, mitten im Garten
gelegenen Gebäude transferirt, welches
nach meinem Plane in der Form umge-
baut wurde, wie ~~es~~ solche das Frontispice
dieses Berichtes darstellt

b/ ebenso wurden die neuen Anstalten in ärztlicher, wissenschaftlicher und ökonomischer Beziehung ganz nach meinen Vorschlägen organisirt; wobei die ursprüngliche Zahl von 12 Krankenbetten in meiner Klinik auf 18 erhoben wurde. und die Frauenzimmer 4 vergrößert wurde

c Mit der stabilen Klinik verband ich alsogleich ~~ein~~ zum Nutz und Frommen armer Kranken und meiner Schüler, so wie mir meiner selbst ein Ambulatorium

d Ferner mußten meine klinischen Zöglinge außer den übrigen schon genau vorgezeichneten und streng befolgten Pflichten, nach der vorgeschriebenen Reihe Tag und Nacht ~~Wache~~ auf den Krankensälen halten, ~~und~~ mir täglich in der Frühe einen genauen ~~Rapport~~ Bericht nach dem von mir eingeführten ~~vorgezeichneten~~ Muster ~~abgeben~~, einreichen so wie die ~~Kranken~~geschichten aller von ihnen behandelten Kranken

130

seiner Klinik für 2 jährigen Kursus
~~hab~~ + im durchschnitte mindestens
1/2 Kranke zu behandeln bekam. dagegen

g) ~~die ganze~~ dagegen Zahl der Ambulanten
~~aus Entzug~~ aus jener Zeit 36 tausend beträgt
wie daraus die zu diesem Zwecke
von mir entworfenen Protokole ad dies maximo
erweisen, welche von den hierzu
beauftragten Kandidaten geführt wurden.
Ich möchte hinzu die vortrefflichsten und
erhaltenen unter dieselben der Ambulanten
bemerken, dass ich dem einen den ~~männl~~
~~ihm~~ Männer dem 2ten die Weiber
und dem 3ten die Kinder beiderlei Geschlechtes
~~...~~ zur ~~Entsorgung u~~ Beschreibung
übergab.

h) ~~104~~ Hundert und eins Mediziner wurden zu
Doktoren — die meisten der Medizin und Chirurgie
und — 40 Chirurgen zu Magistern promoviert
die meisten von diesen beiden Gattungen so wie mehrere
aus der Zahl der nicht promovirten begaben sich nach vol-
endeten Studien in das Königreich [?] Polen oder

nun abgeschrieben ins Klinische Archiv abliefern

c/ da ich unter meinen Zuhörern sowohl Mediziner als auch Schüler der Chirurgie zählte (indem für solche keine besondere Klinik bestand) so mußten sie den medizinischen Assistenten bei den ihr anvertrauten Kranken zugleich als chirurgische Praktikant. behilflich sein; und während jene in lateinischer, die letztere in polnischer Sprache die Krankengeschichten ausarbeiten und …

~~Klinische Archiv~~ ½

d/ die Zahl meiner Schüler beiderlei Gattung betrug am Ende meines Lehramtes 202 und die Zahl der ~~auf~~ [ich] der stabilen Klinik behandelten Kranken 4

dieses Mißverhältnis ~~zwischen den~~ in der Zahl der Klinizisten und Kranken hatte die für ihre Lehre nützliche Folge, daß ein jeder im Verlaufe

g) in die übrigen russisch-polnischen Provinzen, wo sie durchgehends gut aufgenommen, hie und da angestellt oder sich der Privatpraxis mit ~~Glück~~ gewidmet hatten.

i) In der Theorie bekannte ich die Grundsätze Hartmann's in den Vorträgen über spezielle Pathologie und Therapie, jenen Hildenbrand und Raimann, in der Lehrmethode und klinischen Praxis vorzüglich der ersten meiner Meister, mit Benützung des ~~bei~~ neu Auftauchenden, wenn's besser war. o

o die Zahl der auf der Klinik von Studirenden betrug im Ganzen 332

k) Überdem nebst den hielt ich von Zeit zu Zeit besondere Vorlesungen über die Systeme Brown's, Rasori's, Hahnemann's, ferner über Stethoskopie, Plessimetrie und andere Hilfsmittel der Diagnostik, ohne ihren Werth zu übertreiben.

l) In meiner Privatpraxis, welche ich jedoch nur durch die ersten 17 Jahre ausübte

wovon alle Jahre noch ... zur Tafel mit etwa 30 Ausländern durch ... eingeladen

befolgte ich die Grundsätze der Klini
schen. Die Zahl der Kranken belief
sich im Ganzen auf 14 . . . ; die Zahl
der Todten.

m/ ~~Um~~ Endlich verfertigte ich alljährlich
genaue tabellarische Übersichte sowohl
der klinischen und ambulanten als
auch ~~d~~ meiner Privatkranken. Die
Zahl sämtlicher Tabellen in Elephanten
Folio beträgt. ~~Diese und~~
Diese und alle acta clinica wurden
sorgfältig gesammelt und im klinischen
Archiv aufgehoben.

2. Gleich anfangs nach Übernahme
meines Amtes war von der
höchsten Schulbehörde ein Comité
zur Ausarbeitung eines bessern
Lehrplanes in der medizinischen
Facultät ~~bestellt~~ und ich zu dessen Mit-

gerade bestellt. Auf den Wunsch meiner
Kollegen übernahm ich die ganze Arbeit
auf mich, welche von ihnen gutgeheißen
und von der Behörde als Norm für
die Facultät vorgeschrieben wurde. Die
Beilage dazu bilden die strengen Vorschriften
bei der Vornahme der strengen Prüfungen.

3) die Universität hatte kraft ihres Statutes
die Befugniß sich unter den Staatsmän-
nern der 3 Schutzmächte drei Conser-
vatoren zu wählen. daher hingegen
unter den Professoren sich ihre Vollver-
treter wählten, welche zugleich Mit-
glieder der höchsten Schulbehörde waren.
Ein solcher Conservator Seitens Österreichs war
Fürst Metternich, von der Geburt bis
an den Tod des Freistaates; und dieser
wählte mich im J. 1828 an die Stelle

Des verstorbenen zu seinem Statthalter
den Fürsten kannte ich in Wien nur
dem Namen nach; aber im J. 1829
bei meiner Reise nach Carlsb. besuchte
ich Königswarth und stellte mich zu
gleich meinem Prinzipale vor. Der
durchlauchtige Herr empfing mich
wohlwollend und lud zur Tafel ein
worauf er ein langes Gespräch
über allerlei ärztliche Gegenstände zumal
aber über Ischl ~~und die~~ Homöopathie
und die Ophthalmiatrik mit mir führte.
Ein 2tes mal machte ich ihm meine
Aufwartung ich im J. 1832 ~~und ward~~ zur Zeit der ersten Versammlung der deutschen Naturforscher und Ärzte in Wien und ward abermals ersteher zu einer Abendgesellschaft ...mer, dann aber
~~aber~~ welcher jedoch selbst kein Mitglied
dieser war. Von den Inländern
waren hiezu blos der Präsident Baron
Jacquin und ~~der~~ Littrow-Generalsekretär

11)

die klinischen Institute und für mei-
ne Klinik insbesondere mehrere
wesentliche Vortheile zu erwirken.
Den früher erwähnten Lehrplan für
die medizinische Facultät habe ich der
neuen Gestaltung derselben gemäß er-
weitert. Er ward von den Herren Or-
ganisatoren unverändert genehmi-
get und dem allgemeinen Univer-
sitätsstatute eingeschaltet. Eine wahrlich
nützliche und einflußreiche Errungen-
schaft, zu der ich allein Anstoß gab
war die vom Pflügl angeregte und
von seinen Collegen anerkannte
Nothwendigkeit der Reform unserer Spitäler welche
die Herren dem Regierenden Senate
dringend anempfohlen haben.
5. Nach beendigter Organisation
ernannten mich die Herren zum Dekan
der Facultät seit 2 Jahren ohne mein Wissen 1834 u. 5

welches Amt [nun] die Kollegen kraft
des ihnen zustehenden Wahlrechtes
~~wie~~ noch auf die 2 nächsten
Jahre 1836/7 ~~überla~~ anvertrauten
das Geschäft war überhaupt sehr mühse-
lig und mit vielen Verdrießlichkeiten
verbunden indem die obengenannten drei
Professoren sich sträubten die ihnen
auferlegten Bedingungen zu erfüllen
und folglich ihre Kanzeln verlassen
mußten; worauf für dieselben drei
Concurse und ein 4ter für die Kanzel
des pensionierten Professors der
Anatomie ausgeschrieben und ab-
gehalten werden mußten. Jedoch
vergüteten mir der Erfolg dieser
Konkurse die dabei erfahrenen Mühen
und erlittenen Verfolgungen vollkom-
men als hiedurch die erledigten

Plätze mit tüchtigen Männern
besetzt wurden, worunter drei
meiner ehemaligen Schüler sich
befanden. Ich übergehe die übrigen
geschäftlichen Arbeiten, welche die medi-
zinische Facultät in jener Periode
bis mit Erfolg beschäftigten und das
Vertrauen meiner Kollegen wünschte
mich noch abermals für die 2 nächsten Jahre
zu ihrem Vorsteher zu erwählen,
welche Wahl ich jedoch verwundert, mit
Dank ablehnte. Dagegen machte ich
ihnen am Schluss meines Dekanats
den Vorschlag zur Herausgabe eines
eigenen medizinischen Jahrbuchs,
welcher denn auch willfährig
aufgenommen ~~wurde~~ und in Er-
füllung übergieng. Auf diese Art
erschienen schon im J. 1838 der erste
Band, welchem noch 7 andere folgten

Ich übersendete alle ~~so~~ an ~~Prof~~ den [Kaiserin]
damaligen Leibarzt des Kaisers Dr
[illegible] und auf meinen Antrag, wählte
~~derselbe~~ zugleich der akademische Senat zum Ehrenmitglied der der Universität und der
~~und unsere~~ literarischen Gesellschaft ~~zum~~
~~Ehrenmitgliede derselben~~

Kein ... empfing sowohl das Diplom als
auch die ~~nachdr~~ Jahrbücher [sehr] wohlwollend
wie mir dieses sein rührendes Dank-
schreiben beweist.

In den nächsten 2 Jahren 1838 und 39
beschäftigte mich ~~der~~ eine radikale

Reform unserer sämtlichen Krankenhäu-
ser [alle der] d. h. a) das St. Lazarus Spital,
welches unter ihnen das größte und
reichste ist, von barmherzigen Schwe-
stern versorgt wird und nebst der
medizinischen und chirurgischen Abteilung der

12

die Geburtshilfliche Anstalt und das Findelhaus im Waisenhaus umfasst
b) Institut der barmherzigen Brüder
c) ~~das~~ [illegible] für ~~venerische~~ und ~~für~~ Hautkrankheiten bestimmte~~n~~
d) das Irrenhaus und e) das israelitische Spital.

~~Sie wurde auf mein Ansuchen von den Herren Organisatoren d~~ Das hiezu ernannte Comité wählte mich zu seinem Referenten und übertrug mir die Ausarbeitung eines alle umfassenden Statuts, welches ich dann auch im Mai 1839 nach unsäglicher Mühe zu Stande brachte und welches einstimmig von allen Mitgliedern unterzeichnet sodann aber von dem Bürgermeister bestätigt und ~~[illegible]~~ Ende des desselben Jahres ~~Jahres~~ in Kraft gesetzt wurde. //

Das Statut erklärt alle diese Kran

Krankenhäuser als reglementare Kliniken

b) es erhält der Medizinischen Facultät das Recht alle Primar- und Secundarärzte so wie chirurgische Praktikanten nach ihrer Wahl der Regierung vorzuschlagen, welche dieselben ohne weiteres bestätigte;

c) dagegen sind werden die Primarärzte verpflichtet dieselben alljährlich genaue Berichte, nach dem von mir angegebenen Schema abzufassen

d) Jedes Spital hat seinen besonderen Rath und über alle wacht der allgemeine Spitalsrath. Die d. H. klinischen Professoren waren Mitglieder des besonderen Rathes im Lazarus Spitale. Im Kurzen ~~waren die~~ entwickelten sich schnell die heilsamen Wirkungen dieser Reform.

Nach Einverleibung Krakaus führte die neue Regierung ihre Schulordnung ein.

Nach vielen Jahren faßte dieselbe den Entschluß ein neues Spital zu bauen und ernannte abermals ein Comite zur Entwerfung des Bauplanes mich aber zum Mitgliede. Auf den Wunsch meiner Kollegen übernahm ich den Vorsitz bei dessen Berathungen und entwarf zuletzt mit den Delegirten Baumeistern den Bauplan, welcher von allen einstimmig genehmigt wurde. Jedoch ~~veränderte die Regierung denselben nach einigen Jahren und führte jetzt einen andern Entwurf.~~ bei dem Aufführen des neuen Krankenhauses aber dessen Vortheile die Zukunft entscheiden mag.

7) Ende des Schuljahres 1839 wurde

te auch die Universität in meiner Abwesenheit einstimmig zu ihrem Rector auf das J. 1839/40 und 40/1 mit dieser Würde war zugleich die Präsidentschaft unserer seit 1815 gegründeten literarischen Gesellschaft verbunden. In letzter Eigenschaft veranlasste ich die Fortsetzung ihrer ~~Jahrbücher~~ durch einige Jahre unterbrochenen Jahrbücher, worin sich auch schon meine Abhandlungen befinden. Am Schlusse des Rektorats erstattete ich der obersten Schulbehörde und dem vereinigten Senat einen genauen allgemeinen Bericht über meine Amtsführung, gestützt auf die besonderen Berichte ~~der~~ vier Facultäts Decane, welche die ihrigen auch aus den einzelnen jedes Professors anfertigten.

13/

137

8 Keine führte ich durch 6 Monate als Rektor. So bildeten denn der regierende Senat und die 3 Herren Residenten der Schutzmächte das beschwerlichste und kostspieligste Amt aus — hieraus das sogenannte Regierungskommissärs oder Curators aller ~~Schule~~ damaligen Unterrichtsanstalten des Freistaats. Dahin gehörten hauptsächlich die Universität^I b) das Gymnasium c) ~~d~~ das technische Institut c) die Normalschule nebst 10 Elementarschulen in der Stadt und über 60 Dorfschulen II ferner waren ihm untergeben sämtliche weibliche Klosterschulen und Privatpensionate. Das Stifts alle Amt umfasste nebst den Stiftungen der ~~Administrative~~ Administration und Aufsicht über alles Schulvermögen, die Überwachung der wissenschaftl

I und der mit ihr verbundenen Akademie der schönen Künste, nämlich die Maler-, Bildhauer- und Musikschule

II welche auf einem Territorium von 20 Quadratmeilen unter etwa 80 Tausend Landleute verteilt waren

che Ordnung, über welche zuwacht der Rektor Magnificus und die zu deren Hilfsvorsteher das Regiment führten. III

Sechs volle Jahre trug ich geduldig die Last und entsagte gleich anfangs ~~an~~ bei der Übernahme desselben meiner sehr ausgedehnten Privatpraxis, als unverträglich ~~mit den Geschäften~~ mit seinen Pflichten und ~~dem~~ großen Geschäften, welche dasselbe verlangten; ~~Ich~~ zumal ich zugleich meine Professur ~~fort~~ ~~fort~~ ununterbrochen fortsetzte; ~~denn~~ es war mir unmöglich, mich meines ärztlichen Berufes gänzlich zu entledigen und mich von meinen Schülern zu scheiden. Ich will Dich mit der Aufzählung der Geschäfte und ihrer Resultate, welche mir diesen vielseitigen Wirkungs

In der Amtsführung halfen mir ein Secretär, 3 Kanzlisten, 1 Kassier und 1 Baumeister und Inspektor sämtlicher Schulgebäude nebst 2 Pedellen ~~und~~

Kraft in diesem längsten ~~verflossenen~~ Zeitraum
Darbet verschonen, und nur die Rück-
erinnerung an die vielen Leiden, wel-
che dieselben begleiteten ersparen;
indem ich sonsten den sicheren schon ge-
tragenen Druck verdoppeln müßte. Ich
genüge somit hier anzuführen, daß in
den 3 letzten Jahren die winzige Re-
publik, (welche den Kreis Krakau auf 2 Mei-
len Weite bildete) ihre Freiheit verloren
hat und der österreichischen Monarchie
einverleibt wurde; letzteres in Folge
eines von Außen angezettelten Aufstandes;
daß ferner in dieser Periode sich
Europa in einem fürchterlichen Aufruhr
verfiel, welcher auch Österreich und mit
ihm Krakau aufs neue erschütterte.
Inmitten dieser Stürme behauptete
ich jedoch fest mit Gottes Hilfe auf
meinem schwierigen Posten. aus einigen

Verfänglichkeit an der mir anvertrau-
ten Anstalten nur [ihnen] so viel möglich Gutes
zuzuwenden oder wenigstens Böses
von denselben abzuwehren; was mir
denn auch zum Theile glücklich gelang. End
10) Für das J. 1848 [und 49] erwählte mich
die Universität trotz alles Sträubens
abermals zu ihrem Rector. Allein
verwendet auch Höchsten an der Leib
und Seele legte ich diese Würde schon
am Schlusse des ersten Jahres ab und
erbat mir zugleich von [dringlich] dem damaligen
Unterrichtsminister [illegible] darum
[gänzliche] Entlassung von dem Curatorsposten;
welche mir jedoch erst im Februar
1849 bewilliget wurde. #
11) Jedoch schon im Augustmonat dieses
des Jahres berief mich der
damalige Unterrichtsminister Graf
Thun nach Wien um der von ihm
zusammengesetzten Comission beizuwohnen

14

welche ~~die~~ zur Aufgabe hatte eine totale Re-
form österreichischer Hoch- und anderer
Schulen zu entwerfen und wobei ich de-
meine Universität vertreten sollte.
Der Graf empfing mich sehr gnädig und
sogar mit unerwarteter Auszeichnung; IV
die Versammlung zählte unter mehreren
inländischen ein Paar ausländische frisch
angeworbene Professoren. Ich traf aber
ein als man die allgemeinen Grundsätze
der Reform behandelte und wohnte 4 Sitzun-
gen bei, welche diese Behandlung vollen-
deten. die Grundsätze fielen im Ganzen
nach dem Muster norddeutscher Univer-
sitäten aus, wie dieses schon im 1848 die
berüchtigte Aula Wünsche ~~forderte~~ und zum
Theile durchsetzte: Lehr und Lernfreiheit,
Abschaffung der Jahresprüfungen und
aller Controle in wissenschaftlicher, sittli-
cher und religiöser Beziehung; dafür

IV unmittelbar in Folge der Lobpreisungen [illegible], welcher leider bereits im März dieses Jahres verstorben war.

einfache Frequentationszeugnisse am Schlusse jedes Jahres; unmittelbarer Übergang aus den Gymnasialschulen zu den Facultäts Studien, mit Unterlassung gewisser philosophischen Kenntnisse; Einführung der Kollegiengelder — welche den Professor von seinen Schülern abhängig machten etc. etc. bildeten diese Hauptgrundsätze. darauf sollten Specielle Berathungen beginnen; allein schon am Schlusse der letzten Sitzung bat ich den Herrn Minister mich davon zu befreien, was er mir auch nicht gerne jedoch nach Anführung wichtiger Ursachen endlich zugestand. In 2 Privataudienzen besprach er mit mir die Angelegenheiten unserer Hohen Universität. da ich aber aus seinen Aeusserungen sowohl als aus meiner Unterredung mit dem Unterstaatssecretair offenbar ersah, daß seine meine

im J. 1847 von den Fürsten Metter-
nich die Studienhofkommission eingeschickt
und dem verstorbenen Feuchtersleben noch
bekannter willkürlicher ~~Bericht~~ über unsere Schulverhältnisse, gänzlich unbekannt
war: so verfaßte ich schnell einen
gedrängten neuen ~~und übergab~~
sub titulo „Memorandum" und über-
reichte denselben beim Abschiede
dem Herrn Minister ~~welcher~~, wie
ich es später von einem Augenzeu-
gen erfuhr sich darüber und über mich sehr günstig
ausgesprochen. Aufrichtig gesprochen
so stimmten diese Grundlagen der
Reform mit meinen Überzeugun-
gen nicht zusammen, obwohl ich man-
cherlei Verbesserungen in dem österrei-
chischen Schulwesen lange schon für
wünschenswerth erachtete.

Dieß, so wie die bitteren Erfahrungen
aus den letzten drei Jahren brachten

mich auf den spätern Entschluß ei-
ne akademische Laufbahn bald
möglichst und noch vor Einführung
der neuen Schulordnung zu ver-
lassen endlich.

1) Nach Hause heimgekehrt er-
stattete ich dem Rektor und akade-
mischen Senate einen kurzen Bericht
über meine Vocation nach Wien,
welchem ich ein Duplicat meines
Memorandum beifügte.*) Dagegen richte-
te ich gleich im Oktober eine Bittschrift
an den Herrn Minister worin ich
denselben ersuchte mich Ende d. Sr.
[illegible] des nächsten Jahres meines
Lehramtes entheben zu wollen, welches
ich unverdrossen mit Ausnahme des Schuljahres
fortsetzte.

Allein Se. Excellenz ließ mich ohne

15. alle Antwort durch volle neun Monate;
verlangte sogar meine Mitwirkung
im k. ordentlichen Wege bei der
Einführung des neuen Schulplanes, welche
zu thun Anzeige zu thun ich mich jedoch
weigerte. Aufgefordert mich über diese
Weigerung zu äußern berief ich mich in
meinem Berichte auf die längst einge-
reichte und nicht beantwortete Bitt-
schrift um Entlassung und führte zu
38:40. meiner Entschuldigung dieselben Gründe an
welche mich zur Einreichung jener Bitt-
schrift bewogen hatten, wobei ich das
Dringende der Erfüllung derselben
ersuchte die Herrn Minister
darauf erhielt ich eine sehr wohlwol-
lende Antwort und gleich im Juni 1850
ein ehrenvolles Entlassungsdecret.

~~Mitte~~ Am 14 Juli nahm ich Abschied von
meinen Schülern und am 18 brach
plötzlich die fürchterliche Feuersbrunst
aus welche die unglückliche
Stadt durch 8 Tage verwüstete
und den Wunsch meiner ärztlichen Kollegen
mich mit einem Abschiedsmahle
zu beehren vereitelte. Wie mich ein
Jahr vor 28 Jahren die Ernennung
zum Professor beglückte
ebenso glücklich fühlte ich
mich nach den damals obwaltenden Umständen bei meiner Entfernung
von diesem Posten.

13 Nun wirst Du mein Freund
wohl wissen wollen, was ich ~~seit~~
in jenen abermals 28 Jahren bis
nun getrieben habe? Hier folgt
eine kurze Beantwortung
auf diese Frage: Im J. 1851 machte
ich eine mehrwöchentliche Reise nach den Gegenden

BV

wo ich geboren und erzogen wurde

So wie ich daher heimkehrte, unter-
nahm ich unverzüglich eine strenge
Überarbeitung mit meiner ganzen Ver-
gangenheit wobei mir mein seit
1809 geführtes Tagebuch und eine
Masse sorgfältig gesammelter Do-
kumente aller Art zu Hilfe
kommen.

Die Ergebnisse dieser angestrengten
Arbeit welche ich durch 24 Jahre
fortsetzte waren folgende

a) Eine genaue Übersicht der Leistungen meines ganzen Lehr-
amtes und der mit ihm verbunde-
nen ärztlichen Dienstes

b Eine gedrängte Rechenschaft über den
sämtliche übrigen ~~ökonomischen~~ Dienst und Geschäfte, welche
ich in der mehrjährigen Zeitperiode
verwaltet und durchgeführt hatte. Beide Ma-
zusammengefasst in 2 gedruckten Büchern

an jedes 40. Bögen in groß Octavo.
c) Überdies ein starkes Bändchen gereim-
ter Prosa aus verschiedenen Lebens-
perioden vorzüglich aber zur Zeit
meiner Emeritur verfaßt
d) In eben dieser Zeit 1867 feier-
te die Universität mein Doktorsju-
biläum mit Zustimmung und Glückwunschschreiben des hohen Mini-
steriums
e) die übrige verfloß schnell im
Umgange mit einigen wenigen
treuen Freunden und ~~mit Reisen~~
und auf dreimaligen Reisen nach Teplitz
ferners einem Ausfluge nach Schneeberg und Gastein.
wobei ich kaum am Scheideberge in dem
brennenden aber für mich todtenstillen
Wien zubrachte.
Somit wäre ich mit der Geschichte ~~an~~
meiner vita publica zu Ende angelangt.
– später als ich mir vorgenommen
hatte. — Mit jener meiner Privatle-
ben mag ich dich nicht langweilen:

an den höheren Schulen sehr lieb und stattete an den die Studienkommission und an den Landes Mutterung einen sehr günstigen Bericht über all dieses ab. In Folge dessen erließ Kaiser Ferdinand alsobald ein Verbot welches die Autonomie der Unterrichtsverfassung der Universität und der übrigen Schulen verhinderte und somit der bangen Erwartung aller dabei betheiligten Personen ein tragisches Ende machte.

4 Im J. 1833+ versuchten die hohen Staatsmächte eine Reorganisation unseres Institutes und seiner Schulen, wozu jede derselben ihren Organisator beschickte. Ich wurde berufen auch als Mitglied zu der Comission welche ~~die~~ unsere Schulanstalten reorganisiren sollte und wobei ich zugleich als Besonders die medizinische Facultät repräsentierte.

+ nach beendigter Revolution im Königreich Polen an der sich auch Krakau betheiligt

die Kommission hatten mit den offenbar
feindseligen Gesinnungen der Herren
Organisatoren einen starken Kampf
zu bestehen, besonders ebenso des
ergrimmten Russen, welcher der
Sache brüderlich beistand. Statt einer
Verbesserung beabsichtigte man vielmehr
eine Desorganisation des ganzen Schul-
wesens, wovon uns bloß der österrei-
chische Kommissär Baron Pflügl rettete.
Mit seiner Hilfe gelang es mir vorzü-
glich die Reste der medizinischen Facul-
tät nicht nur zu retten, sondern die
auch die Zahl der Kanzelisten mit
zwei neuen zu vermehren; ferners
für alle praktischen Professoren Adjunkten
zu ernennen; endlich aber die Hälfte
wenig derer Professoren, welche in der
Revolutionszeit ernannt wurden, unter bestimmten
denselben auferlegten Bedingungen bis zur Erfüllung
derselben zu verzögern; endlich aber für

10

treis der Versammlung geladen. ~~ihr~~
Ich erwartete also den Fürsten ~~bis zur~~
[illegible] [illegible] Ende 1846.
darauf übersandte ich demselben einen
ausführlichen ~~[illegible]~~ ~~genauen~~ Bericht
über den Zustand aller Unterrichtsanstal-
ten des gesammten Freistaats, begleitet von
einer Zuschrift, worin ich den mächti-
gen [illegible] um Schutz für dieselben
und alle dabei betheiligten Personen
aufs wärmste ersuchte, welchen er ihnen
auch wirklich in der Folge verliehen hat.

4) ~~Denn schon~~ Im Februar ~~des nächsten Jahres~~ 1847 erschien bei uns Prof Gindli-
ster als abgesandter von der Stu-
dienhofcommission um unsere Schulen
zu besichtigen und ihr ~~de~~ Bericht da-
rüber abzustatten. ~~Gindlester der Nach-~~

Ich wurde vom Grafen Deym da-
maligen Chef der neuen Regie-
rung aufgefordert dem Abgesandten
dabei behilflich zu sein.
Endlicher der Nachfolger Taquin's
war mir ebenfalls eine ganz
unbekannte Person und ebenso
seine Gesinnung zu ~~sein~~ seinem Obersten
der Studienhofkommission für mich
räthselhaft. Ich begrüßte ihn daher
höflich aber kalt. Jedoch schon nach 3
Tagen ~~waren~~ sind wir warme und liebe
Freunde geworden. Der treffliche
Mann entledigte sich seines Auftrages
innerhalb 4 Wochen; fand unsere
Anstalten in einem sehr guten Zustande
ebenso das Lehrpersonale.
Zumal an der Universität und

Auf endlosen Himmelsbläuen /
Deinem Vater ewig zu.
Immer wechselnd das Gewand,
Im lichten angethan.
Ihr ferner das neue Land
Von dem Ursprung seiner Kraft.
Aber noch so licht und fern
Spielt es stets denselben Kern.
Diese Metamorphose wirst auch du mein
theurer Freund endlich unterliegen müssen
Obwohl ich Gott bitte, daß er dieselbe
zum Wohl deiner Gemahlin, Kinder und Ge-
schwister noch lange lange verzögern möge.
Ist sie aber einmal erfolgt, dann
finden wir uns so wieder
sammt allen Theuren bereits abgeschie-
denen in dem Hause des himmli-
schen Vaters beisammen, und
werden sein ebenso, ja noch
inniger fortleben als dieses auf Erden
geschah. Bis dahin Lebe wohl
und gedenke stets deines treuen
Freundes.

41'1'3'1
36.655
4476 liczba złotych
przyw. chor. 14.10.27 mmart. 523

K

DIARIUM GENERALE CLINICI MEDICI

CRACOVIÆ DIE 24 MSIS Octobris 1834 CANDIDAT: Grabowski

VIRI.

Nr. Lecti.	Nomen			OBSERVATIONES.	
	Assistentis	Ægri	Morbi	Pathologicæ.	Therapeuticæ.
1	Batoański	Urodziński Joannes		Circa horam secundam post meridiem calor cum sudoribus, alvum deposuit laxam semel. Post assumptas pillulas praescriptas, persensit dolorem prementem in epigastrio, sed hic max evanuit deposita alvo. Noctu bene dormivit, alvum deposuit semel laxam. Urina parca, tincta	Rp. antimonii crudi Extr. Stip. Dulcam: aa dr ij M. f. massa ex qua form: pillula pond. gr ij S. omni 2 horis 1 pillula Rp. Electuarii lenitivi Unc ij S. Duo cochlearacta si alvus deest sumenda
2	Gadomski	Felix Błonz	Ascites cum oedemate crurum	Prater hydropem in ventre aeger nullis accusatur molestiis, cutis transpirabilis calor moderatus. Noctu ob frequentem tussim dormire non potuit. Alvum deposuit bis, mollem normalem, pulsus frequens plenus, fortis, magis expansus, flatulentiam experiebatur. —	
3	Cybulski	Sendar Michaël		Coryza, susurrus aurium, respiratio libera, cutis sicca, os amarum, sitis ad acida, alvum a 2 diebus non deposuit lingua subsicca spurcitie alba obtecta pulsus plenus, frequens. Hora 8 ad vesperam sumpsit pro emesi, et circa 12 nocte vomuit copiose, materies vomitu ejecta viridis, amara, alvum ter deposuit liquidam, ~~urina non~~ Urina parca ~~[illegible]~~ cum sedimento lateritio pulsus fortis plenus magnus, cutis subsicca calor moderatus	Rp. Tart. stibiati gr j solve in aq. com. destillatae Unc iij adde Pulv. Ipecacuan. scrup. j Syr: Squil. Unc semis MDS. Co kwadrans zażywać póty, aż nie stanie się do skutku. — Rp. Dct. Hordei lb j S. pro potu.
4					
5					
6					

FOEMINAE.

Nr. Lecti.	Nomen Assistentis	Nomen Ægri	Nomen Morbi	OBSERVATIONES Pathologicæ.	OBSERVATIONES Therapeuticæ.
1	Błaszczykiewicz	Andrzejczyk Anna	Febris intermittens quotidiana subcontinua, gastrico-biliosa irritativa.	Hora duodecima ad 1. febricula sine calore et sudoribus, dolores capitis fere evanuerant dolor in scrobiculo cordis evanuit, alvum deposuit bis, laxam albam, urina sat copiosa crocea, appetitus viget, sitis normalis, cutis sicca, pulsus suppressus, duriusculus, lentus. Noctu bene dormivit. Sudores aderant copiosissimi. Urina copiosa crocea, sitis normalis, pulsus plenus duriusculus lentus, cutis transpirabilis, calor normalis –	Rp. Rad. Graminis Unj Fruct. tamar semiunciam coq: in s. q. aq. fontis p. ½ horam Col. librae unius adde Salis Seignetti Un semis Syrp. simpl. Un semis MDS. Co 2. godz. ½ filizanki
2	Bobrzyński	Borowkowna Maria	Febris catharrosa cum Angina faucium Amenorrhoea	febricula nulla, dolor faucium imminutus, respiratio liberior, loquella liberior appetitus viget, sitis normalis, cutis sicca calor aliquantum adauctus pulsus plenus sat fortis frequens, sputa salivalia Noctu sat bene dormivit, dolores faucium paulo evanuerunt, deglutitio libera, loquella libera alvum deposuit bis mollem, Urina satis copiosa cum sedimento cutis transpirabilis calor normalis, appetitus viget, sputa salivalia, pulsus frequens, fortis. sat plenus. –	Rp. Rad. Gram. Unj – Althae Unß coq. c. s. q. aq. per ¼ horam Collatura Un ʒiij adde Rob Sambuci Un semis Syrp spl. Un semis MS. Co godzina ½ filizanki
3					
4					
5					
6					

Observationes Meteorologicæ	Hora	Barometr.	Thermom.	Hygrometr.	Ventus.	ADNOTATIONES.
	7	"	"	Pluvia cum nive	Occidentalis	Remedia adlata fuerunt hora duodecima. –
	12	"	"	nix	Idem	
	7	"	"	Tempus serenum frigidum	Idem	